

НОЕЛ АНРИ

ЗАЩОТО МЕ ОБИЧАШ...

Превод от френски: Веса Бочева, 1946

chitanka.info

Младата баронеса фон Вайзефорт пристигна първа в Кристалина.

Това стана на петнадесети юни 1940 година, един ден след падането на Париж, тогава, когато целият свят, смазан от изумление, гледаше сгромолясването на Франция.

Един неизвестен, натоварен с багаж автомобил беше прекосил селото и спрял пред вила „Орел“, най-хубавото и най-голямото имение в долината.

От автомобила слязоха две жени и двама мъже и влязоха в къщата. Прозорците веднага се разтвориха, капациите се заудряха един след друг във фасадата и се чу оживление, предизвикано от трескаво чистене на къщата.

След няколко часа втора, мощна и бърза кола прекоси на свой ред Кристалина. Караше я шофьор в униформа. Отзад беше седнал висок, силен мъж с бели коси и едно съвсем младо момиче, много бледо и с изпито лице. То беше облечено с износена мушама, а на главата си носеше баретка. И тази кола спря пред вила „Орел“.

Човекът с белите коси много грижовно помогна на младата девойка да слезе от колата и я подкрепи, докато изкачваше няколкото стъпала към площадката. Изглеждаше изтощена. Вратата се затвори след новодошлите.

Без да загубят невъзмутимото изражение, което никога не ги напускаше, жителите, останали в Кристалина — всички годни мъже бяха мобилизирани — се впуснаха в оживени разисквания за самоличността на чужденците. Любопитството им беше задоволено още същия ден.

Мъжът с белите коси скоро напусна вилата, слезе по една напречна пътека в селото и влезе в скромното помещение, което служеше за полицейски участък.

Той идваше да предаде документите си и тези на всички гости от вилата. Беше лекар и се казваше Рудолф Франк. Швейцарски поданик. Прислужниците във вилата бяха също швейцарски поданици.

След като видя паспорта на придружаващата го, полицаят Декьор сви вежди. Паспортът беше немски. След нахълтването в Белгия, Холандия и Франция бе разкрито съществуването на петата колона, нейната роля и начин на действие. Оттогава всеки чужденец бе станал подозрителен.

Но паспортът беше в изправност. Не липсваше нито един печат и нито един подпис. Бе снабден, както следва, с разрешително за престой. Полицаят трябваше да го впише в списъка. Издаден бе на името на Фредерика, родена Илзен, съпруга на барон Карл-Стефан Вайзефорт.

Докторът обясни, че крехкото здраве на младата баронеса изисква престой в планината, чист въздух, спокойствие и самота.

Военните събития и грижата за по-голяма безопасност бяха принудили барона да изпрати младата си жена в Швейцария. Докторът бе наел вилата „Орел“ чрез един нотариус от околийския град, чието име назова. Струваше му се, че Кристалина отговаря на всички изисквани условия.

Селото, сгушено край бялата камбанария на своята черква, бе построено върху едно плато, което се издаваше като шип в долината на Лайне и господствуваше над нея от височината на един замайващ склон. В подножието му се намираще малката издатина Фьорег. Собственикът на „Орел“ бе дал на общината необходимите средства, за да построи коларски път, който да свързва Фьорег с Кристалина и по който колите се изкачваха лесно дотам. Този път пресичаше селото, минаваше край вилата и няколко метра по-далеч се превръщаше в тясна пътечка, която се виеше по планината сред борови гори, борики и ели и достигаше до една обезлесена местност с ливади и скали. От другата страна на планината се разстиляше Италия, която се свързваше с Швейцария чрез тесния проход „Пролет“, където само дивите кози, контрабандистите и опитните алпинисти можеха да си открият път.

След излизането на доктор Франк полицейският участък постепенно се напълни с любопитни, дошли да се осведомят. Съзнаващ важността си, полицаят заставяше посетителите да изнемогват от нетърпение и скъпеше сведенията си. Всеки се учуди, като разбра, че младата и бледа пътничка е женена. Паспортите на гостите от „Орел“ тревожеха полицая, защото бяха в пълна изправност. Всяка нередовност и неточност биха събудили недоверието му по-малко. Реши да изпрати таен доклад до федералния департамент на полицията.

Той сподели подозренията си с мъжете, които бяха останали в селото и които след събитията през месец май представляваха местната стража. Беше решено вилата да бъде наблюдавана денем и

нощем. Те дълго обсъждаха мерките, които трябва да вземат, за да бъдат наблюденията им колкото се може по-целесъобразни. Всички жители, а при нужда жените и децата, ще се редуват на пост в малката борова горичка, откъдето можеха да наблюдават околностите на владението. Всички прояви и всички движения на обитателите ще се отбелязват и всяка съмнителна подробност ще се съобщава незабавно на полицията.

При необходимост щеше да се действа според разпорежданията, дадени неотдавна на цялото швейцарско население.

Полицаят Декъор отиде пръв на стража.

Прозорците на вилата останаха да светят цяла нощ. Към единадесет часа вратата на гаража се отвори, една от колите с шофьора на кормилото излезе шумно и със светкавична бързина се втурна по пътя към равнината. Върна се след два часа. Едва спряла, шофьорът скочи и се втурна във вилата с малко пакетче в ръка.

Полицаят научи от хората на охраната на пътищата, че шофьорът бе ходил да търси лекарства в близкия град, тъй като младата баронеса била припаднала и дълги часове не могли да я свестят.

В продължение на седмици това беше единствената тревога, която развълнува доброволците, пазещи Кристалина. В началото те изпълняваха ролята на любители разузнавачи с най-голяма преданост и скрито задоволство. Но понеже с течение на времето нищо не се случваше, тяхното усърдие отслабна и организираното наблюдение отпадна от само себе си. Полицаят не сметна за нужно да го възстанови.

А и доктор Франк бе наел като болногледачка една жена от селото госпожа Сюпрок, която на млади години била милосърдна сестра. Тя можеше да осведоми всекиго за това, което ставаше във вилата.

През двете седмици, които последваха пристигането на баронесата, госпожа Сюпрок беше най-популярната личност в Кристалина. Тя бе проникнала във вилата; тя бе видяла; тя знаеше. Всички я канеха на чаша кафе. Тя приемаше с готовност, когато службата и грижите ѝ по собственото домакинство ѝ оставяха свободно време.

Беше бърлива, говореше охотно и се горещеше, за да си придаде важност и от желание да разкаже това, което бе видяла.

Госпожа Сюпрок винаги започваше разговора с възхвала на професията на милосърдните сестри. Мъчителна професия, но има и добри страни. Тя дава възможност на човек да проникне в жилището на богатите, да види отблизо живота им и да се възползува малко от техния лукс. Наемателите на „Орел“ бяха богати. Бяха възпитани и щедри. Винаги за нея имаше готово кафе на готварската печка в кухнята, с бял хляб, масло, мед, сладко, а дори и сладкиши, които готвачката правеше специално за нея по нареждане на доктора.

— А младата баронеса? — питаха нетърпеливите клюкари — когато това предисловие застрашаваше да се впусне в големи подробности.

И на слушателите, които я бяха зяпнали и на които тези подробности не биха омръзнали като на децата, способни да чуят за стотен път приказката, която им е харесала, тя разказваше, че младата баронеса пристигнала в Кристалина като беднячка. Без багаж. Имаше само това, което носеше на гърба си. Дрехи, бельо като на просякиня, кърпено до последна възможност, скъсано, дори без монограм. Доктор Франк бе наредил да донесат от града нови дрехи, които сега пълнеха гардеробите на младата баронеса. Госпожа Сюпрок ги описваше подробно. Ако можеше да ѝ се вярва, това бяха чудеса, чийто лукс и елегантност човек не можеше да си представи.

Баронесата е съвсем млада. Не е красива. Дори е незначителна, слаба, бледа. Тежи колкото едно дете. Когато я повдигнеш, като че ли нямаш нищо в ръцете си. Има хубави очи, хубави коси, хубава, макар и голяма уста. Ръцете ѝ са удивителни. Това са ръце, каквито тя не беше виждала никога... дълги, слаби, необясними... Личеше си добре, че не бе работила никога с десетте си пръста. Истинска аристократка, въпреки дрипите, които носеше при пристигането си.

Целия ден прекарва изтегната в дъното на леглото си, — неподвижна, със затворени очи. Тя е като мъртва или по-скоро като сламка, която течението отнася и която не мисли да се съпротивява. Тя се изоставя. Няма желание да живее. Затова не може да оздравее. Едва отговаря на доктора, когато я разпитва. Казва „да“ или „не“. Само шепне „благодаря“. Много е учтива и много нежна. Личи си, че е получила добро възпитание. Госпожа Сюпрок не може да се оплаче от нея. Доктор Франк управлява дома. Баронесата е много слаба, за да

върши това, пък и човек се пита дали би била способна на такова нещо. Госпожа Сюпрок мисли, че не е способна.

— А баронът?

— Това е най-интересният въпрос и си остава последен.

— Баронът е на война — отговаря госпожа Сюпрок важно, — той е генерал. Бие се във Франция. Научих това от готвачката. Изглежда, че всички се страхуват от него. Те не го познават, при това никога не са го виждали. Доктор Франк ги е наел по заповед на барона... Той пише всеки ден на доктора, за да му дава нареждания. Трябва да му се съобщава всичко случило се и всичко, което се отнася до здравето на младата баронеса.

— А на баронесата не пише ли? Госпожа Сюпрок придобива тъжен вид.

— Не, никога. Поне в мое присъствие никога не е получавала писмо и съм напълно сигурна, че изобщо не е получавала.

— Никога? — провикват се крайно възбудените ѝ слушателки.

— Никога! — казва госпожа Сюпрок. — При това тя също така не му пише. А сега не би била и в състояние да стори това. Тя едва повдига ръцете си. Никога не пише на мъжа си. Дори и с една дума не загатва за него. В стаята ѝ няма неговия портрет, нали би било естествено за една жена, чийто мъж е на война... Биха могли да го убият! Това не изглежда да я безпокои!... Тя дори не носи халка!

— Няма халка, как така няма халка! — повтарят съседките, като се задъхват. — При това е омъжена!

... Времето минава. Всичко в живота на обитателите на „Орел“ изглежда нормално. Слугата шофьор всеки ден слиза с колата в околийския град, за да донесе пощата, да вземе вестници, да направи покупки. Понякога отвежда доктора или някого от слугите. Дори госпожа Сюпрок един следобед се възползува от това.

Прислужниците всяка събота вечер отиват да пият в кръчмата местното вино. Те са любезни, говорят охотно, но са сдържани и мълчаливи като гроб по повод на всичко, което се отнася до техните господари и до работата им. Нищо не могат да изтръгнат от тях. Леко отклоняват разговора, щом стане дума за вилата.

— Платени са добре или са хора с характер — казва полицаят, който се хвали, че разбира от психология.

Всички те обичат излетите в планината. На няколко пъти ги проследиха отдалеч. Походката и движенията им не издаваха нищо подозрително. Те нямаха фотоапарати, нито тези сложни инструменти, с помощта на които се снима план на местността и чиито имена човек не може да запомни.

Една сутрин се разнася новината, че баронесата е настанена върху разтегнат като легло стол на ливадата, която се разстила край вилата. Този ден всички жители намират причина да минат край пътя за имението.

Младата жена лежи със затворени очи. Гърдите ѝ едва се повдигат от слабото дишане. Когато идват да я пренесат вътре, намират я в същото положение, в което са я оставили.

Три седмици след пристигането на младата жена в Кристалина, една кола прекосява селото и се отправя към „Орел“. Колата е сива, безшумна. Тя се изкачва леко по стръмните склонове. Зад кормилото стои човек, чиято изисканост и расова осанка смущава всекиго. Шапката от мек филц, платът на дрехите, кройката им, ръкавиците от светла кожа, връзката и кърпичката, сини като лаванда, издават изтънчен вкус. Отгатват, че това е барон фон Вайзефорт. И действително, това е той. Колата спира пред вилата.

Той отваря вратичката. Две кучета изскачат от колата, два германски дога в бяло и черно, прекрасни и силни животни, чиито звучен лай огласява околността. След тях слиза баронът. Накарва ги да млъкнат. Заповедта е отривиста. Той изкачва стъпалата на площадката пред вилата, следван от кучетата. Доктор Франк се показва на прага и го посреща със задоволство. Баронът го поздравява бързо, сваля шапка и влиза вътре.

Слугата прибира колата в гаража. После, натоварен с, пътническо палто и кожения куфар, се изгубва във вилата.

Младата жена, както обикновено, лежи върху разтегнатия като легло стол на ливадата. Тя не проявява никакъв интерес към пристигането на мъжа си, не помръдва и дори окото ѝ не трепва. Не се променя дори цветът на лицето ѝ.

Баронът разговаря с доктора в библиотеката, най-голямата стая във вилата. Появява се мълчалив на един от прозорците, пушейки с бавни и отмерени движения и с ръка в джоба на дрехата си. Наблюдава

баронесата, изтегната неподвижно върху разтегления като легло стол, сякаш нищо не е забелязала.

Скоро с нетърпеливо потрепване прекъсва размишленията си и отново започва да разговаря с лекаря.

Най-после, придружен от кучетата, той се появява на прага на вилата и започва да слиза по стъпалата. Отправя се към жена си. Бавно, като че ли без желание. Стигнал до нея, той дълго я гледа с нежен поглед, навежда се, взема безжизнената ѝ ръка и жадно я целува, после я слага отново върху великолепната кожена покривка и сядва в едно кресло до нея. Кучетата се въртят около младата жена, квичейки от радост. Тя не им отправя нито един поглед, нито дума. Баронът с твърд глас им заповядва да легнат. Те се просват от двете страни на креслото му и с щръкнали и наострени уши хвърлят внимателни погледи ту на господаря, ту на господарката си.

Единият край на покривката се смъква. Баронът я вдига и с безкрайна нежност загръща жена си. Наведен над нея, той ѝ говори. Виждат как се движат устните му. Произнася няколко фрази. Докато чака напрегнат и тревожен, след няколко мига младата жена му дава едносричен отговор. Изглежда, че прави свръхусилие. Баронът млъква. Мълчалив, неподвижен, погълнат в мъчителни мисли, той остава до разтегнатия като легло стол. Не след дълго става и се сбогува. Лицето му излъчва страх, толкова е променено. Но когато се спира с доктора, който идва да го пресрещне, то добива отново невъзмутимия си и студен израз.

Слънцето залязва на хоризонта. Баронът се връща. Той сам пренася младата жена във вътрешността на вилата. С глава на рамото му, тя се отпуска в прегръдките му като лек шарф.

Поведението на барона и баронесата възбуждат любопитството на селото до най-висока степен. Езиците не мълкват. Впрочем, какво има между тях? Защо тя не го обича? В какво може да упрекне мъжа си младата жена? Той я обича! Това е Ясно! Защо е това равнодушие от нейна страна? Може би е луда?

Тази идея се разпространява, вдълбочава се в мозъците им, тъй като изглежда най-добра за обяснение на положението. Тя задоволява нуждата от необикновеното, която се крие в сърцето на всички хора. Да, младата баронеса е луда, това е сигурно. Всеки оплаква барона. Той е направил голямо впечатление на всички. Безразличието на жена

му, неговата болка, която те подозират, въпреки че се владее отлично, му спечелват всички симпатии.

Бързо забравят, че той е генерал от немската армия...

На следващия ден Вайзефорт наема едно момиченце, което е срещнал по време на утринната си разходка, за да прислужва на жена му.

Трауте Деравен няма десет години. Тя има две руси плитки от всяка страна на лицето си и небесносини очи. На розовите ѝ като алпийска иглика страни са вдлъбнати толкова прелестни трапчинки, че при вида им човек изпитва желание да се смее, да ги щипе, да я прегърне и погали. В празнични дни тя пее малки сола в скромната църква на Кристалина с глас, който има свежест на кладенец.

Сираче е — без баща. Госпожа Деравен отглежда седемте си деца с непосилен труд. Тя приема предложението на барона без възражения. Момиченцето заема длъжността си още същия следобед.

Към четири часа я забелязват да завива край ъгъла на вилата, носейки в малките си протегнати ръце поднос за чай с всичко необходимо. Свива чело, стиска устни — толкова е голямо усилието, което прави, за да пристигне благополучно, без да счупи нищо.

Преминала пясъчната пътечка между вилата и ливадата, тя върви по тревата с малки отмерени стъпки.

Ето я баронесата, която почива със затворени очи. Порцеланът и среброто звънтят от треперенето на подноса в ръцете на детето. Баронесата отваря бавно очи и Трауте, изненадана, изпуска подноса пред този поглед. Той пада на тревата с чашата, с хубавите чинийки от фин порцелан, чайника, каничката за мляко, сребърната захарница и малките сладкиши.

Поразено, момиченцето очаква какво ще стане. Но вместо да го упрекне, младата жена започва да плаче, сълзи напълват очите ѝ, появяват се между клепките ѝ, преливат, търкалят се една след друга по бледите ѝ страни, после потичат на бързи струи. Баронесата плаче така, както момиченцето не бе виждало да се плаче. Изглежда, че никога не ще може да се овладее... За миг момиченцето я гледа смаяно, после изведнъж се хвърля на шията на младата жена, прегръща я с малките си ръце, покрива лицето ѝ с целувки и я моли да не плаче повече.

Болната му отправя няколко думи. На два пъти по устните ѝ се появява бегла усмивка.

Малко встрани от прозореца на библиотеката, баронът неподвижен присъствува на сцената. Той не е могъл да чуе нищо, но нито една подробност, дори и най-малката, не му е отбягнала, а най-вече двете усмивки, които се бяха мярнали по лицето на жена му. Те бяха две, преброи ги добре. Към свечеряване, както и миналата вечер, той отива да я отнесе в къщи.

Когато Трауте тръгва да си отива, той е в градината. Говори ѝ дълго. Момиченцето се усмихва, вдига към него пълни с възхищение очи и чурулика без никакво стеснение. Той гали с ръка русите ѝ коси; очите му блестят от нежност. Подава ѝ едно пакетче, което е извадил от джоба си, когато момиченцето си отива, лицето му е покрито с тъга. Влиза в библиотеката, където го виждат да разговаря с доктора...

На другия ден към разсъмване сивата кола го отвежда. Тя пресича селото и влиза в равнината. Кучетата не го придружават. Той ги е оставил във вилата. Те завладяват градината, умни пазачи, чиято бдителност нищо не може да приспи и измами.

Всички в селото знаят, че пакетът, даден от барона на Трауте, съдържа един портфейл от мека кожа, от двете страни на който е гравирани овал, изпълнен с малки рисунки и обграден от два хищника: лъв и леопард. Сигурни са, че в портфейла е имало много пари, макар че госпожа Деравен беше останала непроницаема по този въпрос. Тя мислеше, че наемателите на вилата са малко налудничави. Вместо да накажат детето за несръчността му, те му правят подарък. За да спаси престижа на възпитанието, тя удря на малката една плесница.

Новината за наемането на Трауте бе изпълнила Кристалина със задоволство. Госпожа Сюпрок бе отхвърлена на втори план.

И тя е много обидена от това. Но надеждите на планинците остават излъгани. Никой не може да изтръгне от момиченцето нищо повече, никой, дори майка му, дори любимата му сестра Вероника, никой. Това уважение, тази деликатност, този вроден такт, който толкова деца притежават в невероятна степен, затварят устата на момиченцето по-сигурно, отколкото биха могли да сторят това всички ласкателства, всички заплахи и всички подигравки.

Госпожа Сюпрок съобщава, че младата баронеса се чувства по добре. Тя се изтръгва малко по малко от сковаността си. Понякога

казва някоя фраза от по няколко думи, изважда ръцете си над покривката и може да ги държи изправени няколко мига. Апетитът ѝ по малко се събужда. Един ден сяда на леглото. На следващия ден поставя краката си на пода и сама си нахлузва ръкавите на нощницата. Скоро тя прави няколко стъпки из стаята и може да премине без помощ разстоянието, което дели леглото от креслото. Силите ѝ се възвръщат. Една сутрин я виждат да слиза по стъпалата на вилата и да се отправя към разтегнатия като легло стол, подпряна върху рамото на малката Трауте, която се вцепенява от гордост. Преминава с усилие това малко разстояние. Нужно ѝ е безкрайно много време, за да постигне целта, но успява. Изтощена, се отпуска върху възглавниците. Трауте я гледа с възторг.

По-късно „младата баронеса“, както всички в Кристалина наричат Фредерика фон Вайзефорт, излиза от имението и придружена от Трауте и кучетата, предприема малка разходка. Избягва всякакви срещи, не минава никога през селото. Тя е невъобразимо дива. Човек е сигурен, че на известно разстояние след нея ще срещне доктора, който дава вид, че се разхожда спокойно, но не изпуска от очи пациентката си, макар че грижливо се крие от погледа ѝ.

Сега, когато я виждат по-отблизо, учудват се на необикновената ѝ младост, на крехкостта ѝ, на нежността и голямата скромност.

Според думите на госпожа Сюзет чудеса пълнят гардеробите. Не изглежда да е така. В тоалета ѝ няма нищо, което би могло да заслепи. Жените и младите момичета на Кристалина са разочаровани. Тя не носи никога шапка, освен в дъждовни дни, когато слага баретката си и навлича мушамата, която носеше при пристигането си. Тъй като стяга с всички сили колана около кръста си, може да се види колко е крехка и изящна.

Изглежда като сестра на Трауте, и то едва по-възрастна от нея.

Към средата на юли баронът се появява отново в Кристалина. Кучетата сякаш ще се задавят от радостен лай. Същия ден се случва едно странно произшествие.

Младата жена бе обиколила селото, за да се разходи с Трауте и кучетата. Целта на разходката ѝ са скалите, които властвуват със замайваща височина над долината на Лайне.

Тук расте благоухайна смесица от изтравниче, боровинки и иглолистни храсти. Днес вече не докторът, а самият барон фон

Вайзефорт следва отдалеч младата жена. Той върви след нея, изостанал на петдесетина метра — нещо, което Кристалина намира странно за един съпруг...

По времето за вечеря една необичайна група прекосява селото, която хвърля барона в тревога. Вайзефорт носи на ръце младата жена, която е в безсъзнание и с разкъсани дрехи. Трауте върви до него с ръка, вкопчена в дрехата му. Кучетата скимтят в краката му и дават признаци за крайно безпокойство.

Баронът върви като автомат. Той е разчорлен, връзката му е развързана. Лицето му е толкова разстроено, че никой не смее да го доближи и предложи помощта си. Впрочем, той не иска помощ от никого, отминава селото при последната му къща и пристига в „Орел“.

Докторът тича да го пресрещне. Трагичната група изчезва във вилата.

Тази вечер Трауте се прибира късно в къщи. Разпитват я. Тя говори, като че ли разказва урок. Баронесата се разхождала из скалите. Приближила се много до пропастта. Изведнъж стъпила накриво, подхлъзнала се, изгубила почва под краката си и щяла да се убие, ако едно от кучетата с чудно самообладание не я сграбчило за полата и като се подпирало с четирите си лапи на земята, я придържало здраво над пропастта, не й позволило да падне долу! Трауте се втурнала към селото като стрела, за да търси помощ. Срецнала барона, който идвал насреща ѝ. Извикала му да бърза, защото, ако не пристигне навреме, дрехите на баронесата ще се скъсат и тя ще се убие. Той не чул края на обясненията ѝ. Тичал, тичал. Достигнал до мястото на произшествието. Един поглед бил достатъчен, за да разбере какво става. Хвърлил се на земята, вкопчил се с крак за един корен, сграбчил баронесата за кръста и я извлякъл на твърда земя. Кучето не пускало дрехите на баронесата, докато тя не била в безопасност. Докато разказва това, малкото момиченце започва да трепери. Личи си, че не може да се овладее. Майка му го изтръгва от любопитните съседи, отвежда го в къщи и го слага да легне...

На следващата сутрин, изплашени и възмутени, хората разправят тихичко, че един час след като баронът завел жена си в къщи, колата му се спуснала с лудешка скорост по пътя, който води към долината.

Шофирал сам. Няколко часа след това той се изкачва, придружен от две други коли, от които на площадката пред вилата изскачат мъже в

смокинги, жени във вечерни рокли и музиканти с инструментите си. Целият този свят нахълтва в къщата, говори високо, смее се гръмко. Прозорците на големия салон се осветяват. Легналите си вече слуги дотичват от слугинското помещение, като обличат набързо ливреите си.

Чува се шум от настройване на инструменти, разлива се музика с буен ритъм, трептене, прекъснато от ударите на барабана. Заедно с нея пее женски глас, мрачен, резлив, груб и нежен едновременно. Чуват се гласове, викове, чуват се дразнещите смехове на жените, възклицанията, звъntenето на кристалите и среброто, аплодисментите.

Това трае дълго и изведнъж врявата, музиката и песните спират... Настъпва няколко мига пълно мълчание, сякаш, всякакъв живот е спрял и изведнъж женски смях разкъсва тишината, смях, който почва тихо, като стон, повишава се малко по малко, достига най-високата си точка и рязко секва. Тръпка минава по гърба на тези, които го чуват. След това гостите на барона излизат от вилата в безпорядък, нахълтват в колите, които чакат пред вратите, вратичките шумно се затварят, пресичат селото и слизат в долината.

На следващия ден баронът напуска Кристалина. Не е загубил нищо от надменността си.

Държи главата си изправена. Лицето му, с дива красота, е пребледняло и отслабнало от безсънната нощ. Селото гледа мълчаливо минаването на колата му, с чувство, в което се премесва състрадание и ужас. Злополуката с младата баронеса е може би опит за самоубийство. При тази дума те бързо се кръстят. И през нощта, след тази отчаяна постъпка, баронът не се побоява да покани в къщата си, под същия покрив, който подслонява жена му, музиканти, танцьорки и певици.

Всеки очаква с любопитство новини за младата баронеса. Случва се нещо неочаквано. Трябваше да мине време, за да могат жителите на Кристалина да се съвземат от изненадата, която това им причини.

Някаква музика се понесе веднага, щом баронът изчезна по пътя, разля се от отворените прозорци по пасбищата, боровете и долината. Музиката от предишната нощ изразяваше желание и страст, а тази тук е редица от тонове, които се извисяват с божествена равномерност. Тя идва от друг свят. Тя успокоява. Би била отегчителна, ако човек не работеше, докато тя звучи. Баронесата, за която мислеха, че лежи на

легло, жертва на сериозно падане и измъчвана от най-смъртоносна болка, свири на пиано!

Трауте, която едва не се поболя след падането на господарката си, е преобразена. Баронесата е почти добре. Никой нищо не разбира в случая. Едно чудо. Свири по цял ден! Детето я слуша в захлас. Седи в един ъгъл на салона и плете усърдно чорапи за сестрите и братчетата си. Баронесата не ѝ дава никаква работа, но тя трябва все пак да се занимава с нещо, иначе ще стане мързелива. Ако работата ѝ не напредва постепенно, тя може да бъде бита вечерта от майка си.

Жителите на Кристалина обичат да работят около вилата, защото музиката отнема всяка умора, дори и когато се събира сено по стръмните наклони на планината и се изкореняват дънери. Човек се чувства бодър, вместо да бъде изтощен, дори и след многото часове на мъчителни усилия. Музиката извършва това чудо.

Настъпва месец август. Лятото е към своя край, вечерите стават по-хладни. Планината жълтее, сенките придобиват по-плътен и потопъл син цвят. Баронът за трети път се появява в Кристалина.

Баронесата продължава същия живот. Тя се разхожда с Трауте. Баронът я гледа от прозорците на библиотеката как излиза, после тръгва след нея, сякаш я надзирава. В къщи свири. Той я слуша с часове и не пропуска нито един тон.

След вечеря излизат от вилата. Най-напред се явява баронесата в бяла рокля, после баронът. Те обхождат бавно и мълчаливо терасата от единия край до другия. Младата жена върви със сведени очи, като държи зад гърба си с лявата ръка лакътя на дясната и мачка между пръстите си една кърпичка, която малко по малко превръща в безформен парцал. Безспирно обхождат терасата. Нищо не може да изрази впечатлението от мрачната тъга, която ги обгръща. Младата жена започва разговор. Баронът, който я надвишава с раменете и главата си, надвесва над нея високата си снага. Изслушва я и ѝ отговаря. Тяхната разходка следва ритъма на разговора им; ту забързват, ту забавят хода си и се спират. Баронът обяснява нещо. Думите му са резливи. Младата жена гледа мъжа си в очите с болезнена усмивка, пълна с предизвикателство и прави някаква къса забележка. Баронът я гледа дълго, иска да каже нещо, но млъква, раздразнен хвърля цигарата си и влиза във вилата. След няколко мига младата жена го последва. Прозорците на стаята ѝ на първия етаж

светят. Баронът остава дълго да пуши в библиотеката с поглед, впит пред себе си, и в страшна неподвижност. До сутринта лампите горят.

Скоро ще стане месец, откакто баронът е в Кристалина. Двете му първи посещения траеха по един ден. Това — последното — продължава. Този път той има сигурно по-дълга отпуската. Докторът отдавна си е заминал. Не се знае дали е във ваканция, или работата му в Кристалина е привършена. Баронесата изглежда оздравяла.

Баронът излиза рядко. В селото го виждат малко. Той не влиза никога в кръчмата. Това не е място за него, мислят планинците. Той е много учтив, особено с жените. Притежава един начин за поздравяване както с младите, така със старите, грозните и красивите, както и да им говори при случай с властен и привлекателен израз. Обноските са му едновременно въздържани и очарователни, привличат жените и те са луди по него. При приближаването му се изчервяват. Възхищават се от начина, по който е облечен. Харесват бялата му дреха с къси ръкави и много джобове, пристегната в кръста и синия пуловер, който подчертава цвета на очите му; с него носи син шал в същия цвят, но в друг оттенък.

Не една, дори най-сериозните мечтаят да бъдат обичани от него. Би ли могло да му се откаже, ако поиска нещо? Той бе отблъснал някои предложения толкова умело, че не можеха да му се сърдят, а още повече се влюбваха в него. Верен е на младата баронеса, на това дете, което, не се знае по каква причина, го кара жестоко да страда, и то сякаш преднамерено. Чувствата на жените от селото към Фредерика фон Вайзефорт се изменяха малко по малко. Те я ревнуваха, критикуваха, ненавиждаха я и не прикриваха презрението си.

Една вечер, на първи септември, баронесата свири. Музиката се носи от широко отворените прозорци на вилата, музика с божествена плавност, пълна с блаженство.

Един турист с раница на гърба, планинска тояга, въже и куки слиза по пътеката, идвайки от прохода „Пролет“, който свързва пътя за долината на Лайне, малко по-горе от вилата „Орел“. Прашен е. Денят е бил мъчителен. Той е млад човек, слаб, висок, атлет. Хубав е.

Стигнал до „Орел“, той дочува музиката, забавя стъпките си, спира се, поразен от изненада. Не вярва на ушите си. Слуша с крайно напрегнато внимание. Лицето му малко по малко просветва от жестока радост.

— Това е госпожа Вайзефорт — казва един ясен глас на дете до него.

При това име туристът се обръща като ухапан от змия. Той вижда едно момиченце с руси плитки, което му се усмихва широко с трапчинките си, с цялата небесносиня светлина на очите си. То е очаровано от вниманието, което чужденецът придава на музиката на скъпата му господарка.

На свой ред той не може да се въздържи да не се усмихне.

— Кое име каза? — пита той.

— Госпожа Вайзефорт!... Тя свири добре, нали?

— Тя свири много добре — казва туристът много сериозно.

Момиченцето почва да се смее от възторг.

— Това, което тя свири, кара човека да работи без умора.

При тези думи лицето на младия човек се свива като от мъчителен спомен.

— И вижте, господине, какво ми даде нейният мъж, господин Вайзефорт.

Тя вади от корсажа си малкия кожен портфейл, гравирани с емблемата на рода Вайзефорт. Като вижда това, туристът потреперва отново.

— Много е хубав — казва той. — Би ли ми го дала за малко да го разгледам по-отблизо?

— Ето — казва момиченцето. — Нали е много хубав?

— Много хубав — казва младежът, като й връща предмета, който е разгледал със странна усмивка. — Значи баронът е във вилата?

— О, да!

— Отдавна ли?

— Ще стане вече месец този път. Още не си е заминал — отговаря тя поверително. — Той остава... Сбогом, господине!

Тя се покланя на господина и слиза към селото, подскачайки на един крак.

Щом се загубва, младият човек се подслонява с предпазливи движения в съседната горичка и се скрива зад изсечените дървета.

Той поставя раницата си на земята, отваря я, изважда от нея един военен бинокъл, поставя го пред очите си, нагласява го и дълго наблюдава вилата и околностите ѝ.

Търпението му най-сетне е възнаградено. След три четвърти час два силуета, облечени в бяло, придружени от две прекрасни немски кучета, излизат на терасата. Единият изящен, другият — висок, строен, внушителен, поради силата и благородството, които се излъчват от него.

Той ги познава. Не сънува, това действително са те. Бинокълът трепери в ръцете му. Необходимо му е голямо усилие на волята, за да се овладее. Младата жена върви с наведена напред глава, хванала зад гърба си с лявата ръка лакътя на дясната жест, който младият човек би разпознал между хиляди. Страшна омраза се разгаря в очите му. Баронът пуши мълчаливо, лицето му изразява неизмерима тъга. О, той няма щастлив вид! Устните на младия човек се разтварят в усмивка, в която бляска жестоко задоволство. Наблюдава барона и баронесата до момента, в който влизат отново във вилата, поставя бинокъла в раницата, която после слага на гръб, и продължава пътя си с бързи крачки. Младият човек отбягва селото, поема по една напречна пътека и изчезва.

След два дни драмата се разразява.

На 4 септември сутринта се научават, че барон и баронеса фон Вайзефорт били намерени мъртви в големия салон на вилата. И двамата са пронизани с куршуми в гърдите. Намират пистолет до трупове, близо до ръката на барона. Но двете жертви имат и втора рана, нанесена с нож, който не успяват да намерят, въпреки всички претърсвания. Баронесата е ударена право в сърцето, а баронът в гърба. Значи те са били убити! Като претърсват градината, намират и трупове на кучетата, умрели от отравяне. Слугите, които спят в слугинското помещение, не бяха нито видели, нито чули нещо.

Новината се разнася със светкавична бързина в Кристалина и цялата долина. Тя всява отчаяние. Идеята за двойно самоубийство бляска непринудено в мозъците на планинците. Чувствата, които свързваха двете жертви, винаги им се струваха странни. Допускаха също, че баронът се е самоубил, след като е убил жена си. Но това обяснение трябваше да се отхвърли, след като откриха раните, нанесени с нож и трупове на кучетата. Обаче неколцина суеверни упорствуват в идеята си, въпреки всички налични доказателства.

Полицаят Декьор предупреди властите. Той прокле себе си, че бе изоставил наблюдението на вилата. Предчувствието му бе вярно.

Имаше нещо неясно в живота на барон и баронеса фон Вайзефорт!

Късно сутринта пристигат съдиите и автомобили, пълни с журналисти. След кратък оглед на местопрестъплението те завземат телефонната кабина на бакалницата в Кристалина. Излизат от нея тичешком, за да разговарят с планинците и да ги слисат с въпроси.

Претърсват планината, но това не трае дълго. Близо до италианската граница лежи проснат млад, рус турист, строен, с прекрасен профил, агонизиращ край скалите. Има счупване на черепа, счупени крайници и безброй вътрешни наранявания. Във вътрешния джоб на туристическата си дреха носи швейцарска лична карта на името Валтер Тройзин, 24-годишен, инженер, живущ в Берн; в дъното на раницата му, под хранителните припаси и няколко топли дрехи — един военен бинокъл и нож с окървавено острие, ножа, с който бе убил барон фон Вайзефорт и младата му жена. Трауте Деравен позна в него младия турист, с когото предната вечер бе разменила няколко думи пред железната ограда на вилата. Пренасят ранения в болницата на околийския град, където умира след дълга агония. В бълнуването си той произнася несвързани думи, които, съчетани и свързани отново, откриваха измамни перспективи за трагедията.

Официалният печат пази многозначително мълчание по случая. На 4 септември чрез сензационни заглавия публикува във вечерните издания дълги колони със снимки, които правеха силно впечатление. Хората се бяха нахвърлили върху тази примамка. На 5 септември печатът стана въздържан. На 6 излезе само кратка бележка от четири реда, в която се казваше, че съдът приел случая за лично отмъщение, извършено от Валтер Тройзин срещу барон фон Вайзефорт и младата му жена. Делото се смяташе за приключено, тъй като убиецът бе починал от раните си. Това бе всичко.

Но малките вестници, които издателите изпращат на абонатите си в затворени пликосе и които е забранено да се продават по будките или да се поставят за четене на публични места, тайните вестници, органи на забранените леви партии, които се пускат тайнствено в пощенските кутии и поради това се четат още по-жадно, не се страхуват да пишат за престъплението, и то с неприятна за властите настойчивост.

Съобщават се факти от голям интерес, задават се неудобни въпроси, хвърлят се обвинения.

Ножът, намерен в раницата на Валтер Тройзин, с който е бил нанесен смъртния удар на двете жертви, не беше обикновен. Той имаше на дръжката си Hagnuc: „Blut und Ehre“^[1].

Следователно Валтер Тройзин е агент на Гестапо! Бяха ли помислили да проверят документите му? Сигурно е дошъл отвъд Рейн, снабден с фалшив паспорт. Какво престъпление са извършили барон фон Вайзефорт и младата му жена спрямо Третия райх, че да се сметне за необходимо и двамата да бъдат премахнати така жестоко? Федералното правосъдие потули аферата. Това е ясно. Защо? В чий интерес? Как може да търпи то, затваряйки очите си, действията на една чужда полиция на швейцарска територия? Ще я остави ли и друг път сама да урежда сметките си? Швейцарският неутралитет се проявяваше едностранчиво и добре се знаеше в чия полза!

Това, което се долавяше в основата на аферата Вайзефорт и във всичко, което се отнася до нея, разкрива редица факти, които на пръв поглед изглеждат обикновени, но са тясно свързани с демоничната и пресметлива дейност на една организация от световно значение, която употребяваше най-тънките, най-потайните и най-мощните средства за постигане на целите си.

Образите на двете главни действащи лица на драмата се разкриват малко по малко през мъглата, която ги обгръща; образът на надменната, страстна и затрогваща Фредерика Илзен и образът на неспокойния, загадъчен, пленителен и трагичен барон Карл-Стефан фон Вайзефорт, герой на една епоха на безредие, която щеше да завърши със сгромолясването на един свят.

Един ден, няколко години след примирието през 1918 година, през месец септември, на малката гара в кантона Юра, която обслужваше селото Дормонд, експлодира един вагонцистерна, пълен с бензин. Всички пътници, които се намираха във влака, спрял на съседната линия, бяха убити, освен едно бебе на няколко месеца, едно момиченце, което намериха живо сред останките на разрушения влак.

Въпреки всички постъпки и издирвания не можаха да научат кое е това дете и откъде идва, нито да намерят родителите, произхода, името и презимето му. Пелените му бяха без монограм. Бяха жалки. То не носеше медалион или верижка, които се дават на бебетата при раждането им и които биха дали възможност да се открие самоличността му.

Детето бе прибрано от госпожица Леополдина Илзен, която обитаваше една голяма разнебитена къща край гората на Дормонд. За госпожица Илзен се говореше, че е малко налудничава. Нейният живот бе посветен на музиката, обичаше я повече от всичко и би продала душата си за нея. На младини бе отблъснала много кандидати, като казваше, че не би могла да ги обича повече от музиката и че не иска да им наложи унижението пред един неуловим съперник или по-скоро да се изложи на скръбта, като ги види неспособни на ревност.

Госпожица Илзен смяташе, че най-скритите склонности на душата са отбелязани с гънки и тайнствени знаци върху цялото тяло и че е достатъчно да си макар и малко посветен, за да ги разпознаеш и разтълкуваш.

Тя дойде да види изоставеното бебе. След като го разгледа, съобщи с тон, който не търпеше възражения, че явни знаци по челото и ръцете му разкриват изключителна музикална дарба. Ако друг не иска да се нагърби с него, ще го прибере тя, а по-късно може да го осинови, ако то не я разочарова. Кметът на Дормонд, облекчен от това уреждане на нещата, веднага се съгласи. Това предложение го освободи от голяма отговорност. Детето по този начин се отърва от държавния приют.

Когато след няколко години от прозорците на голямата къща край гората започна да се носи музика, която звучеше съвсем различно от тази на госпожица Леополдина, хората казваха злобно, че детето ще бъде безмилостно изпратено в някое сиропиталище, ако е излъгало надеждите на покровителката си.

Госпожица Илзен даде на детето своето собствено презиме и името Фредерика, защото според нея тези няколко срички били пропити от духа на музиката на Бах.

Фредерика наричаше покровителката си „кръстница“. Госпожица Леополдина не пожела да я нарича „мамо“ или „майко“, понеже не ѝ беше истинска майка и понеже не изпитваше нуждата да бъде наричана „мамо“, както толкова жени, които нямат деца.

— Аз не притежавам майчиния инстинкт — казваше тя на приятелките си, които редовно идваха да я видят — и ако възнамерявам да осиновя малката, то е от чисто артистичен и психологичен интерес.

Тя обучаваше детето на пиано, като казваше, че това е най-съвършеният инструмент. Момиченцето притежаваше прекрасен глас, ясен и дълбок, като песента на златно звънче, нещо, което напълно завладя старата госпожица. Тя образува малък хор от десетина деца, подбрани от съседните села. Караше ги да пеят старинна музика и им поставяше гласовете по начин, който даваше учудващи резултати и който беше нейна тайна. Караше ги да работят всеки ден и нищо не можеше да се сравни с възторга ѝ, когато слушаше единадесетте деца да пеят с прекрасно сливащи се гласове и с ангелска нежност музика от Палестрина, Лоти, Вирония и дори от Перголезе и Моцарт.

Фредерика задоволи напълно госпожица Леополдина. В нея всичко бе вродено и ученето ѝ всъщност се състоеше в откриване на това, което вече знаеше.

Госпожица Леополдина я обгръщаше с горд поглед, когато пееше, още съвсем малка, с голямо самообладание и удивително музикално чувство направо и без да греши, някоя трудна музикална творба или когато, седнала пред голямото пиано, единствената запазена вещ в къщата, свиреше fuga от Бах или соната от Моцарт.

Фредерика беше момиченце със слабо, крехко тяло, стеснително и изящно, с вродено благородство във всичките си движения. Тя имаше малко, сериозно лице, бледо, крехко, обградено с две руси плитки, дебели и лъскави, които разделяха косите ѝ по средата на челото. Устни невинни и изразителни, големи очи, които не можеха да не поразят тези, които срещаха погледа ѝ — заслепяваща светлина, която, изглежда, проникваше и в най-непроницаемите мозъци.

Беше крайно впечатлително, нервно същество, мълчаливо, любознателно, проявяващо страстен интерес и към най-дребните неща. Тя ги изоставяше едно след друго с нервна възбуденост, сякаш в няколко мига им бе изсмукала сока и като че ли се страхуваше, че не ще може всичко да опознае. Живееше в непрекъсната треска от устрем и вълнения, а при това оставаше извънредно кротка към покровителката си. Всичко, което ѝ казваше госпожица Леополдина, беше за нея закон и старата госпожица често пъти бе смутена от светлината, сериозността и вниманието на големите очи, впити в нея.

Изглежда, че момиченцето поглъщаше жадно всяка дума, която излизаше от устата ѝ и я пазеше грижливо в сърцето си като съкровище.

Фредерика научи като по чудо хармония, контрапункт и история на музиката, която за кратко време знаеше вече наизуст. Знанията ѝ в тази област бяха неизмерими. Госпожица Леополдина я научи на обноси и я запозна с обичаите в обществото. Тя казваше, че трябва да се предвиди, че талантът ѝ ще отвори пред нея вратата на големите салони по тази земя.

Още седемгодишна Фредерика знаеше да прави малък реверанс, това простичко свиване на коляното, отправено към приятелите на „кръстницата“, когато идват на посещение и когато е помолена да слезе и да ги поздрави. Знаеше да прави реверанса, който се изисква от етикета, когато някое царско височество или величие ви прави чест да ви посети, и можеше да изпълни другия, в пет такта, който се прави пред царя и царицата при представяне в двореца. Правеше това с грация и гордост, учудващи за едно тъй малко дете и каращи госпожица Леополдина да издава възторжени викове.

При хранене госпожицата ѝ обясняваше с подробности употребата на различните прибори, които бе изрязала от картон и поставила върху покривката, тъй като нейното сребро съдържаше само най-необходимото. Като я запознаваше от една страна с всички тайни на изискания живот, тя същевременно ѝ показваше маловажността му.

Детето не получи общоприетото религиозно и морално възпитание. Но госпожица Илзен уверяваше, че усърдното изучаване на големите майстори на музиката е добродетел, по-мощна от догмите, проповедите и морала.

За нея имаше само едно мерило, което включваше всички останали.

Тя седнаше на пианото и почваше да свири първата част от симфонията в сол миньор от Моцарт. Когато стигаше до музикалната фраза, където темата достига до един тон, който отнася човека до границата на страданието и радостта, до небето и ада, тя спираше, повтаряше го няколко пъти и казваше:

— Слушай, проникни в тази музика, тази фраза и си кажи, че можеш да правиш каквото поискаш. Но ако в теб се яви някога съмнение по повод на това, което чувствуваш и мислиш или искаш да направиш, чуй отново в себе си тези няколко такта. Ти ще почувствуваш веднага дали имаш право или не и ако следваш

вътрешния си глас, никога няма да изпаднеш в дребнавост и в грозота, които са най-неморалното на света.

Още съвсем малко дете, Фредерика знаеше да мълчи и да пази тайна. Глупавото бърбене на малките ѝ приятелки я оставяше мълчалива и безразлична.

Тя беше четиригодишна, когато госпожица Леополдина я накара за пръв път да обиколи големия салон, държейки в протегнатите си ръце препълнена купа с вода. Фредерика понесе това изпитание със спокойно и неочаквано самообладание. Когато обиколи салона и се намери отново пред настойницата си, поднасяйки ѝ купата, от която нито капка вода не бе капнала, госпожица Леополдина я грабна в прегръдките си, заявявайки, че тя през целия си живот като ангел ще свири Бах и Моцарт, тъй като притежава такова самообладание, което овладява всички вълнения на душата ѝ. През това време, поради буйния жест на старата госпожица, водата от съда се разля върху роклята ѝ и върху роклята на Фредерика, която цяла трепереше. Толкова голяма беше реакцията на усилието, което трябваше да си наложи.

Щом се научи да чете, Фредерика започна да поглъща жадно творбите, които изпълваха прекрасната библиотека на госпожица Леополдина. Настойницата ѝ я оставяше свободна. Тя мислеше, че никога никому книга не е причинявала зло и ако оказва пагубно влияние — причината трябва да се търси в самия читател.

Фредерика се възхищаваше всеотдайно от героините, които влачеха върху шлейфа на роклята си сърцата на мъжете и се отнасяше с презрение към жени, които робуват на любовта или които изоставянето може да сломи.

Тя беше единадесетгодишна, когато тържествено се закле да не вдигне никога дори малкия си пръст, за да завладее някой мъж.

— Коя предпочиташ — питаше госпожица Леополдина, виждайки я да поставя на място „Червено и черно“, — госпожица дьо ла Мол или госпожа дьо Ренал?

— Госпожица дьо ла Мол — каза без колебание Фредерика.

Настойницата ѝ се усмихваше. Тя клатеше глава и одобряваше мълчаливо. Изнасяше дълги беседи на питомката си за подчинеността, довела жената до вековно робство и направила я неспособна да се черви от него. Жените са се оказали най-лошите неприятели на тези,

които са искали да ги изтръгнат от тази подчиненост. Нямахме понятие какво представлява една истинска жена.

— Впрочем — добави госпожица Леополдина с презрителен израз, — не се знае какво представлява също така и един истински мъж. Жените са за оплакване. Без всякакво величие. Какво са мъжете от нашия век? Жалки простаци, незначителни донжуановци, суетни глупаци, в най-добрия случай добри нищожни същества. Задоволяват се с малко пари, малко власт и с най-обикновени любовни приключения.

През есента на 1939 година госпожица Леополдина заяви, че е дошло времето за заминаване за Париж, за да може Фредерика да бъде представена на музикалния свят.

— Пазех те в самота, Фредерика, за да не те оскверни нищо. Пазех те далеч от света, като Херцелайде Парсифал в омагьосаната гора. Време е вече да се покажеш. Само веднъж да свириш и всички ще коленичат в краката ти.

И в една студена, мъглива декемврийска сутрин, когато снегът покриваше полето, тя затвори къщата край гората и се качи с Фредерика във влака за Париж.

Войната бе избухнала през септември. Това не бе причина, достатъчно важна, за да отклони старата госпожица от проекта ѝ. Нищо не можеше да я разубеди, щом вземеше решение. При това войната ще свърши скоро, си мислеше тя. Неприятелят ще бъде сразен още при първата битка; това белено: той не смееше да атакува!

Тя влезе с Фредерика в един скромен, но добре поддържан хотел и се настани в очакване да намери апартамент. Отдаде се на това търсене с цялата си обичайна енергия. Разхожда се из Париж. Замаяна е от шума и движението. Навсякъде хората се забавляват, и то повече от всякога. Кината, дансингите и ресторантите не се изпразват. Всеки ден се прибира с голям запас от вестници, които коментира с жар.

На изток, зад извънредно засилените си линии, неприятелите се крият, дебнат се един друг и се следят внимателно. Враждебните действия между Франция и Германия не са избухнали още. Задоволяват се само с незначителни схватки. Но войната на нерви върши своите невидими и разлагащи поражения. Човекът от улицата се оплаква от безинтересните новини, предложени на жаждата му за силни преживявания. Умните и чувствителните хора са обзети от смътен

страх, който се превръща често в непоносима тревога. Защо Франция не атакува? Страхува ли се? Франция е силна, много добре въоръжена, ораторите твърдят това и филмите го доказват. Говори се, че неприятелят е вече загубен. Чрез блокада ще го заставят да се подчини — тогава защо да се лее кръв напразно?

Такова беше мнението на госпожица Леополдина, която се пристрасти внезапно към международната политика и изнасяше дълги беседи на Фредерика.

Петнадесет дни след пристигането си в Париж, тогава, когато бе намерила вече апартамент според мечтите си и се готвеше да го наеме, тя бе прегазена на улицата. Шумът от спукването на една гума близо до нея я накара така силно да подскочи, че тя загуби равновесие и попадна под колелата на един автобус, който не можа да спре. Умря няколко часа след като бе пренесена в една клиника.

Фредерика мислеше, че ще умре от скръб. Тя оставаше сама, без всякакъв опит, лишена от всичко, в чужд град, където никого не познаваше. От нотариуса разбра, че госпожица Леополдина е пропуснала да извърши необходимите формалности за осиновяването ѝ. Не може да наследи нищо от нея. Богатството преминаваше в ръцете на един далечен братовчед, който ѝ съобщи, че тя трябва да печели хляба си както може.

Една случайност определи съдбата ѝ. Тя взе участие в годишния конкурс по пиано, организиран от френското дружество за старинна музика.

Конкурсът бе оповестен чрез афиш, който тя видя, като се връщаше от погребението на покровителката си. Срокът за записването изтичаше същата вечер. Затича се към канцеларията. Във факта, че вниманието ѝ бе привлечено от този афиш, Фредерика виждаше някакво чудо, свързано с госпожица Леополдина, и благодари на Бога за това.

Тези музикални конкурси бяха събитие в артистичния живот на Париж и имаха световно значение. Те бяха създадени за откриване на неизвестни таланти. Всички млади сили мечтаеха да вземат участие в тях. Успехът значеше непосредствена слава. Присъствуваха най-известните импресарии на света. Състезанията ставаха обикновено в началото на октомври. Бяха спрени през есента на 1939 година поради избухването на войната, но после решиха да ги насрочат през януари

1940 година. Фредерика свири един следобед, когато северният вятър духаше жестоко, когато минувачите бързаха, сгушени в топлите си палта, с пъхнати ръце в джобовете, надявайки се да избягнат по този начин смразяващия студ, който пронизваше до костите им.

Гласната от някаква внезапна и тайнствена сила, Фредерика свири вместо хроматичната Фантазия и Фуга, който ѝ бяха посочили, прелюдия № 8, от малките прелюдии и фуги на Бах. Тя никога не можа да каже какво бе станало с нея, освен че някаква непреодолима сила я бе накарала да постъпи така. Макар че бе мислила много за това, тя никога не можеше да намери причината, която я накара да свири малкия прелюд № 8 вместо хроматичната Фантазия и Фуга. Не можеше да си го обясни въпреки всички усилия.

Малката прелюдия 8 е съвсем кратка, от 5 реда, написана за деца, за начинаещи. Тя я свири. Изсвирването ѝ трае една минута, но тази минута е вечността. В нея има простота, има неземно блаженство.

Когато тя свършва прелюдията, публиката, изненадана, мълчи неодобрително, а после се съвзема от учудването и избухва в иронично и възмутено роптаене. Чуват се протести и смехове. Фредерика съзнава стореното; поразена, вцепенена от стеснение, тя напуска сцената.

Откъде взе сили да напусне конкурсната зала в студа, вятъра и снега, унижена, подобна на дрипа, плачейки и неспособна да задържи сълзите си пред очите на всички минувачи, та дори срамът не можа да ѝ даде сила да ги преглътне? Тя пропадна! Загуби и последната надежда да излезе от това отчаяно положение. Стана за посмешище. Ще забрави ли някога смеховете, протестите, шушуканията на публиката и на останалите кандидати, които чакаха зад кулисите? Този спомен ще я кара винаги да се черви и да потъва в земята. Тя, на която госпожица Леополдина бе предсказала блестящо бъдеще, тя, която свиреше с върховно обладание и която караше слушателите си да плачат от възхищение!

Грешеше ли госпожица Леополдина? Заслепена ли беше, като вярваше в таланта на скъпата си ученичка? Беше ли прекалено слаба, за да отстъпи пред очевидността и да се откаже от една дълго лелеяна мечта?

Не, не, не е истина! Фредерика е сигурна.

Това е само една злополука, едно временно заблуждение. Тя свири добре малката прелюдия № 8. Гардеробиерката, жена с бели

коси и с обезцветени от сълзи сини очи, ѝ беше казала да не се тревожи. Младата госпожица ще успее по-добре следващия път. Нещастieto идваше оттам, че тя не беше вдигнала достатъчно шум в сравнение с другите. Въпреки скръбта си Фредерика не можа да не се засмее.

[1] Кръв и чест. /Бел, прев./ ↑

На следващия ден в хотела се явява един човек, облечен в удобно черно палто, с добре свит чадър, окачен на ръката му, и с галоши на краката. Той иска да види госпожица Илзен. Поздравява я почтително, когато тя се явява. Нарича се Краген. Доверено лице е на барон фон Вайзефорт и ѝ носи от името на господаря си писмо, което я моли да прочете веднага, защото трябва да занесе отговора. И той предава на Фредерика един дълъг плик.

Смутена, Фредерика отваря писмото.

Господин барон фон Вайзефорт предлага на госпожица Илзен, която той е чул да свири на конкурса на Дружеството за старинна музика, да дойде в замъка Бодезер, за да замести пианиста, зачислен във войската. Краген е натоварен да разисква условията за нейното ангажиране и да приеме всичките ѝ предложения.

Писмото трепери в ръцете на Фредерика. Тя, която преди минута само бе достигнала крайния предел на отчаянието, сега се чувства на върха на щастието. Името на барона и това на Бодезер ѝ напомняха един оркестър и една оперна трупа, прочути със свършеното си изпълнение, които преди войната бяха дали симфонични концерти и опери в една от залите на замъка. Бяха ѝ казали, че оркестърът и трупата били създадени от един немски аристократ, политически изгнаник, барон Вайзефорт. Целта му била да подпомогне много музиканти, изгонени като него от родината им. Начело стоеше Зигмунд Фриде, най-гениалният диригент на епохата, за когото казваха, че е достатъчно да хвърли само един поглед върху някоя оркестрова партитура, за да я знае вече наизуст. Той беше напуснал Германия доброволно. Бе отхвърлил великолепните предложения, дошли отвъд океана, за да предостави престижа на славата си на Театъра на Бодезер и по този начин да му осигури успех.

Преди войната представленията и концертите се даваха два-три пъти седмично, лятно време на открито, а през зимата и при лошо време в театралната зала на замъка, една от най-прекрасните, и съперница по акустика на най-добрите зали в Европа.

Всяка вечер част от публиката трябваше да се връща. Целият Париж и светският международен елит се тълпяха и си оспорваха сцената на злато петстотинте места. Барон Вайзефорт беше станал една от най-забележителните личности в париж.

— В момента театърът е затворен — каза Краген на Фредерика. — Много от музикантите са във войската, доброволци. Оркестърът свири за войниците. Той прави обиколки в Северна и Източна Франция. Господин баронът се надява да даде няколко представления тази пролет, ако военните събития се развиват благополучно.

Фредерика поиска да ѝ кажат точно какви ще бъдат нейните задължения в замъка.

— Да свири вечер на господаря, когато той работи и пожелае това, да акомпанира на гастролиращите в замъка артисти. Госпожицата ще има много свободно време. Ще може да идва в Париж, когато пожелае. Ако госпожицата приеме предложението на господин барона, една кола ще дойде да я вземе утре.

На тръгване Краген ѝ остави много внимателно на масата един плик.

— В него — каза ѝ той — е възнаграждението на госпожицата за шест месеца и разноските за път.

Така Фредерика бе ангажирана от барон Вайзефорт.

Фредерика никога не ще забрави пристигането в Бодезер.

Една кола от Бодезер е дошла да я вземе. Късно следобед тя напуска Париж. Малко след излизането си от града колата поема един самотен път през полето.

Пейзажът е с меки хълмове, гори, ливади — погребан под снега и забулен в мъгла. Дърветата край пътя и полето приличат на призраци. Никакъв шум, никакво движение. Всичко е неподвижно, тишина и самотност. Започнало е наново да вали сняг. Снежинките падат бавно, тихо. Денят се е превърнал в сив, мек здрач.

Колата навлиза в една гора и дълго време пътува през нея, стига пред една величествена ограда от ковано желязо, вградена във висок и дебел зид. Вратите на портата бавно се отварят. Колата подскача по една великолепна алея, засадена отляво и дясно с тройна редица високи дървета, и навлиза в широко полуокръжно пространство, от което се отправят шест алеи, подобни на тези, които току-що бяха преминали. Това е една обширна площ, в дъното на която се издига построятката на замъка, слабо очертан в мъглата. Колата спира пред широката площадка с двойна стълба.

Едно крило на вратата се отваря. Златна светлина на талази осветява покритите със сняг стъпала. Един мъж, облечен в черно,

слиза по площадката с бавни тържествени стъпки, държи високо свещник със запалени свещи, чийто пламък вятърът поваля и на моменти заплашва да загаси, когато някоя снежинка падне върху него. Мъглата, снегът, нощта, трепкащата светлина на свещите и мълчанието очертават фантастична картина.

Човекът слиза и отваря вратичката на колата. Това е Краген. Фредерика излиза, колебае се и се оглежда. След като я поздравява тържествено, Краген я поканва да го последва. Когато стъпва още на първото стъпало на площадката, едно нестройно и остро грачене изведнъж прозвучава откъм покрива. Тъй внезапно е, че Фредерика подскача. Свещникът трепери в ръката на Краген. Той се обръща. Смутен е. Фредерика се чувства обхваната от страх.

— Няма нищо — казва Краген. — Там горе има един гарван. Събудил се е от светлината.

Той почва да изкачва стъпалата. Фредерика го следва бавно, уплашена, разкъсвана от любопитство и в същото време обхваната от неудържимо желание да избяга. Но е твърде късно да се откаже. Тя се съвзема, прекрачва прага. Вратата се затваря зад нея.

— Госпожица Илзен — известява тържествено Краген.

Тя пристъпва боязливо. Ето я в един хол с грамадни размери. Високи прозорци на малки квадрати. Голяма стълба се извира изящно към първия етаж. По средата на хола — три стъпала, а върху издигнатата част — една дълга и широка маса от масивно дърво. На двата края на масата — два тежки сребърни свещника с безброй запалени свещи. Около креслата, прав зад всичко това, по средата, опрял двете си ръце върху облегалото с резба, един мъж я гледа, докато тя се приближава. Това е барон Вайзефорт.

Фредерика среща погледа му и се спира, закована пред стъпалата. Няма сили да ги изкачи.

Това са великолепни очи, големи сини очи, под тъмни вежди, пронизателни, властни, които покоряват душата и сърцето като острие на нож и които четат и най-скритите мисли. Те не се мъчат да изучават, те проникват, Фредерика се вцепенява, за да скрие треперенето, което я е обхванало.

Баронът вече се е изправил. Бързо заобикаля масата и слиза по трите стъпала. Походката му е елегантна и гъвкава. Той се усмихва едва забележимо и тази усмивка е още по-смразяваща от погледа му.

Две големи кучета, които масата бе скрила от очите на Фредерика, го следват. Това са два големи германски дога, в черно и бяло, със свирепи и тъжни муцуни, две прекрасни животни с величествен вид.

Баронът се приближава към Фредерика и ѝ се покланя. Той е висок, с тесни бедра, с широки и силни рамене. Величествен. Облечен е с изрядна небрежност. Върху синия му пуловер се развява яката на копринена риза. Лицето му е сурово, красиво. Силното му желание за живот е оставило следи по него и го е изтънчило. По лицето му се четат необикновена и неукротима енергия и воля. Той има грамадно чело, нос с високи ноздри на властолюбец, две големи бразди по дължината на страните и голяма, извита, подвижна уста, едновременно сурова, чувствена и чувствителна.

Той гледа Фредерика с изпитателен поглед, който изглежда не пропуска нищо от това, което тя чувства. Баронът я поздравява с добре дошла и ѝ благодари за идването. Осведомява се за пътуването ѝ. Надява се, че не е било много отегчително. Казва ѝ, че е щастлив да поправи донякъде една несправедливост. Публика от сноби, а и журито на конкурса се е показало и този път глухо към звуците на истинската музика. Не може ли да се иска от него да слуша чрез сърцето и душата?

Той казва всичко това на изискан френски език, в който се долавят чуждестранни интонации, с пленителен и повелителен блясък в погледа, с лека гордост и надменност, с изискани обноски и едва доловима усмивка на устните.

Фредерика го слуша като насън и му отговаря с едносричие. Гърлото ѝ е стиснато. Ще заплаче. За нищо на света не иска да заплаче пред него. Със свръхчовешко усилие тя се овладяват. Но усилието не убягва от барона. Може ли нещо да остане скрито от него? Той я разглежда с учтиво любопитство, чакайки какво ще стане, и поздравява с леко кимане на главата победата, която тя нанася над себе си.

Представя ѝ кучетата си.

Те се наричат Фафнер и Фазолт, като драконите на нибелунгите. Госпожица Илзен знае сигурно?... Не?... Никога ли не е видяла, нито чула „Пръстенът на «Нибелунгите»“? Но — отговаря тя, чела е много за тях и е преглеждала партитурите. — А! — казва наново баронът със същия вид на учтиво любопитство и пак се връща към кучетата си. Те

са най-добрите телохранители. По даден знак на господаря им са способни да хванат за гушата и най-силния човек, да го удушат, дори да го разкъсат.

Фредерика потръпва. Като забелязва това, баронът я уверява, че няма от какво да се страхува.

— фафнер. Фазолт! — заповядва той на кучетата. — Не докосвайте младата дама, пазете я като мене.

В същото време той слага покровителствено ръка върху рамото на Фредерика. Тя се отдръпва инстинктивно. Но прегръдката на барона се затяга непреодолимо и прави безполезен всеки опит да се освободи.

— Дайте им ръката си — заповядва той, — нека ви опознаят.

Фредерика се подчинява. Фафнер и Фазолт се приближават, подушват леко полата ѝ, обувките ѝ, поискват да лизнат ръката ѝ и сякаш опознали това, което са искали да знаят, се обръщат и застават от двете страни на барона.

Той отпуска ръката си.

— Не ще забравят — казва баронът. — Ще ви познаят и след години, ако трябва. Заповядах им никога да не ви докосват, нищо лошо да не ви причиняват, да ви покровителствуват, сякаш се касае за самия мен. Те ще слушат, освен ако вие не ме нападнете!

При мисълта, че Фредерика би могла някога да го нападне, по лицето му преминава кротка усмивка.

Той се навежда към животните си. С ръце, чиято дължина, изтънченост и сила поразяват Фредерика, гали Фафнер и Фазолт, които ръмжат от удоволствие. При всяко движение диамантът, който носи на малкия си пръст на лявата ръка, искри с хиляди огънове. Неизразимо смущение завладява Фредерика.

Чакам Фредерика за чай, казва той. — Поканва я да изкачи трите стъпала и да седне на масата. Той сяда от дясната ѝ страна, на същото кресло, на което се бе облегал, когато тя влезе. Краген донася чая. Една гиздава камериерка му помага. Като влиза, тя поздравява присъстващите с лек поклон. Носи дантелена престилчица, не по-голяма от носна кърпа, а корделата, забодена в русите ѝ къдри, прилича на пеперуда. Тя е пъргава и сръчна.

Краген обслужва тържествено, сякаш свещенодействува.

Покривката, малките салфетки, порцеланът, среброто, кристалите представляват прекрасно съчетание. Краген поднася на

Фредерика чаша чай и сладки. Поднася и на барона.

Появяват се няколко гости на замъка.

Най-напред един рус, млад човек, тънък, висок като атлет, елегантен, със студени сини очи. Той се покланя на Фредерика с крайна коректност. Казва името си:

— Себастиан Винде.

— Моят частен секретар — пояснява баронът и прави знак на младия човек да седне.

Себастиан се настанява от другата страна на масата и поисква от Краген кафе.

Той поглежда Фредерика с поглед, който я обърква. В погледа му има недоверие, неприязън, човек би казал дори злоба. Едно несъзнателно движение я приближава към барона, сякаш търси закрила. Тя протяга ръка, за да хване неговата, опомня се навреме и я отдръпва, поруменявайки.

С вдигната вежда баронът гледа внимателно секретаря си, после Фредерика и пак наново секретаря си.

— Какво има? — пита.

Лицето на Себастиан се смразява.

— Една струна на страдивариуса се скъса, господине, и венецианското огледало в белия салон се пукна от горе до долу — заяви той със спокоен глас.

Фредерика трепна. Изглежда, че Себастиан я смята за отговорна за обезпокоителните признаци, които предвещават нещастия. Това ли е причината за неприятното му държане? Страхува ли се от нея?

Баронът слага наново бавно цигарата си в пепелника. Смее се.

— Себастиан, ти наистина си по-лош и от стара жена.

В този миг вниманието е привлечено от появата на, един млад рус човек, с хубаво телосложение, като на Себастиан, който придружава едно малко, кореместо човече, с розово, пълно и кръгло лице, с детско носле, накичено с очила в златна рамка. Облечено в жакет. Яката, маншетите и пластронът му са колосани. Това е доктор Юлиус Фроман, младият мъж е асистентът му Волф Грюн.

Баронът, става да посрещне малкото човече.

Докторът поздравява най-почтително първо домакина и се покланя на Фредерика, пречупвайки се на две, с отпуснати ръце. Той се представя, представя и асистента си.

— Госпожица Фредерика Илзен, която ще замести Лео-нар — казва баронът.

Ново покланяне от страна на доктора. Той се изправя, разглежда Фредерика и като се обръща към барона, възхитен му казва:

— Die jringe Dame ist aber reizend!^[1]

Фредерика леко поруменява. Баронът се усмихва бегло. Той пак сяда и навежда високата си фигура над нея, с движение, в което има безкрайна учтивост, и я запитва:

— Разбирате ли немски, госпожице?

— Малко — казва тя. — Учих го като всички. Зная да казвам: Guten Morgen, Guten Abend. Auf Wiedersehen!

Докато тя произнася тези няколко думи с ужасен френски акцент, погледът на Себастиан се спира върху нея със същото недоверие, същата неприязън; тя остава смутена, без да разбира нещо.

Но гласът на барона я кара да се опомни.

— И както безсъмнено знаете Junge Dame — значи млада дама, а reizend — прелестна. Не е мъчно. Сега имате всички необходими части, за да разберете комплимента на доктора. Би било жалко да остане неразбран от тази, за която се отнася.

Тя вдига очи към него. Той я гледа невъзмутимо. Тя чувствава как поруменява.

Баронът продължава, като казва, че докторът е един от най-големите биохимици в света. Получил е Нобелова награда. Бил професор по химия в Берлинския университет, където и той му бил ученик. Докторът бил принуден поради разномислие с днешните господари на Германия да напусне страната и да се приюти във Франция.

Докторът с жар се хвърля в красноречив разговор, в който възхвалява гостоприемството на Франция, благодарение на което сега може да продължи изследванията си. После отново се връща към Фредерика, която го интересува и очарова. Как е малкото име на госпожица Илзен, пита той.

— Фредерика?... Но това е чисто немско име! Как може една млада францужойка да се нарича така?

— Това е име, което напомня цялата епоха на Бах — казва сериозно баронът. — Само това е достатъчно, за да го носят.

Фредерика потреперва при същите тези думи, които бе казала настойницата ѝ, за да ѝ обясни причината, поради която ѝ бе дала това име. Тя втренчва леко разширените си зеници в барона. Магьосник ли е той? Той ѝ отвръща с друг поглед, нежен, проникателен, въпросителен, който я принуждава да сведе очи.

Докторът е седнал до нея. Той е много горд със смелостта си. Краген му донася чаша бира. Междувременно е сложил и втора чаша чай на Фредерика. Докторът вдига чашата до очите си и пие наздравича за Фредерика, почти я изпразва, поставя я и пак започва да приказва. Той завладява разговора. Изразява се с ужасен немски акцент. Очарован е от себе си. Говори за изкуството, за красотата, за жената. Прави преувеличени комплименти. Макар и смутена от това да бъде център на внимание, Фредерика е обхваната от желание да се смее.

Баронът я изважда от затруднение с една дума, след като я бе оставил известно време, няколко секунди, да почувствува стеснение; и без да позволи неприятното чувство да стане непоносимо, той я освобождава от него и тя се чувствува облекчена. Фредерика изпитва дълбока признателност, която се мъчи да скрие с всички сили, но която той прочита в очите ѝ и това му доставя крайно удоволствие.

Докторът заявява, че иска да се възползува от присъствието на госпожица Илзен, за да усъвършенствува френския си език, особено произношението. Баронът заявява, че постоянното желание да се учи е една от характерните черти на германската раса, една от характерните черти, които създават превъзходството ѝ, според думите на самите немци; но тя ги кара да потъпкват без угризение свободата и непринудеността на другите и това е една безочливост, която ги прави смешни и досадни.

Себастиан хвърля недоволен поглед към барона. Докторът се смее. А! Господин баронът обича да се шегува. Една от особеностите на германската раса не е ли по-скоро уважението, което тя храни към жените; в една епоха, в която навсякъде другаде ги считат за робини, играчки или животни за продължение на рода? При тези думи баронът заглежда доктора втренчено. Личи си, че той иска да говори, но млъква, като се задоволява само да повдигне неуловимо рамене.

Свещите в свещниците от масивно сребро блестят с пълен пламък върху двата края на масата, а когато полъхът на вятъра ги кара

да затрепкат, безпокойни сенки пробягват по стените и лицата на присъстващите. Това, заедно с горящите дърва в грамадната камина, е единственото осветление на обширното помещение.

Стълбището се губи в нощта. Таванът и ъглите на залата са обгърнати в мрак.

Подът е покрит с кожа. По извънредно простите стени има тапети от избеляла коприна в прекрасни цветове, червени, зелени, златисти, лилави; в потъмнели рамки портрети на лица, които под железната броня са облечени в брокат и дантели. Елегантността, красотата, изтънчеността на тази украса изпъкват още повече сред монашеската простота на стените и стълбището, а така също и заради грамадните размери на стаята.

Волф Грюн е потънал в мислите си. Себастиан излъчва безкрайно отегчение, повдига от време на време рамене, стрелвайки доктора с бърз, небрежен поглед. Очите му шарят навред, наблюдават всичко. Те са студени и неприятни.

В сравнение с барона докторът, Себастиан и Волф имат вид на подчинени. Той ги надминава с вродено превъзходство. Мълчалив е. От време на време поднася до устните си чашата с чай и гали кучетата, застанали от двете страни на креслото му; фафнер — от лявата страна, фазолт — от дясната. Невероятно големият диамант, който носи на малкия пръст на лявата си ръка, хвърля ослепителни блясъци. Кучетата скимтят от удоволствие и Фредерика е обзета от крайно смущение; сърцето ѝ бие, тя би искала да избяга.

Докторът показва изумителна начетеност. Познанията са в мозъка му, като картончетата в някоя картотека.

Той говори сега за Шилер, „най-големия немски поет“, и надутото декламира стиховете, в които поетът отдава почит на жените, които „кичат с рози тръните на земния живот“.

— Мога ли да ви попитам, господин доктор, дали и вие също почитате дамите? — запита внезапно баронът.

Волф и Себастиан трепват. Прекъснат в красноречието си, докторът поглежда барона с отворена уста.

Съвзел се от изненадата, той уверява, че ги обожава, почита, че издига олтар в сърцето си.

— Как сте били възнаградени за вашата преданост? — подхваща баронът.

Докторът му отправя поглед с упреци. Той въздъхва и допива халбата си, но без да отговори. Лека усмивка, първата усмивка се появява на устните на Себастиан. Фредерика, която я улавя, чувствава, че ненавижда секретаря. Волф наблюдава разсеяно сцената.

— Нашият прекрасен доктор — казва баронът, навеждайки високата си снага към Фредерика, — нашият прекрасен доктор е чист германец и както казва той, изповядва пред вас убежденията си. Всъщност той говори символично. Ако се осмелявах, бих предал думите му на ясен език. Неограничените и удивителни познания, които той изтъква, са може би тънък и отвлечен начин, който и той не осъзнава, да ви каже, че можете да се осланяте на него, че е на услугите ви и ако не е ваш роб, то поне е ваш предан слуга.

Докторът е очарован. Господин баронът има право. Удивително е изразил мислите и чувствата му. Той се надява, че госпожица Илзен и за момент не се съмнява в това.

— Съвсем не — отговаря Фредерика с ясен глас, поглеждайки барона с мрачен поглед, който той посреща невъзмутимо. Същата лека усмивка се появява на устните на Себастиан. Тя мрази младия човек.

Гиздавата прислужничка, която беше помогнала на Краген да свари чая, се появи изведнъж в стаята, сякаш излезе изпод земята.

Баронът става и всички стават заедно с него. Той се оттегля. Сузана, която е тук — и той посочва младата прислужница, която се покланя, — ще заведе госпожица Илзен в жилището ѝ, ще я запознае с реда в къщата... Яденето ѝ ще се сервира там в часовете, които тя пожелае. Госпожицата трябва сама да даде нарежданията си. Всичко в замъка е на нейно разположение. Гостите на замъка се хранят в апартаментите си, тъй като имат най-различни занимания и мъчно могат да се съберат в един определен час. Тя ще намери в жилището си пиано, което баронът е накарал да поставят. Той сам е избирал инструмента. Според него пианото има хубав тон и счита, че то ще ѝ хареса. Ако тя не е доволна, лесно ще бъде да се замени с друго.

Фредерика се изчервява от радост и удоволствие. Баронът се усмихва и след кратко мълчание, но все пак достатъчно дълго, за да отбележи това вълнение и да ѝ даде да разбере, че го е схванал — нещо, което смущава Фредерика, — той продължава, като казва, че за голямо съжаление сега няма време да я чуе, иначе би я помолил да посвири. Когато ще има време, той ще ѝ съобщи.

Баронът се покланя много учтиво и се оттегля.

Себастиан, Волф и докторът се покланят също. Дватамата млади хора — много коректно, а докторът — прегъвайки се на две. „“

Сузана чака Фредерика при голямото стълбище и почва да се изкачва, като я поканва да я следва. Баронът остава в хола. Той я гледа как се изкачва. Тя чувства погледа му зад гърба си. Стълбището завършва с една площадка, която се издига над хола като трибуна. Стигнала до нея, Фредерика се обръща и поглежда надолу. Баронът се покланя още веднъж и се отдалечава със Себастиан, чиито рамене е обгърнал с ръка. Този жест причинява на Фредерика остра болка.

Със своите градини, гори и поляни Бодезер образуваше едно обширно владение, изолирано от широките пътища и движението.

Между лехите, наредени по френски образец, зелените поляни, където завършваха седемте алеи от липи и бряст в тройни редици, се издигаха благородно и величествено обширните постройки на замъка.

Бодезер беше някога абатство; изоставено, то се бе превърнало в развалина. Един аристократ, Патрис дьо Шарманвиле, известен със странностите си — смятаха го за магьосник, — го бе купил през XVIII век и го бе възстановил, преправяйки го според вкуса на времето.

Бяха уголемили прозорците, покрили пода с лъскав паркет, поставили кристални полилеи и стенни лампи. Стените бяха украсени с гоблени или покрити с дървена облицовка, нежно очертана или пък облечена с копринен плат и запазила чудна свежест.

Имаше обаче нещо от първобитната строгост на Бодезер, нещо, което придаваше на замъка странния му и двойствен характер, съчетание от сурово величие и страстна изтънченост.

На юг фасадата гледаше към широка тераса, в основата на която се разстилаха разкошните, наредени по френски образец лехи, обградени от разлистените дървета на парка и от залесените далечни хълмове. Те бяха украсени, според една книга от онова време, с вази, статуи, един осмоъгълен павилион, лехи от трева, разположени амфитеатрално, и всякакви водни чудеса: басейни, канали, в които водата бе тъй свежа и прозрачна, както никъде другаде във Франция.

В парка имаше също така горичка от люляк и черешова градина, които бяха прочути. Те бяха населени от многобройни славеи, които през пролетта пееха до захлас. Люляковата горичка бе тъй гъста и кръстосана от толкова много пътечки, прокарани по такъв фантастичен

начин, че образуваха нещо като лабиринт, по образа на прочутите английски и холандски градини от времето на Ренесанса. Имаше люляци от Марли, особен вид люляци от Персия, рядко се срещат по-красиви, с тежки, сочни и ароматни кичури.

Черешовата градина бе посадена от Патрис дьо Шарманвилие. Той беше донесъл от Китай — казват, че бил живял там дълго — присадки, които даваха чудни цветове, било по багри, било по размери, по начин на разцъфтяване, по формата, броя и разположението не само на цветовете, но също така на чашката, плодника и тичинките.

Още през месец май, когато температурата и времето позволяваха, представленията на операта и концертите в Театъра на Бодезер ставаха на открито. Слушателите заявяваха, че да се слуша една съвършена музика, като се диша ароматът на люляковата гора и цъфналите череша е нещо божествено и когато Памина бе завършила оплакването си или Царицата на нощта прекрасните си трели, или последният акорд на някоя симфония бе замрял и в чаровната тишина, където се чуваше внезапно някой славей да подеме мелодията или темата в същия тон, с чудни извивки, всеки чувствуваше, че изживява един върховен миг.

Ето какво четеше Фредерика в едно луксозно списание, където няколко страници бяха посветени на Бодезер. Тя го бе намерила в Париж на витрината на един книжар. Четеше жадно, трескаво, четеше и препрочиташе.

Фредерика беше в този замък, живееше в него, дишаше, ядеше и спеше, разхождаше се из парка му и свиреше за барон Карл-Стефан фон Вайзефорт, сегашния му притежател...

При това живееше съвсем самотна. Жилището ѝ се намирало в най-старата част на Бодезер, най-отстранената, и там живееше сама. Прозорците ѝ гледат на изток, към обширните ливади, зад които люляковите и черешовите дървета издигат към небето още голите си клони.

Яденето ѝ поднасят в апартамента, както бе казал баронът. Всеки сам се храни в Бодезер. Срещите ѝ с обитателите на замъка са само случайни.

При това не липсват посетители. Има дни, в които царува голямо оживление. Коли пристигат и заминават през всички часове на деня.

Зад стъклата на автомобилите се очертават непознати лица. Мъже, жени се явяват и изчезват в обширните коридори.

Галерията, срещу която е вратата на нейната стая, гледа към мястото, през което се идва в замъка, когато човек пристига от Париж. Фредерика повдига малко пердето и гледа. Тя се надява да види високия силует на барона, когато излиза или влиза в замъка.

Ето идва кола. Вратата се отваря. Двама млади френски офицери скачат на земята и изкачват стъпалата на площадката с леки и бързи крачки. Те са радостни, весели, щастливи, че живеят. Понякога гостите са хора, облечени в удобни шуби, с чанти в ръка или жени, загърнати в кожи, главите, покрити с воали, под които блестят украшенията в косите им. Полите на роклите им се развяват като венец около прекрасните им обувки. Понякога това са висши офицери, които се разпознават по фуражките. През нощта те не се виждат ясно.

Тогава вратата се отваря. Явява се лакей, носещ тежък свещник, отрупан със запалени свещи, чийто восък капе по снега. Гостите изкачват стъпалата на площадката и изчезват във вътрешността на замъка. От прозорците на южната фасада се пръскат снопове светлини върху мълчаливите градини, обвити с белоснежна покривка.

Баронът е там. Той посреща гостите. Целува ръка на дамите, може би им представя Фафнер и Фазолт и те се учудват на красотата и силата им. Баронът се усмихва. Заповядва ли също на кучетата да не ги докосват и да ги пазят, както биха направили това за него? Опива ли всички гости с чара на словото си?

Може би той носи бял смокинг? Фредерика никога не го е виждала така облечен, но знае, че баронът е свикнал да носи в замъка бял смокинг; бе прочела това в статията, посветена на Бодезер.

Казват, че този бял смокинг бил като изискана фантазия, оригиналност, която учудва, интригува, но се харесва, защото идва от чужденец, а французите лудеят по чудатостите на чужденците.

...Фредерика не остава дълго на прозореца. Тя не забравя, че слугите могат да минат край галерията. Влиза в стаята си и ляга пред огъня, който гори ден и нощ в камината. Не би се изчервила, ако слугите я изненадат, че проявява любопитство, но не може да понесе мисълта да смятат, че страда от това, че е държана настрана, не е поканена, а като пепеляшка се мъчи скрито да долови блясъка на приемите, които се дават в салоните откъм южната страна.

Защо баронът не иска тя да свири на гостите му? Той е наел джазов оркестър и може би разказва с тънката си иронична усмивка, че в Германия вече не смеят да свирят тази музика, защото я смятат за недостойна за ушите на германската раса. И всички се смеят, негърът, който свири на саксофона, надува до спукване бузите си; лицето, което бие барабана, изпълнява с пръчките си истински чудеса на виртуозност, просто същинско акробатство. Ритъмът става попламенен, динамичен. Всички ръкопляскаат, пеят танцуват, смеят се и се шегуват...

Имаше дни, когато замъкът сред парка и заснежените градини потъваше в самота, тишина и уединение, сякаш някакъв троен омагьосан кръг го отделяше от останалия свят. Баронът не излизаше и не приемаше. Случваше се да я повика.

Краген идваше от негова страна да я помоли най-учтиво да свири на господаря му, който я очакваше в девет часа.

Фредерика обличаше тогава бялата си рокля от копринен муселин и сребърните обувки. Разчесваше с четка косите си, които лесно се набиваха и разстилаха лъскави и леки на раменете ѝ. Завиваше се с голяма вълнена наметка и се отправяше към салона за музика. Прекосяваше галерията и слизаше по голямото стълбище. Краген редовно я чакаше в хола. Той я превеждаше през лабиринт от галерии, коридори, луксозно мебелирани, или голи стаи, караше я да изкачва и слиза стъпала, за да стигнат най-сетне салона за музика, който е в съседство с работния кабинет на барон фон Вайзефорт.

И тя свиреше...

Баронът обичаше Хендел, Скарлати, Рамо, Хайдн, Моцарт, Купрен, но предпочиташе Бах. Той искаше Бах, само Бах. Фредерика свиреше наизуст цялата музика, която Жан Себастиан бе написал за клавесин. Госпожица Леополдина я бе накарала да я научи наизуст. При това за нея беше достатъчно един път да прегледа нотите, за да се запечатат в паметта ѝ.

Госпожица Леополдина я подлагаше на изпитания, които постепенно ставаха все по-трудни, умело увеличаваше трудностите, караше я да разчита някоя страница от известен композитор и след това да я свири наизуст. После тя не споменаваше нищо за това. След известно време най-неочаквано караше момиченцето да ѝ изсвири без ноти някой малък концерт, който бяха изучавали заедно преди. И

когато Фредерика успяваше, без да сбърка нито нота, госпожица Леополдина я вземаше в прегръдките си, притискаше я буйно до сърцето си, обсипваше я с целувки и викаше, че това е чудо, истинско чудо, което се случва само веднъж на сто години.

Когато тези спомени се пробуждаха у Фредерика, сълзи бликаха от очите и течаха по бузите ѝ.

През това време баронът е невидим. Никога не се явява. Той е в съседната стая, от другата страна на полуотворената врата.

Какво прави? Работи ли? Спи ли? Мечтае ли? Мисли ли? Понякога тънкият слух на Фредерика долавя шумоленето на страница, която се обръща, или лекото скърцане на перо, плъзгащо се по хартията, или шум на стъпки, заглушен от дебелия килим. Отваря се чекмедже или се взема книга от рафтовете на библиотеката, разглежда се една от картите, закачени по стените, или се изваждат папки от някой шкаф. Понякога долита шепотът на заглушен разговор.

Тези музикални вечери са нещо фантастично, недействително. Навън е зимна нощ, януарска или февруарска, когато под бляснатата луна е толкова студено, че камък се пука. Сняг вали тихо на гъсти снежинки, които се плъзгат беззвучно зад високите, на малки квадрати прозорци: дошъл от безкрая и връща се към безкрая.

Имаше мигове, когато някакъв неизразим трепет изпълваше широката зала. На Фредерика ѝ се струваше, че нейната музика отключва заключени извори и че някаква удивителна и неуловима сила, която се освобождава, почваше да тече изпод пръстите ѝ и се разливаше в съседната стая, където една дебнеца воля я пленяваше и укротяваше. Тогава Фредерика загубваше представа за това, което я заобикаляше, и когато се съвземаше, струваше ѝ се, че цяла вечност бе изминала, че някакво тайнствено събитие се беше случило, за което тя смътно си спомняше. Това бе важно събитие, от огромно значение, което съдържаше истинското обяснение за пребиваването ѝ в Бодезер и причината, поради която барон фон Вайзефорт я беше ангажирал. След тези мигове тя сякаш бе изчерпала силите си. Качила се в стаята си, лягаше, без да има смелостта да се съблече; изтощена, заспиваше веднага, потъвайки в съня като в бездна.

Тя никога не си отиваше сама.

Краген се появяваше на вратата на залата за музика и Фредерика знаеше, че баронът я освобождава. Малката комедия, с която

завършваха тези вечери, се развиваше като последователни смени на един неизменен и грижливо негласен балет.

Краген преминава пространството, което го отделя от пианото. Приближава се до нея, застава зад гърба ѝ неподвижен, чакайки да завърши творбата, която изпълнява. Тогава се навежда към ухото ѝ и с вежлив тон ѝ казва, че господин баронът ѝ благодари.

Тя става. Краген взема вълнената наметка, която е хвърлила върху облегалото на креслото, слага я внимателно на раменете ѝ и тя тръгва. Фредерика трябва да мине покрай вратата на работния кабинет на барона. Забавя стъпките си. Този миг тя е очаквала цяла вечер. Този миг е единственото ѝ щастие. Това е мигът, в който тя хвърля бегъл, но толкова жаден поглед към стаята му. Баронът е седнал пред работната си маса, отрупана с книжа, книги, един поднос, върху който са поставени кани и чашки от венециански кристал. Запалена е една-единствена лампа, чиято светлина е съсредоточена върху масата.

Лесно е да се разпознае фигурата на барона поради изключителната му осанка. Едната му ръка, мускулеста и изтънчена, държи перо, което бързо се плъзга по хартията пред него. Между пръстите на другата си ръка, тази, върху която блести необикновеният диамант, държи запалена цигара, която от време на време доближава до устните си. Фафнер и Фазолт стоят в краката му.

Фредерика много би искала да се спре и погледне по-дълго, но едно чувство на виновност, на срам пред Краген, който със своя невъзмутим вид не пропуска нито едно от нейните движения, на които разбира значението, я принуждава да ускори стъпките си.

Преди да стигнат вратата, Краген я изпреварва и взема от една поставка сребърния свещник с хилядите кристални висулки, чиито безброй свещи са горели цяла вечер. Издига го високо и с тържествена, бавна стъпка предхожда Фредерика по коридорите и галериите. Тя го следва. Дългата ѝ бяла рокля се развява наоколо и рисува по стените подвижни сенки, които я обгръщат като мълчаливи, трептящи и нежни криле. Ето и стаята ѝ. Краген се извинява, влиза пръв, запалва светлината, излиза, отстранява се, за да мине тя, покланя се, пожелава ѝ лека нощ и се оттегля.

Фредерика прави дълги разходки из парка. Сутрин рано слиза в хола и влиза в преддверието. Там обува други обувки с дебели подметки. На главата си слага вълнена качулка, от която винаги се

изплъзват няколко къдрици от хубавите ѝ къдрави и лъскави коси и слага ръкавиците си. Чорапите, ръкавиците и качулката са червени като плодовете на дивия чемшир. Така приготвена, тя изскача навън.

Ранна зимна сутрин. По широките пространства на градините, на парка, затрупан от снега, по заскрежените дървета денят настъпва. Понякога сив и непрозрачен, понякога сред феерия от бледи и дългоцветни багри. Замръзнало е през нощта и термометърът е слязъл доста под нулата.

Фредерика, зъзнеща, скрива ръцете си в джобовете на палтото и преминава с няколко бързи крачки площадката.

Един гарван излита от покрива, събаряйки малко сняг. Той надава пронизително грачене. Фредерика си спомня момента на пристигането си в Бодезер и неволно се сепва. Гарванът се присъединява към някакъв свой събрат и двамата си споделят в някой ъгъл на парка оскъдна плячка или пък придружава Фредерика в разходките ѝ. Той хвърчи и се вие над нея. Когато тя спре, той кацва на някое дърво и когато отново тръгне, хвърква пак, раздвижвайки въздуха с крилата си.

Може би е гладен? Един ден Фредерика запазва парче месо от вечерята си и му го хвърля. Тя продължава разходката си. След няколко крачки се обръща, той се е спуснал върху тази оскъдна плячка, за да я изгълта. Така в големите студове тя храни всеки ден гарвана. Може би чрез този свой жест неволно иска да укроти тайнствените и страшни сили, които през вечерта на пристигането ѝ се бяха изявили чрез гласа на тази мрачна птица.

Фредерика обича сутринните разходки, тази студена, сурова и безжизнена картина. Друг един живот съзира тя, този на въздуха, на небето, хиляди пъти по-нюансиран и по-нежен, по-изящен от живота на земята. Неосезаемата мъгла придава на всяко нещо — на храстите, дърветата, статуите, вазите, сградите, на замъка в далечината — някакъв недействителен, приказен вид, който кара сърцето ѝ да бие, сякаш някакъв чар, някаква магия я пренася в друг свят.

Понякога изпаренията се превръщат в мъгла, която от минута на минута се сгъстява. Всичко изчезва в мека тишина. Тогава някаква странна носталгия притиска сърцето на Фредерика. Тя тича към замъка и колкото повече се приближава до него, някакъв възторг, някакво чувство на доволство, на щастие, на нетърпеливо и радостно очакване

я завладява. Какво ѝ пречи мъглата? Тя обича мъглата, защото, когато тя обвие парка и замъка, Фредерика чувства в гърдите си по силно от всякога една топлина, едно усещане за бурен, преливащ живот, сякаш горят нажежени въглени или цъфти с тайнствена, изпълнена с гъст аромат и свежест някаква пурпурна и пламенна роза.

Тя минава покрай терасата, към която гледат прозорците на стаите, където живее барон фон Вайзефорт. Фредерика хвърля бегъл поглед към тази страна. Често ѝ се струва, че завесите помръдват и се повдигат и че тя вижда зад стъклата един висок силует; тогава сърцето ѝ тупти по-бързо. Надежда, радост и страх я карат да тръпне. Може би е жертва на някакъв мираж.

Един-единствен път тя бе зърнала барона, една сутрин много рано. Никога не ще забрави тази среща. Впрочем, нищо не се бе случило. Само един поглед, една усмивка, един поздрав и нито една разменена дума.

Тя бе застанала до един черешов храст, покрит със скреж, и се възхищаваше на нежността и изяществото на тази неосезаема, чиста, снежнобяла дантела, когато баронът ненадейно изскочи от завоя на пътеката.

Тя не го бе чула да се приближава. Снегът беше заглушил шума на стъпките му. Колата, която беше видяла отдалеч да влиза в замъка, значи беше неговата. Оставил я бе пред входа на парка, за да измине пеша пътя до замъка. Той пуши цигара. Минава покрай Фредерика и сваля шапка, стрелвайки я със светлите си очи, чийто поглед понякога мъчно се издържа. Фредерика се изправя треперяща, изплашена, готова да бяга. Той ѝ се усмихва, което още повече я кара да поруменее, и отминава, без да се спре.

Защо има уморен вид? Лицето му е леко разстроено, двете бразди по дължината на бузите му са по-дълбоко очертани, сякаш не е спал през нощта. А какво е правил цяла нощ?

По-често тя среща Себастиан. Не може да си обясни отвращението, което младият човек ѝ вдъхва. Понякога го вижда по коридорите на замъка. Той минава, поздравявайки я с безукорна вежливост, като я поглежда с поглед, който я изпълва с непреодолимо смущение. Тя бърза да се отдалечи колкото се може по-скоро от него.

Един ден го вижда в парка да се приближава, придружен от един млад човек, когото не познава. Тя не би могла да го избегне, освен ако

се върне. Но той може би вече я е забелязал, Фредерика не иска да покаже, че бяга от него, и продължава пътя си.

Себастиан и приятелят му са потънали в много оживен разговор. Те млькват, като стигат до нея. Свалят шапки и я поздравяват. Непознатият ѝ хвърля бегъл поглед, пълен слюбопитство, и благодарение на вятъра тя чува как той пита Себастиан:

— Коя е тя?

— Малката Илзен, благотворителното дело на патрона — отвръща Себастиан с тон на неизразима подигравка.

Руменина покрива лицето на Фредерика. Дълго си блъска главата, за да отгатне какво е искал да каже. Благотворително дело, това е дело, от което човек не извлича никаква лична полза. В какъв смисъл и в какво отношение барон фон Вайзефорт не извлича полза от нея? Може би я е извикал в Бодезер само от състрадание, за да я спаси от мизерия? Какво знае тя за мнението му по отношение на свиренето ѝ? Нищо! Още никога не ѝ е казал нито дума, която да изрази някаква преценка! Поне слуша ли я, когато тя свири за него в салона за музика? Тя не знае. Един грамофон би свършил същата работа. Има усъвършенствувани. Стига само да приготвиш по установен ред плочите, които искаш да слушаш. Нарездат се автоматично и на всяка от тях е записано изпълнението на прочути артисти.

Забележката на Себастиан остана забита като стрела в сърцето на Фредерика. То е наранено и тя изпитва болезнено чувство. Понякога раната я кара да страда непоносимо. После я забравя. Мъката обаче се събужда в най-неочаквани моменти.

Един следобед, на пресечката на две алеи, Фредерика се намира лице срещу лице с доктор Фроман. Докторът е очарован от срещата, поздравява я, с широко движение на ръката си сваля калпака и предлага на Фредерика да продължат заедно разходката.

Доктор Фроман бърби безспир. Сам казва, че посвещава всеки ден по час и половина на телесни упражнения, каквито за него са разходката. В движение е от два часа и половина до четири часа следобед. В два часа се облича, слага обувките си за разходка, шубата, калпака и подплатените ръкавици. Върви три четвърти час и в три часа и четвърт се връща обратно, така че да бъде точно в четири часа на площадката. После влиза в стаята си, сваля дрехите си, пие кафе или бира и в четири и половина е в лабораторията или пред работната си

маса. Работи до седем и половина, често и до по-късно, ако е необходимо. Това време от четири и половина до седем и половина е най-благоприятното време за работа, също толкова добро, колкото и това от шест до обяд.

В неделя докторът си почива, както и един следобед през седмицата, в четвъртък. През лятото взема един месец отпуска. Трябва да знаеш как да си почиваш. Случва се, че по време на тези свободни моменти изведнъж, без да знае как, се изяснява някоя упорито търсена научна загадка. Тъй като госпожица Илзен бе пристигнала един четвъртък, той имаше удоволствието и честта веднага да се запознае с нея, защото през този ден бил свободен и можел да се присъедини към гостите на замъка.

Докторът е очарован и горд от начина, по който подрежда работата и почивката си.

— Вашите изследвания трябва да са извънредно интересни — казва учтиво Фредерика.

— Да — отговаря той.

И обяснява, че довършва едно голямо откритие, от което ще се възползват Англия и Франция. Това откритие ще даде на Съединените щати най-мощното оръжие, за да сразят най-страшния враг на света — националсоциалистите.

Докторът премълчава особеното естество на изследванията си. Фредерика не смее да поиска по-точни обяснения от тези, които той доброволно ѝ дава. Страхува се да не бъде нескромна. Тя чувства по тщеславието на доктора или по-точно по наивността му, че се касае за нещо от голяма важност.

Докторът разказва на Фредерика за грамадната лаборатория, която барон фон Вайзефорт е оставил на негово разположение. Тази лаборатория е прекрасно уредена. Помощникът му Волф Грюн е един от най-добрите химици, които познава. Забележителен асистент. Докторът е напуснал доброволно Германия. Никой не го е заставял. С това е протестира срещу преследванията, чиито жертви са били колегите му евреи и демократи. Разбира се, в Берлин направили всичко възможно, за да го задържат, после — да го върнат: примамливи обещания, купища злато. Не искал нищо да чуе. Рокфелеровият институт също му предложил катедра. Междувременно барон фон Вайзефорт, който отскоро бил напуснал Германия, му предложил да

дойде в Бодезер. Именно това последно предложение той най-сетне приел, защото баронът е германец и го познава отдавна. Той му е приятел... Ето как се озовал тук. Работи като товарно животно. Ще видят, като довърши откритието си! Впрочем, животът в замъка е извънредно приятен. Истинско царство на свободата. Можеш да правиш каквото сиискаш. Да живееш за себе си, настрана от всичко, или да се присъединиш към обществото. Вярно е, че светски живот от септември няма. Госпожица Илзен трябваше да дойде преди войната, когато имаше концерти и оперни представления. Животът, оживлението, движението бяха невъобразими. Това беше атмосферата на Виена и Залцбург, същото безгрижие, веселба, добро настроение, вежливост, същото обожаване на музиката и песента, същите любовни интриги.

Жалко, че госпожица Илзен не е изживяла това! Замъкът е пуст без музикантите. Но те трябва да се върнат през следващите седмици, за да подготвят няколко концерта, които баронът иска да даде в полза на политическите бежанци. Пристигането на госпожица Илзен не беше изненадало доктора. Баронът не можеше да живее без музиканти около него. Трябваше някой да му свири, когато поиска.

Последните думи карат сърцето на Фредерика да тупти. Жалко! Разходката е свършила. Замъкът се вижда. Докторът няма да каже нищо повече за барона. Той се сбогува любезно с нея, изразявайки желание за скорошно виждане.

Няколко дни по-късно един слуга донася на Фредерика бележка от доктора, с която той кани госпожицата на кафе в четвъртък в четири и половина.

Когато в уречения час на другия ден тя почуква на вратата на жилището му, намиращо се на другия край на замъка, той много любезно я посреща. Сложил е жакет, панталони на райе. Маншетите, пластронът и яката на ризата му са безукорно колосани, той целият ухае на лаванда, чиято миризма достига до Фредерика, щом той сведе ниско към нея кръглия си лъскав череп.

На масата е сложена обилна закуска. Кафето и млякото димят в сребърни кани.

Докторът се суети около гостенката си. Очарован е от себе си. Отпраща слугата, свършил сервирането на масата.

— Ще ви повикам, когато ми потрябвате — казва му гордо той.

Докторът сервира на Фредерика, налива ѝ кафе, мляко, пълни чинийката ѝ със сладки, а тъй като тя възразява, казва ѝ че трябва да яде, защото има нужда. Знае много добре, че младите дами желаят да бъдат слаби. По негово време не било така.

И с тази мисъл докторът се връща към времето преди войната от 1915 — 1918 година и почва да разказва за Берлин.

Госпожица Илзен вече знае, че той е бил професор по химия в университета. Барон фон Вайзефорт, негов студент, следваше във военната академия, но с приятели посещаваше лекциите по химия в университета, беше блестящ ученик, но не прилежен, о, не! Човек се питаше кога учеше, занимаваше се предимно с музика, театър, опера. Да, вече беше луд по музиката. Но когато го изпитваха, винаги знаеше всичко и получаваше най-добрите бележки. Когато го изпитваше, той често имаше странното впечатление, че баронът четеше отговорите си дори 8 мисълта на професора. Но всичко това бяха фантазии, плод на въображение... Госпожица Илзен знаеше навярно, че той, Фроман, беше роден в Източна Прусия, където баща му бе чифликчия, както дядо му и пращядо му, какъвто продължаваше да бъде брат му, какъвто ще бъде навярно племенникът му Юлиус, чийто кръстник беше той. Дядото на барона, барон Магнус, му беше позволил да следва. Всичко, което беше постигнал, докторът дължеше на барон Магнус. Той се издължаваше колкото можеше по-добре на науката за дълговете, които беше направил към дядото.

Барон Карл Стефан не беше завършил науките си във военната академия, когато избухва Първата война. През 1915 година той се бе записал доброволец, а бе едва шестнадесетгодишен. По време на примирието бе батальонен командир и само на двадесет години. Той бе герой от войната. Беше проявил безумна смелост.

Фредерика гледа любезния доктор с широко разтворени очи. Тя разчиташе, че докторът ще говори за барона. Надеждата ѝ е напълно задоволена. Слуша с напрегнато внимание. Цялата се е превърнала в слух и не сваля поглед от доктора. Гори от любопитство. Подозира ли докторът тази жажда? Той е поласкан, че е завладял до такава степен вниманието на една млада дама, която намира възхитителна. Приписва успеха си не на героя на своя разказ, а на изкуството си да разказва. Струва му се, че изживява отново онези незабравими мигове, когато той, чрез магията на науката и сръчността, с която правеше трудни

опити, държеше напрегнато вниманието на един амфитеатър, препълнен със студенти, които му аплодираха след всяка лекция.

Поражението на Германия през 1918 година беше довело барона почти до полудяване. Той никога не можеше да се примири с него. Бе се причислил към реакционното движение, враждебно на Ваймарската република, която мразеше, защото беше създадена от погрома. Той бе станал шеф на един отряд доброволци. Беше един от първите, които се записаха в националсоциалистическата партия, защото мислеше, че движението ще бъде достатъчно силно, за да възстанови могъществото на Германия в света. Той, един от най-непримиримите неприятели на режима, бе един от приближените на Хитлер.

— Как — възкликна Фредерика смаяна, — той е бил от приближените на Хитлер?

Тя не вярва на ушите си.

— Да — отговаря докторът, — но отдавна е престанал да бъде такъв. Войната не може да не доведе до катастрофа, по-тежка от тази през 1918 година. Той изпитваше непреодолимо отвращение от методите на партията. Не се стесняваше да го каже пред този, който искаше да го чуе. Принуден бе да избяга... По този начин той сега е запазен от ударите на Гестапо, което впрочем не го оставя никак спокоен.

Вниманието на Фредерика е повече от всякога напрегнато. Тя слуша задъхана.

— Искали са да го убият? — пита задъхано тя.

— Да — отговаря докторът. — Последния път, когато го нападнаха, бе малко преди пристигането ви в замъка. Нищо ли не сте чули? Всички вестници писаха за това. Баронът отива в Париж със сивата си кола, която е мощна и бърза. Пътят е пуст. Задава се кола, която идва насреща. Баронът забелязва, че един от двамата пътници насочва шмайзер срещу него. Той има очи на орел. Без да се колебае, чрез умело завъртане на кормилото, баронът се втурва с колата си срещу нападателите, преобръща ги, скача едновременно от нея, възползва се от смайването им вследствие на този светкавичен удар и ги залавя, преди да са се опомнили от изненадата. Дватамата млади хора бяха преминали границата при Люксембург с фалшиви паспорти. Невероятна смелост се изисква да извършат това нападение в разгара на войната и на толкова оживени пътища на Франция. Ако искате да

узнаете всички подробности около този случай от бурния живот на барона, ще ви дам нещо. Почакайте ме за миг. Имам в бюрото си изрезки от вестници. Ще ги потърся.

Докторът излезе и се върна почти веднага, носейки папка със зелени корици, върху която грижлива ръка е написала с любов всяка от буквите, образуващи името на барон фон Вайзефорт.

— Ето — казва докторът, подавайки папката на Фредерика. — Намерих я веднага. Зная къде се намира и най-незначителното нещо от моите книжа. Там, където няма ред, не може да има наука. Госпожице Илзен, обичайте реда!

В този момент се чука на вратата. Фредерика подскача.

Докторът смръщва вежди.

— Влезте — извиква той. Себастиан Винде.

— Добър ден, госпожице — казва той и се покланя на Фредерика. — Извинете, господин професоре, — обръща се той почтително към доктора. — Волф ме изпраща при вас, за да ви помоля да прескочите до лабораторията.

— Какво има? — пита докторът, раздразнен от безпокойството. Себастиан обяснява нещо на немски, от което Фредерика не разбира нищо. Докторът се развълнува.

— Извинете, госпожице Илзен — изрича той. — Трябва да отида до лабораторията. Бърза работа. Запазете папката. Можете да я занесете в стаята, за да я прелистите и разгледате на свобода. Ще ми я върнете, когато свършите. Поверявам ви я. Скъпа ми е като зениците на очите ми.

— Бъдете сигурен — казва Фредерика, — ще бъда особено грижлива... Благодаря ви хиляди пъти, докторе. Изпитвам голямо удоволствие да ви слушам. Много е интересно.

В този миг Фредерика се чувства принудена да погледне Себастиан. Той явно втренчва погледа си в зелената папка, която тя стиска под мишница, и една тънка, пълна с презрение усмивка трепва на устните му. Аха, говори тази усмивка, това ви харесва не защото докторът разказва добре, а защото разказва за „него“!

Фредерика чувства удар. Тя стиска тънката зелена папка, сякаш някой иска да ѝ я изтръгне, и ядосана, че се изчервява, устоява на погледа на Себастиан и той отвърща своя. Докторът сияе. Complimentът явно го е поласкал.

— Мога да разказвам — добавя той. — Когато преподавах в Берлинския университет, студентите тропаха с крака най-много на моите лекции. Ставаше нещо такова, което горе-долу наподобяваше гръмотевица... Вие се учудвате? Не знаете ли, че в германските университети се аплодира с тропане на крака, докато недоволството се изразява с търкане на обувките по пода... Това никога не ми се е случвало... Но трябва да ви оставя... Довиждане, госпожице Илзен. Много ви благодаря за посещението... Извинявайте, че си отивам, но дългът и необходимостта ме заставят.

Себастиан затваря вратата след Фредерика. Тя тича по коридорите, за да стигне по-бързо в стаята си. Гори от нетърпение. Но стигнала галерията, където е вратата на жилището ѝ, тя се спира. Не е възможно по-дълго да чака. Отваря папката и започва да прелиства документите.

Папката съдържа изрезки от най-различни вестници и Фредерика за пръв път си дава сметка за известността на барона във Франция. Тук има много статии, критики за концертите и представленията в Бодезер, анекдоти, фотографии, съобщения. Вижда се замъкът, Зигмунд Фриде, оркестърът, солистите, които са пели или свирили с него, най-забележителните личности, които са присъствували на представленията в Бодезер. Много често се среща снимката на артистката, която играе ролята на Изолда и Валкюрия. Това е красивата графиня Елза фон Рооне. Има също така и снимки на барона. Фредерика ги поглъща с очи. Една от тях е особено хубава. С ръка, небрежно пхната в джоба на дрехата, с цигара между пръстите баронът гледа в обектива с пронизателен, студен и замислен поглед.

Фредерика набързо прочита статията към фотографията, публикувана през октомври и подписана от една жена, която сътрудничи на най-четения във Франция и чужбина парижки вестник. Заглавието е с грамадни букви:

ЕДНО ИНТЕРВЮ С БАРОН КАРЛ-СТЕФАН ФОН ВАЙЗЕФОРТ

и под него с по-малко изпъкващи букви:

„Бившият приятел на Хитлер, човекът, който познава най-добре Германия, авторът на прочутата книга «Доверено лице на фюрера».“

Фредерика е смаяна. Как? Баронът е публикувал книга със спомени? Тя не знаеше това. Трябва да я прочете. По-късно, сега не е време. И как да си я намери веднага? Да видим най-напред тази статия.

„Баронът прие хората от печата в салона на апартамента си, който държи в един хотел на Champs-Élysees, когато идва в Париж. В навечерието бе напуснал вилата си на село.“

Журналистката с охота описва благоволенieto, любезността на барона, външността му. Тя пише за съдържаната му неподражаема изтънченост, на която мъжете завиждат и която го прави един от най-забележителните и най-търсените хора на столицата.

Без да престава да говори, баронът предложил на гостите си коктейл, свое произведение, неочаквана смесица, която в началото изненадва, но след две глътки много се харесва.

Баронът съжаляваше много за преустановяването на представленията и концертите в Театъра на Бодезер. Музикантите му сега свиреха за войниците на фронта и това го правеше щастлив. Нали музиката е храна, достойна за героите?

След това беше разказал много анекдоти за Зигмунд Фриде и графиня Елза фон Рооне.

— Как напуснахте Германия? — го беше попитал един журналист.

Баронът се беше усмихнал и отговорил, че не му е възможно да разкаже подробности за бягството си. И ако други имат намерение да направят същото, по-добре ще бъде Гестапо да не ги знае.

Изявленията на барона за войната бяха едни от най-интересните.

Той бе казал, че националсоциалистическото управление искаше невъзможното, вместо да се стреми към възможното, и че тази липса

на мярка, която германците винаги са имали, и това, че не са психолози, ще бъдат причините за поражението им. Германия не може да спечели войната. Това обкръжаване ще бъде пагубно за нея. Линията Мажино е непревземаема, френският народ може спокойно да спи зад тази страшна крепост. Третият райх не ще може никога да я събори. Моторизираната му армия нищо не струва. При похода към Виена танковете, бронираните коли, мотоциклетите покриваха пътя още от границата, но станаха неизползваеми след сто километра, не устоявайки на едно по-голямо усилие. Канцлерът трябваше да мине по околен път, тъй като нормалното движение бе станало невъзможно от многобройните коли с повредени мотори. Той бе пристигнал във Виена с едно закъснение от няколко часа. Влизането му в столицата на Австрия, което той желаше да бъде грандиозно, бе загубило от блясъка си точно поради това обстоятелство. Той бе бледен от ярост... Армията на фюрера е едно заблуждение, една измама, един декор. Средство за изнудване, военно изнудване. Той се надява да сплаши демократичните народи и чрез заплахата и страха да ги накара да отстъпят. Франция и Англия са много по-силни. При това немският войник, от години недохранен, поддържан със заместители и хапчета, дълго не ще може да устои. Необходими са железни нерви и мускули, за да се понесе страшното умствено и физическо напрежение, което се изисква при употребата на модерните оръжия. Боевете при Саар доказаха превъзходството на армиите на съюзниците.

Авторът на статията завършваше така:

„Ето какво каза барон фон Вайзефорт. Под неговата благосклонност се чувствава проникването на дълбоката мъка на родолюбеца, който вижда, че отечеството му върви към гибел и катастрофа и е безсилен да му помогне.“

Фредерика наново препрочита отначало статията, за да се наслади на всеки нейн ред. Не знае кое повече я интересува: началото ли, където е описан портретът на барона, или края, където той говори за перспективите на войната...

Изведнъж тя долавя бързо дишане. Един дъх докосва ръката ѝ. Тя подскача, фафнер и Фазолт са пред нея. Погълната от четенето, не ги бе чула да влизат. Те ядушат нежно, махат с опашки, леко скимтят, за да я поздравят. Баронът сигурно е наблизил. И действително той е тук, приближава се до нея спокоен, небрежен, с ръка в джоба на

дрехата си и цигара между пръстите. Очите му искрят. Фредерика избързва да затвори папката, но тъй несръчно, че листата падат на пода. Тя бърза да ги събере.

С няколко направени крачки баронът е пред нея. Силно смутена, но владеейки се достатъчно, тя го вижда да се навежда и събира изрезките от вестниците, да ги подрежда и слага в зелената папка.

Статията със снимката случайно се намира отгоре на купчината. Той за миг разглежда портрета си и вдига вежди. Лека усмивка разтваря устните му, после става отново равнодушен, затваря папката и с лек поклон я подава на Фредерика.

На Фредерика ѝ се струва, че буквите от заглавието на статията, оживени от свой собствен живот, обкръжени от някаква заслепяваща светлина, изскачат от хартията, смесват се, после се нареждат и написват в пространството като с бенгалски огън името на Вайзефорт. Целият свят може да го прочете, целият свят знае, че тя се интересува от барон Карл-Стефан фон Вайзефорт.

Тя взема папката, промълвя едно бегло „благодаря“ и влиза бързо в стаята си, както се бяга, когато се търси убежище от страшна опасност.

Баронът остава прав в галерията. Усмивва се. Очите му искрят. Изглежда, че изпитва силно удоволствие. Кучетата са застанали от двете му страни, фафнер отляво и Фазолт — отдясно. Те очакват една милувка. Баронът се навежда и ги глади с ръка по врата. Кучетата скимтят от радост.

Фредерика е изумена. Това, което се случи, е ужасно. Тя е луда, напълно луда. Защо изтърва папката? Защо се спря да чете в галерията? Защо не влезе в стаята си на сигурно място? В галерията всеки можеше да я види, да я изненада, даже и той. И именно той мина днес, точно днес, лудост е... Тя няма да посмее да го погледне. Не! Никога вече! Би искала да се скрие, да изчезне завинаги. Отваря зелената папка. Ето снимката на барона. Още веднъж тя го съзерцава, поглъща с очи, с туптящо сърце, извън себе си. В това лице се крие нещо необикновено, има някаква сурова красота, не е като другите.

Зад надменния му вид се крие нещо обезпокояващо, страшно. Нещо, което е в хармония със замъка. В него има същият този двойствен характер на величие, грубост и изтънчена елегантност. Зад вежливите му обноски прозира като някакво невидимо, едва доловимо

сияние, нещо необузвано, прекомерно, някаква интелигентност и остра проницателност, някаква безгранична дързост.

Фредерика цялата трепери. Никога не ще ѝ досади да съзерцава тази фотография, да се наслаждава, да прониква в това лице и да се опитва да изясни мистерията, която то крие в себе си.

[1] Младата дама обаче е прелестна. /Бел, прев./ ↑

На другия ден след обяд Фредерика заминава за Париж. Тя слиза от колата на Шанз-Елизе и дава нареждане на шофьора да я чака на същото място в шест часа.

Фредерика е прекарала по-голямата част от нощта в четене на изрезките, дадени ѝ от доктор Фроман. Тя ги погълва с невероятна бързина. Всеки откъс бе прочела по няколко пъти, за да почувствува отново вълнението и удоволствието, което изпита на първото прочитане. Вече гизнае наизуст.

Фредерика е направила списък с названията на всички вестници, в които има статии за него, отбелязвайки номера и датата. Решила е да отиде в Париж и да ги купи, както и книгата на барона. Тя няма време да чака някой книжар да ѝ ги изпрати. Сама ще ги потърси. Гори от нетърпение. Не може да стои в бездействие. Не може и да моли някогоот замъка да ги заеме. Не би се осмелила. Ще се изложи, ако прояви интерес към всичко, което засяга барона.

Фредерика тича от една редакция в друга и успява да събере целия материал, който бе дошла да търси. Най-накрая тя влиза в една малка книжарница на левия бряг, където е единствената клиентка. Книжарят не се задоволява само да ѝ продаде книгата, но и разказва историята и обстоятелствата, при които се е появила. Фредерика наостря уши. Насърчен от интереса ѝ, книжарят разказва всичките си спомени. Той не подозира, че Фредерика познава барона.

„Доверено лице на фюрера“ означава един анализ на националсоциалистическия режим, на доктрините, целите и методите му, неоценен анализ, от грамадно значение, тъй като е направен от бивш привърженик на партията, който основно е изучил въпроса и има личен опит. По-добре от всякаква пропаганда, книгата е успяла да отвори очите на народите и управленията им за опасността, която представлява Третият райх.

Тя е имала такъв успех, какъвто не е бил виждан от много години. Два месеца след издаването ѝ имаше вече триста издания. Всеки искаше да я има, всеки искаше да я купи. Невероятно. Баронът създаде добра работа на книжарите по света. Дори и неговата собствена книжарница, добави събеседникът на Фредерика, бе продала няколкостотин екземпляра. Книгата бе преведена на повечето европейски езици и продавана из целия свят. В Германия, Италия или Япония бе достатъчно да я имаш на рафтовете на библиотеката си, за

да те изпратят на концлагер или да те разстрелят. В невоюващите страни, непосредствени съседи на Германия, които водеха разумна политика, за да се харесат на всемогъщия Райх, цензурата бе забранила разпространението ѝ.

Издаването на тази книга в Съединените щати установи рекорд по бързина. За по-малко от двадесет и четири часа бе преведена; набрана, напечатана и пусната в продажба.

Американският издател я бе рекламирал по радиото и във вестниците. Специалистите по рекламата дадоха на „Доверено лице на фюрера“ едно кратко изложение, с което повдигнаха един край от булото, закриващо съдържанието и, влагайки такова познание на психологията на американските читателски маси, че интересът към нея бе доведен до пароксизъм.

В момента, когато готовите книги бяха натрупани в камиони, за да ги доставят в Ню Йорк и страната или пък да бъдат откарани на гарите и летищата, откъдето влаковете и самолетите щяха да ги отнесат в най-отдалечените краища на страната, един инцидент направи невероятна реклама на книгата. Реклама, по-ефикасна от най-дръзките хрумвания на най-способните пропагандатори. Откриха една бомба в склада. Навреме я намериха и обезвредиха. Още няколко минути и тя щеше да избухне и унищожи целия товар. Този инцидент се използва ловко от рекламата. Когато книгата „Доверено лице на фюрера“ бе пусната в продажба в Ню Йорк, книжарниците бяха нападнати и блъсканицата бе толкова голяма, че треската за злато от миналия век изглеждаше като детска игра.

По-късно бе доказано, че атентатът бил организиран от едно герmano-американско дружество, „Зигфрид — Бунд“, което, под формата на дружество за културни връзки вършеше индустриален, стопански и военен шпионаж в Америка в полза на Германия. Заведен бе шумен процес и извършени много сензационни арести...

Фредерика купува книгата, излиза от книжарницата и бърза към Шанз-Елизе. Часът минава шест. Тя гори от нетърпение. Качва се в колата.

— Бързо, бързо! — казва на шофьора. Фредерика притиска чантата със скъпата книга и вестниците. Докато не бъде на сигурно място в стаята си, няма да я отвори.

Тя пристига в Бодезер за по-малко от два часа. Бързо вечеря, накарва Сузана да раздигне, да оправи леглото и да си върви. Когато камериерката ѝ пожелава лека нощ, тя се изтяга върху кожата пред камината. Приготвя си и друга книга, за да може, ако някой почука на вратата ѝ, да замени книгата на барона с друга, скривайки я под кожата. Но никой не я безпокои.

„Доверено лице на фюрера“ буди толкова голям интерес, че тя не може да я остави, преди да я свърши. Не чете, а поглъща. Късно през нощта довършва и последната страница.

Барон фон Вайзефорт разкрива в книгата си тайното учение на националсоциализма, неписаната доктрина, грижливо крита от народа, разпространена само в кръга на посветените, на доверените на фюрера лица, на най-скъпите му другари.

Съставена е като грамадна симфония, чийто лейтмотив е господството на класата на господарите над масите на по-малоценните народи.

Докато чете, на Фредерика ѝ се струва, че слуша и вижда Вагнер. Тя чува трясъка, предвестник на разрухата на един свят, вече разклатен в основите си; един буржоазен, капиталистически и християнски свят, както го нарича с крайно презрение националсоциалистическото движение. Чувствува се някакъв исполински размах.

Той е който е написал това! Какъв е този човек, който може да напише такава книга? Ако той е можел да разбере всичко, за което разказва, каква ли сила, каква ли проникателност и острота обладават мисълта му! На какво въображение, на каква дързост, интуиция и прозорливост тя е способна! А той обича с буйна страст и музиката, тя му е също така повелително необходима, както храната и водата. Фредерика изпитва шемет пред една такава бездна от противоречиви възможности...

Една вечер Фредерика е на прозореца на галерията, изпълнена с постоянно подсилващо се удоволствие от хармонията, която съществува между сградата на замъка, двора, площадката и далечните кичури от зеленина в парка. Пада здрач, който обгръща всичко в лека мъгла от нежни цветове.

Една разкошна кола се появява на алеята откъм пътя, който води за замъка, когато се идва от Париж. Тя пресича двора и спира пред площадката с двойното стълбище.

Ето че голямата врата се отваря. Лъч от златиста светлина се плъзга по снега. Един висок силует се появява и слиза бързо по стъпалата. Краген излиза на свой ред, носейки високо сребърния масивен свещник със запалени свещи.

Вратата на колата се отваря. Показва се един малък крак с чудно хубава обувка. Една ръка в изопната ръкавица стиска протегнатата ръка на барона и една млада, висока, слаба жена, загърната в кожи, излиза от колата. Баронът я прегръща през раменете, навежда се и през воалетката я целува бързо по устата. Младата жена се отдръпва назад и смеейки се, улавя ръката на барона, двамата се изкачват към площадката, говорейки оживено, и изчезват в замъка. Краген ги последва, вратата се затваря. Изведнъж става съвсем тъмно.

Фредерика влиза в стаята си, възбудена от силно любопитство. За пръв път тя вижда барона да посреща някого по този начин. Коя е тази жена, връзките му с която изглеждат толкова тесни?

По време на вечерята Сузана неуприлюдено я осведомява и не става нужда Фредерика да задава въпроси. Това е графиня Елза фон Рооне, прочутата певица, тази, която пее Изолда, както никоя друга, звездата на Операта на Бодезер. Тя се връща от Швейцария, където е била на турне.

Изглежда, че Сузана е много развълнувана от това пристигане, както и целият замък.

Тази вечер баронът не изпраща Краген да моли Фредерика да свири.

Към девет часа тя излиза в парка да се разходи. Луната блести с цялото си великолепие върху моравите и лехите, покрити със сняг. След дълго скитане, вгълбена в мислите си, Фредерика навлиза във френската градина. Басейните са мълчаливи, контурите на статуите и Водоскоците са очертани със сняг. Усещат се главните линии на плана на парка и хармонията между отделните части изпъква с цялата си красота.

През полудръпнатите завеси на един от големите прозорци на малки квадрати, който гледа към терасата, прониква слаба светлина. Някаква неудържима сила обхваща Фредерика. Без да знае как, тя се озовава пред трите стъпала. Изкачва ги, пристъпя на пръсти по недълбокия сняг към осветения прозорец и хвърля поглед в салона.

Той е осветен от голям кристален полилей и целият е украсен с дървена облицовка с лека резба, чийто златист, убит тон образува прелестен контраст с мебелите, облечени в червена коприна, и няколкото картини.

Към четиридесет млади хора са насядали около една голяма маса; лицата им са обърнати към горния край на масата, където се намира баронът. Прав, облечен в бяло, той говори.

Стената зад него е покрита с голяма географска карта, Фредерика не може да различи коя страна представлява, толкова големи подробности има по нея. Седнал встрани. Себастиан върти по негова заповед едно копче и картата се навива и развива автоматично.

Баронът обяснява нещо и го илюстрира, като посочва по картата със сребърен молив.

Малко встрани от дясната му страна е седнала графинята, така че всеки да може да я види. Тя е облечена в прекрасен вечерен тоалет. Раменете, ръцете и шията ѝ са голи. Тя се е отпуснала в креслото с небрежност, пълна с изящество. Красотата ѝ е необикновена: лице нежно и властно, грамадни очи, руси коси, шия и деколте, бели като сняг, тънка снага, истинско съвършенство. С върха на малкия си крак, който се показва изпод прозрачната материя на роклята ѝ, тя закача Фафнер, легнал до нея с муцуна между лапите си. Загадъчна усмивка блужда по устните ѝ.

Баронът говори с редки ръкомахания. От него се излъчват сила и поразителна интелигентност. Интересът и вниманието, с което младите хора го слушат, са тъй силни, че ги държат като заковани; би се чуло бръмченето на муха в салона.

Баронът казва нещо, което изглежда като заключение, тъй като напрежението на слушателите малко отслабва. Себастиан поставя пред господаря си една папка и я отваря. Баронът взима един лист. Младите хора наново се обръщат към него. Фанатичен жар е изписан на лицата им. Баронът произнася едно име. Млад човек на другия край на стаята скача изведнъж, отмества креслото си и пред смаяния поглед на Фредерика застава мирно с ръце, прилепени към тялото, удряйки токове. По покана на барона той заобикаля масата, приближава се до него и наново застава мирно. Баронът му подава листа. Той го взема, като се покланя. Отдръпва се три крачки назад, когато графинята го извиква. Той се обръща и се приближава до нея. Тя му подава ръка,

казва му нещо и се усмихва пленително. Младият човек губи вдървеността си. Той хваща бързо ръката на графинята и я целува буйно, отдръпва се и се връща на мястото си. Баронът е извикал вече второ име.

Фредерика избягва.

Страх я е да не я изненадат. Прекосява терасата, градината, след това заобикаля и влиза в замъка. Тя не се мъчи да разбере сцената, на която току-що е присъствувала. Това, което знае, е, че баронът и графинята не бяха сами. Доволна и весела като птичка, тя скача по снега.

За пръв път Фредерика прекрочва прага на голямата врата от ковано желязо, която затваря парка на Бодезер. Необходим ѝ е повече от час, за да я достигне. По пътя, който през гората излиза на шосето, двама мъже идват насреща ѝ. Ето я вече на няколко метра от тях. Те сякаш са заели целия път и нямат намерение да я пуснат да мине. Тогава по-високият от двамата се спира, сваля шапка и я пита не е ли тя госпожица Фредерика Илзен.

— Да — отговаря изненадано Фредерика.

Приятелят му, който през целия този разговор не отваря уста, застава на няколко крачки зад нея така, че тя не може нито да се отдръпне, нито да се приближи. Фредерика почва да се безпокои.

— Вие сте пианистка при барон фон Вайзефорт в замъка Бодезер.

— Но, господине, с какво право ме разпитвате? Не съм длъжна да ви отговарям.

Непознатият веднага се извинява, че я е заговорил тъй дръзко, и вади от портфейла си една карта, която ѝ показва. Нарича се Лоран Вилие, полицейски инспектор. Прави разследване. Трябва да ѝ зададе няколко въпроса. Безпокойство обхваща Фредерика.

— Бих искал да зная в какво се състои работата ви в Бодезер?

— Свиря на пиано, когато баронът пожелае.

— Това ли е всичко?

— Да, това е всичко.

Лоран Вилие иска да знае кога свири тя — дали всеки ден или няколко пъти през седмицата и в колко часа. Фредерика отговаря, че не всеки ден, понякога два, три пъти седмично, но винаги вечер в девет часа, приблизително до единадесет, полунощ или по-късно. Зависи.

— Днес сме 28 февруари. Спомняте ли си кога сте свирили този месец? Бих искал да зная точните дати.

— Точните дати? Би било мъчно. Свирила съм осем или десет пъти най-много.

— Ако госпожица Илзен се опита да определи не точните дати, а дните през седмицата, връщайки се назад до началото на месеца, може би ще успее по-точно да си спомни — казва Лоран Вилие.

Съветът е добър. Последният път беше във вторник тази седмица. Предпоследният път — четвъртък, сряда и понеделник. Предишната седмица тя слезе само веднъж в салона за музика, и то в петък. През първата седмица от месеца баронът изобщо не бе я виждал. Но не, тя си спомнясега — събота беше.

С бележник в ръка Лоран Вилие отбелязва датите, които тя съобщава.

— Баронът в същата стая ли е, когато свирите? — питатой.

— Не — казва Фредерика и обяснява, че той остава в работния си кабинет, който се намира до салона. Работи.

— По какво съдите, че работи?

— О. По различния шум, долитащ от стаята. Перо, което скърца по хартията, стъпки, отваряне на чекмеджета, търсене на книги от библиотеките, понякога разговори.

— Но най-сетне — казва Лоран Вилие, — кой ви казва, че това е барон фон Вайзефорт? Може да е някой друг.

— Не, баронът е — провиква се силно и развълнувано Фредерика. — Мога да ви уверя. Вратата между салона за музика и работния му кабинет е полуотворена и когато си отивам, лесно мога да го забележа.

— Добре — казва инспекторът. — Вие го забелязвате, когато си отивате. Но какво ви уверява, че е там по време на свиренето? Може би той се старее да бъде там, когато вие си отивате... Сама ли си тръгвате, когато поискате, или чакате да ви кажат?

— Мога да си отида, когато пожелаея — казва Фредерика. Мисълта, че баронът отсъствува, когато тя свири, явълнува.

— Възползували ли сте се от това позволение?

— Не още.

— Вижте... Никога ли не сте хвърляли поглед, когато например отивате да търсите ноти?

— Аз не търся ноти, нямам нужда, свиря наизуст — казва Фредерика, обидена от това предположение.

— Вие заявихте преди малко, че сте свирили на барона миналия вторник вечерта. Когато отивахте, забелязахте ли го?

— Да — отговаря Фредерика. — Той бе седнал зад работната си маса и пишеше.

— Можете ли да потвърдите, че е бил именно той?

— Мъчно е да го сбъркам с някой друг — отговаря тя сухо.

— Наистина — казва Лоран Вилие. — В колко часа се прибрахте?

— Около единадесет и половина.

— А, в единадесет и половина!... Добре ... Благодаря ви, госпожице... Не сте ли забелязали нещо странно в замъка, някакъв подозрителен случай, някакви подозрителни думи?

— Не — казва учтиво Фредерика. — Не, наистина не. Баронът приема много, но аз живея отстранено и досега не съм срещала никого от поканените.

— Я виж! — забеляза Лоран Вилие.

Той казва това с тон, който кара Фредерика да се изчерви, защото бе открила пред един непознат, че я пренебрегват в замъка.

— Не ми се сърдете, че ви подложих на този разпит — казва Лоран Вилие. — Баронът е политически емигрант. Отвреме на време се извършва една малка проверка на личността му. Това е само привидно. Вашите показания доказват още веднъж, че той е безукорен... Благодаря. Довиждане, госпожице, извинявайте...

— Идваш ли? — казва той на другаря си, който през цялото време на разговора стои неподвижен и мълчалив.

— Да, следвам те — отговаря той.

След като я поздравяват учтиво, и двамата се отдалечават с бързи стъпки, като я оставят много развълнувана. Тя е длъжна да съобщи за този случай на барона. Трябва да стори това. Почтеността го изисква. Той трябва да бъде предупреден, че е под наблюдение.

Веднага след завръщането си тя моли чрез Краген барона да я приеме. Краген не проявява никаква изненада от това необичайно искане. Той веднага ще отиде да види дали това е възможно. След няколко минути се връща, казвайки, че господин баронът очаква

госпожицата. Тя следва довереното лице с туптящо сърце. Краген я отвежда в работния кабинет. Тя прониква там за пръв път.

При влизането ѝ баронът става, следван от Фафнер и фазолт, приближава се до нея и я посреща с любезност, примесена с високомерие и благоволение. Кучетата очакват една милувка; тя ги погалва. Баронът наблюдава сцената със задоволство и глади вратовете на кучетата, сякаш иска да им поблагодари. Той подава едно кресло на Фредерика и я моли да седне. Тя се чувства много смутена.

Стаята е великолепна. Пет големи стъклени врати се отварят към терасата. Край стената има библиотеки, пълни с книги, географски карти, представляващи всички части на света, картини, портрети. На пода — разкошни килими, голям огън гори в грамадната камина, в противоположния край една печка с форма на кула, украсена с фаянс, излъчва приятна топлина.

С несигурен глас, навеждайки и вдигайки последователно очи, Фредерика разказва за срещата си, за разпита, на който я беше подложил Лоран Вилие. Тя бе сметнала за свой дълг да му разкаже за случая. Когато не може повече да издържа погледа на барона, тя разглежда един стар глобус, който се намира пред нея. Той е направен от скъп материал, син за океаните и зелен за континентите. Столиците на всяка държава са обозначени според значението им с аметист, гранат, тюркоаз, с изключение на една само, отбелязана с камък, който хвърля хиляди блясъци: това е Берлин, означен с диамант. Баронът трябва да е донесъл този глобус със себе си от чужбина. Той е толкова красив, толкова интересен, че разсейва вниманието ѝ. Тя прекъсва някоя фраза, за да го огледа по-добре, но когато забелязва мълчанието на своя събеседник, започва наново бързо да говори, което кара барона леко да се усмихва.

Той я слуша с продължително внимание. По лицето му не може да се прочете какво мисли. Твърдят му пронизателен поглед не изпуска лицето на Фредерика. Мисли напрегнато. Когато тя свършва, той на свой ред започва да я разпитва, подлага я също на разпит, който постепенно я довежда до такова възбудено състояние, че тя едва се владее. Той иска да знае всички подробности по случая.

— Вие заявихте на тези господа, че свирите, докато работя, но не ви ли попитаха къде се намира всеки един от нас поотделно?

— Да.

— Не искаха ли да знаят кое ви кара да бъдете сигурна, че това съм действително аз, а не някой друг?

— Да — казва Фредерика, чувствайки, че поруменява. Баронът се наслаждава на това поруменяване.

— Приеха ли вашето обяснение?

— Мисля — отговаря Фредерика с чувство на неудобство.

— Мога ли да зная как го обосновахте?

— Казах им, че когато си отивам, поглеждам през полуотворената врата и ви виждам винаги да работите, погълнат от това, което правите.

На Фредерика ѝ се струва, че баронът неуловимо се усмихва. Би желала да потъне дълбоко в земята.

— Значи ви питаха за точните дати през които вие сте свирили за мен? Как можяхте така точно да ги определите? Календарче ли носите със себе си?

Тя обяснява със задавен глас. Проклина се, че си ги е спомнила тъй добре. Колко по-хубаво щеше да бъде, ако не бе предизвикала тази среща! По-добре щеше да направи да мълчи и да си остане в къщи.

— Вие имате превъзходна памет — казва баронът, когато тя свършва, и отново се усмихва, сянка от усмивка, която веднага изчезва. Човек не може да го заблуди, Фредерика се измъчва много.

— И така, оставили са ви спокойна, след като сте доказали, че миналия вторник в замъка съм бил аз, а не някой друг. Странно! Много добре! Но защо вторник? Но защо да се мъчим да разберем повече... Друго нищо ли не ви попитаха? ... Не? ... Не искаха ли да знаят кой идва тук?

— Да.

— И какво отговорихте?

— Че идват хора, но не зная кои.

Баронът ѝ хвърли особен поглед, иска да каже нещо, но замълчава. След малко продължава:

— Друго нещо не ви ли питаха? ... Не? ... Не се ли осведомиха дали не сте забелязали тук нещо, което да ви се е сторило неестествено?

— Да — отговаря Фредерика.

— И какъв беше отговорът ви?

— Че нищо особено не съм забелязала.

— Наистина ли нищо не сте видели? — казва баронът кротко и това накарва Фредерика леко да потрепери. — Не им ли разказахте за сцената, която наблюдавахте миналата вечер от терасата през прозорците на златния салон?

Фредерика се смущава. Баронът ѝ хвърля поглед, който тя не може да издържи. Умира от срам.

— На терасата имаше сняг и по него стъпки, малки стъпки, които можеха да бъдат само ваши. Не беше мъчно да се докаже това. В моето положение всичко кара човек да бъде нащрек. Има хора, които биха платили скъпо за кожата ми. Човек трябва да бъде предпазлив...

Той се спира и се наслаждава на смущението на Фредерика.

В момента, когато тя смята, че не ще може повече да се владее, той продължава:

— Много сте любопитна, госпожице, и аз ви поздравявам за това... Когато открих, че стъпките са ваши, почувствувах облекчение!

И той я пронизва с поглед, сякаш иска да проникне в най-тънките гънки на сърцето ѝ. Това, което открива там, му харесва, тъй като нещо като усмивка разтваря леко устните му.

Баронът ѝ благодари, че е дошла да го предупреди. Той е много трогнат и признателен за нейния жест. Предполагаше, че го следят, но не беше сигурен. Това бяха само предположения. Сега е сигурен. Впрочем, това е общата мярка, която се прилага към всички политически емигранти. Подобни мерки са оправдани. Те са необходими. Всяка държава е длъжна да се предпазва...

С чувството, че е избягнала страшна опасност, Фредерика се прибира в стаята си. Обстоятелството, че тя го е дебнела през прозореца, сякаш забавляваше барона. Да, наистина това го забавляваше. И беше без всякакво значение за него. Нещо повече, това сякаш му харесваше.

Фредерика не можеше да си прости, че се беше издала за втори път, че беше проявила пред него горещо любопитство, което я обхващаше, когато нещо се отнасяше до барона.

Няколко дни след това една голяма товарна кола спира пред задния вход на замъка. Шофьорът и хамалите слизат, отварят задните врати, прикрепват една стълба, влизат вътре, откъдето изваждат внимателно музикални инструменти, грижливо сложени в калъфи, и ги пренасят в замъка.

Фредерика, която минава оттам, се спира заинтригувана. Това са музикалните инструменти на оркестъра на Бодезер!

Оркестърът се връща! Може би той вече е в замъка, без тя да знае това.

Едва завърнала се, и Сузана чука на вратата. Тя идва да каже, че баронът я моли да слезе. Кани я на чай с гостите. Оркестърът се е върнал.

Обхваната от най-силна възбуда, тя стига до площадката на стълбата, която се издига над хола. Обширната зала е пълна с хора, които се смеят, разговарят, пият, ядат. Там е графинята, до доктор Фроман, очевидно на седмото небе от това, че прави компания на една тъй красива личност, Себастиан, Волф Грюн и баронът, заел мястото на домакин. Той е с гръб към Фредерика и разговаря с един слаб човек, среден на ръст, с побеляла глава.

Фредерика не може да откъсне погледа си от барона и почти веднага, сякаш една невидима сила го принуждава, той обръща глава, вдига очи и я забелязва. Сърцето на Фредерика тупти от радост. Той става от креслото и я поздравява с кимане на глава. Причаква я долу на стълбището. Докато слиза, погледите на всички присъстващи се отправят към нея, разговорите постепенно спират и тя влиза в хола при пълна тишина.

Баронът я посреща най-любезно и я отвежда към масата. Разговорите се подеват наново и Фредерика, чиито нерви са възбудени, долавя, че гостите бързат да заличат неловкото мълчание, причинено от нейната поява в салона.

Баронът ѝ казва, че оркестърът и неговият диригент са се завърнали за известно време и че това събитие трябва да се отпразнува както подобава.

Той я представя на съседа си — Зигмунд Фриде. Последният става. Един вече възрастен, слаб и нервен мъж. Черните му блестящи, дълбоки и внимателни очи поразяват.

Фредерика сияе от радост, от благоговение. Тя му се усмихва. Би искала да му целуне ръка, да го прегърне, но не смее и му отправя една срамежлива усмивка. През това време чува зад гърба си музикален смях. Това е графиня фон Рооне. Тя шепне нещо на ухото на Себастиан, който се е навел над нея, и този път и двамата избухват в

сдържан смях. Фредерика се чувства неудобно. Те навярно ѝ се подиграват.

Баронът я отвежда при графинята. Тя ѝ изглежда още по-красива от вечерта, когато я бе видяла скришом през прозорците на златния салон в разкошна вечерна рокля. Този следобед тя носи скромна черна рокля, ушита прекрасно. Едно широко златно колие стяга шията ѝ и великолепен смарагд блести върху пръста на лявата ѝ ръка. Тънките ѝ крака, скрити до коленете, са обути в прозрачни като паяжина чорапи и чудно хубави обувки. Тя има непринудената и елегантна стойка на артистка на сцената.

Появилата се на лицето ѝ усмивка от шегата, която бе пошушнала на ухото на Себастиан, не е изчезнала. Тя дръзко изглежда Фредерика от главата до петите и без да отговаря на поздрава ѝ, се обръща към барона и му шепне една фраза на немски, в която Фредерика мисли, че долавя думата благотворителност. Тя веднага си спомня думите, изречени от Себастиан в парка: „Малката Илзен, благотворителното дело на господаря“, и поруменява силно.

Невъзмутим, баронът отговаря, и то на френски. Графинята греша. След малко ще има доказателство за това. Фредерика изведнъж се успокоява. Тя се усмихва. Баронът я кани да седне на празното място, запазено за нея, между него и Зигмунд Фриде. Докторът я поздравява с израз на голямо удоволствие и бързо се присъединява към графинята, като не престава да я гледа с обожание.

Всички наново продължават да приказват. Въздухът трепти от разговори и смях.

Краген се приближава до Фредерика и ѝ поднася чаша чай и чинийка с грамадно парче най-хубав сладкиш.

Фредерика се чувства неспособна да глътне една хапка. Възбудата, в която се намира, ѝ стяга гърлото.

— Благодаря, Краген — казва тя, — не съм гладна. Отнесете го, не ми се яде.

Баронът се обръща към нея и се усмихва. Тя не знае защо, но тази усмивка я изпълва със смущение, сякаш липсата на апетит открива нещо, което тя би трябвало да скрие.

— Вземете, малката — казва графинята с едно неопределено изражение на устните, което се струва на Фредерика пълно с коварство. — Тук има достатъчно за ядене. Не сестеснявайте.

Фредерика чувствава оскърбителното намерение.

— Не съм гладна — отговаря тя с неуверен глас.

— Естествено! — казва най-любезно графинята. — Докторе, вие, който сте учен, знаете, че хората, които дълги години са страдали от недोхранване, мъчно се приспособяват към нормалното хранене.

— Да, да, госпожо графиньо — се провиква наивно докторът, очарован да изтъкне знанията си и неспособен да разбере значението на сцената, която се разиграва пред очите му. — Посъветвах вече госпожица Фредерика да се храни повече. Тя е прекалено слаба.

Заинтригувани погледи се спират ту върху Фредерика, ту върху графинята, сякаш следят някакъв двубой.

Баронът поглежда доктора с бегла насмешка, после, като се обръща към графинята, ѝ казва:

— Не знаеш какво говориш, Елза, не съзнаваш.

Фредерика потръпва от радост. Той я защити. В същото време обръщението на ти я бодва в сърцето. Тя е сломена.

— Себастиан — заповядва баронът, — донеси ми днешните вестници.

Младият човек излиза. Сътрапезниците с мъка прикриват нетърпението и любопитството си. Себастиан се връща след няколко минути с всекидневниците и ги подава на барона.

Той ги разгръща, прелиства, търси известно време, намира желаната страница и почва да чете обявленията на висок глас.

Това са предложения за женитба. Младежи, хора на средна възраст или клонящи към старост, всички интелектуалци, с добро възпитание, обезпечени материално, с отлично здраве, образовани, обичащи природата, спорта, изкуствата, литературата, търсят за срещи и разходки и с намерение за женитба млади момичета, при равни условия, с хубава външност, нежни, сериозни и ако са руси, трябва да бъдат поне тънки и стройни. Те искат снимка, съобщават, че няма да отговорят на неподписани писма, и обещаваат честно да пазят пълна тайна. Има и такива, които не търсят богатство, интересуват ги само духовните качества.

Баронът чете с подигравка. Всички се забавляват извънредно много.

— Чудно — казва той, подавайки вестниците на Себастиан. — Чудно, че още съществуват на земята такъв брой рицари... Човек не би

подозирал... След прочитането на това аз имам подобро мнение за човешката раса. Странно нещо обаче, всички тези рицари търсят един и същ идеален обект. Искат да бъде слаб, висок, строен. Да, в наше време мъжете обичат слабите, високите и стройните... Елза, ако ти окуражаваш много госпожица Илзен да яде тези прекрасни сладки, вършиш един вид престъпление. Защото, ако тя отстъпи пред изкушението, а това е неизбежно, ще загуби своята крехкост, а с крехкостта си — възможностите за женитба или по-точно — не ще изгради щастие си. Защото баба ми — Бог да я прости — казваше, че да се ожениш, това е единствено възможното щастие за жената.

Фредерика се обръща към Краген и му поисква с нежен глас, прозвучал в цялата зала, двете парчета от тортата, която току-що бе отказала.

Баронът се усмихва и тази усмивка опиянява Фредерика като вино. Графинята прави всичко възможно, за да скрие яда си. Сянка минава по лицето на Себастиан. Останалите сътрапезници избухват в смях и разглеждат Фредерика с интерес, дори с благосклонност.

Разговорът става общ и продължава оживено в различните групи. Пристигат нови гости и се присъединяват към останалите. Повечето от тях са млади офицери, дошли от съседните гарнизони. Те заобикалят графинята и няколко музикантки от оркестъра, ухажват ги сдържано и смело, опиянявайки ги с прекалени комплименти и ласкателства.

След чая баронът заявява, че за да се отпразнува завръщането на оркестъра в Бодезер, Зигмунд Фриде ще изсвири една симфония, една симфония от Моцарт, и той кани всички гости да отидат в театралната зала.

Театърът представлява една прекрасна зала в чист бароков стил, пречистен, свеж барок. На сцената са приготвени триножници и столове. Отпред има голям роял. Фредерика го разглежда с туптящо сърце. Може би е поставен там за нея? Това не е невъзможно.

Оркестърът е заел мястото си и настройва инструментите. Откъси от гами и акорди изпълват залата с трептяща атмосфера на очакване.

Тези, които не свирят, са се настанили по желание на барона близо до Фредерика. Френските офицери са се събрали около графинята. От време на време се чува дълбокият и мелодичен смях на красивата певица. Докторът, все така възторжен, е седнал до нея и от

това привилегировано място разглежда с превъзходство обожателите на красивата си съседка.

Зигмунд Фриде свири Симфонията в сол миньор. Дълбоко в душата си Фредерика ликува от радост. Тя се надяваше, очакваше това; не може да повярва, че действително е тя, че това е Симфонията в сол миньор. Хубаво предсказание, надежда за щастие.

Класически чисто и прозрачно, симфонията прозвучава неспокойна, тревожна, с трескава бързина, възбудена, страстна, с акценти на затрогваща изразителност.

Когато прозвучават тези няколко такта, които госпожица Леополдина ѝ бе посочила като ръководни в живота ѝ, нищо от това, което тя мисли, чувствува, прави, желае, не е в противоречие с тази музика. Напротив, тя е в чудна хармония с нея. Това, което я вълнува, достига под влиянието на музиката до краен предел. Всичко е чудно хубаво!

Баронът с любопитство гледа Фредерика. Тя поглежда към него с искрящи очи, с трептяща пламенна усмивка, от която той потрепва. Сърцето на Фредерика ще се пръсне...

Молят графинята да пее и тя се съгласява. По желание на слушателите и за да им достави удоволствие, тя пее извънредно мъчни упражнения, които ужасяват и най-опитните певци. Пее без усилие. Изкачва се от най-ниските тонове до най-високите и слиза от най-високите до най-ниските, играе си с обема на гласа и регистрите с една такава виртуозност, която прилича на някакво чудо. Искрящи тонове бликат от вълшебното ѝ гърло. Сякаш е някаква сладкопойна птица. Точността, чистотата или нежността, с която пее, пленяват. Хроматичните ѝ гами са като небесна дъга от звуци. Възможностите ѝ са удивителни. Най-сетне тя пее едно горно си, държи го, издържа го, преминава в до диез за известно време, което изглежда безкрайно и което спира дъха на слушателите, прозвучава един трилер, най-верният, най-бляскавият, най-чистият, най-ослепителният, какъвто някога е изпълнявала артистка.

Фредерика не пропуска нито една нота, нито един нюанс. Слуша с цялото си същество.

На няколко пъти графинята я поглежда и лицето ѝ добива странно изражение, тържествуващо, сякаш я заплашва, предизвиква, като че ли пее, за да покаже на Фредерика съкрушителното си

превъзходство, сякаш изкуството е оръжие, което я прави победител в една борба, която още не е започнала и от която Фредерика ще излезе победена, преди да се е сражавала.

Присъстващите шумно ръкопляскаат. Искат „Смъртта на Изолда“.

Фредерика никога не бе чула подобно нещо. Графинята играе сцената, коленичейки на пода. Тя няма партньор. Обаче силата на нейното внушение е толкова голяма, че на човек му се струва, че вижда Тристан, проснат до нея. И когато тя се хвърля върху трупа на любовника си и косите ѝ като по чудо се разплитат и разстилат върху нея като позлатена трептяща мантия, човек чувства, че присъства на нещо нечувано.

Гръм от ръкопляскания. Графинята продължава да лежи на пода. Вдигат я. Тя е почти припаднала. Трябва да я занесат до едно кресло.

— Прекрасно, невероятно, чудно, госпожо графиньо! — провиква се докторът, който се втурва към нея, взема ръцете ѝ и ги докосва с дебелите си влажни устни.

Зигмунд Фриде казва, че в известни пасажии графинята го е накарала да страда, наистина да страда по непоносим начин. Някои ноти не били предадени напълно сполучливо. На едната трябвало да се наблегне повече, а другата да се издържи с постепенно намаляване на силата, докато се превърне в един дъх. На друго място можела да вложи повечечуство.

Графинята го слуша смирено, с желание да узнае, с кротост, която е учудваща за една толкова надменна жена. Голям спор възниква между мнозина музиканти. Мненията са разделени. Едни дават право на Зигмунд Фриде. Други казват, че изпълнението на графинята е безукорно. Всеки поддържа своето схващане за намеренията на Вагнер, партитурата, музикалните закони за търсения и произведения над публиката ефект.

Фредерика слуша с голямо внимание. Поглъща всяка дума, всяка подробност. Всички са овладени от страст към музиката. Всички са надарени с тънък слух, свикнал да схваща най-малките нюанси в една музикална страница, която те, като любители, знаят наизуст, следейки намеренията, отненьците, постановката на гласа, и с жар спорят, сякаш се отнася за живот и смърт.

Това е животът и е толкова чудесно! Точно така Фредерика си е представяла винаги артистичната работа, миролюбивото сътрудничество в осъществяването на една творба. Това е, за което е мечтала, надявала се е. Така трябва да живее. Човек трябва да живее, да се събужда, да обядва и вечеря, да се разхожда, да работи и да обича чрезмузиката.

Незабелязано тя успява да се промъкне до графинята. Прошепва ѝ някакъв комплимент.

Графинята измерва с поглед Фредерика от глава до пети, нищо не отговаря и се обръща.

Фредерика се отдръпва отчаяна и разстроена. Обаче атмосферата на музикално опиянение, което цари в залата, разсейва мъката ѝ и съживява ентузиазма ѝ.

„Вашата злоба съвсем не ме засяга, госпожо графиньо, мисли тя. Вие можете да бъдете въплъщение на злоба, да ме смачкате с крака, да ме смачкате. Независимо че не зная защо ми се сърдите, това няма Значение. Вие пеете добре и аз ви прощавам.“

Фредерика изведнъж забелязва, че в залата е настъпило голямо мълчание. Учудена, тя вдига очи. Всички погледи са отправени към нея.

— Е, добре, госпожице Илзен, ваш ред е — казва Зигмунд Фриде, изправен сред заелите отново местата си музиканти.

— Мой ред? — извика Фредерика, сякаш падаше от небето.

— Да, ваш ред. Не сте ли пианистка? Да. Покажете ни какво знаете. Известен ли ви е Концертът в до миньор на Моцарт? Да! Изсвирете го, ако обичате. Ние ще ви акомпанираме.

Преди да дойде още на себе си от зашеметяването, Фредерика сядва пред рояла. Разпределят нотите. Те са приготвени на една маса. Значи всичко е било предвидено, без тя да знае нищо.

С едно удряне на палката Зигмунд Фриде привлича вниманието на музикантите. С поглед пита Фредерика дали е готова. Тя навежда глава в знак на съгласие.

Свири по удивителен начин: редица от равномерни, кристално чисти и прости тонове, някакво чудно блаженство и нежност, инфлексии, които пронизват и завладяват сърцето, нещо безплатно, на границата между мълчание и звук, на границата между трептение и пустота. Въведение в един свят, където музиката може само да шепне.

Тя свършва. В залата проехтяват викове от възхищение. Какъв стил! Тя притежава вродена музикалност, необикновен тон, божествена простота и свежест! Всички замълчават, за да чуят мнението на Зигмунд Фриде:

— Много добре, мое дете — казва той. — Щастлива сте, че свирите така и правите щастливи много човешки същества. Това е най-красивото нещо в света. Вие разбирате това, което се крие у Моцарт... Ще свирите като единствена солистка на концерта, който ще дадем тук в началото на май. Още от утре ще започнем репетициите. Трябва още да учите.

Думите на знаменития маестро прозвучават в свършена тишина и правят извънредно голямо впечатление.

Погледите на графинята и Себастиан се впиват във Фредерика, странни, палеци и студени. Същия този поглед усеща в очите на мнозина музиканти. Страхува се. Това са погледи, които човек вижда в кошмарите си. Миг след това решава, че е сънувала.

Присъстващите около нея изчерпват всички формули на възхищение, учудване, очарование. Изведнъж всички се отдръпват и тя остава сама. Баронът се приближава до нея. Като се подчиняват на някакъв неволен подтик, всички се отстраняват, за да му направят място.

Той е бледен, лицето му е леко изменено. Погледът му е толкова блестящ, че почти не може да се издържи. Фредерика пребледнява като него и сърцето ѝ почти престава да тупти. Той се усмихва с усилие, взема ръката ѝ и се навежда, сякаш иска да я целуне. Но преди да я докосне с устни, се изправя.

Фредерика, готова за залитне, чувствава, че ако той беше целунал ръката ѝ, ако бе я докоснал с устата си, ако бе почувствувала устните му върху ръката си, тя би припаднала!

Като по чудо Фредерика се задържа на краката си.

Нещо се надига в гърдите ѝ, едно отровно съмнение, една гнетяща тежест. Едва сега тя се освобождава от нея, едва сега си дава сметка, че това съмнение не бе престанало да я потиска от пристигането ѝ в Бодезер. Сълзи бликат от очите ѝ. Думи, които не може да премълчи, излизат бързо от устата ѝ. Тя говори на един дъх:

— Значи не сте ме извикали тук от състрадание, от милост? А аз бях повярвала!

— Успокойте се! Добрината ми не стига дотам да си наложа изтезанието да слушам някой, свирещ по начин, който не ми харесва — отговаря баронът бавно, със страненпоглед.

Сълзи бляскат в очите на Фредерика.

— Но за нищо на света не бих искал един грамофон да Ви замества — продължава баронът.

Фредерика го гледа с широко разтворени от изненада очи. Как отговаря той на най-скритите ѝ мисли! Да не би да притежава дарба да прониква в непроницаеми неща? Изведнъж забелязва, че плаче. Сълзите ѝ, неудържими, текат бързо. Тя плаче пред очите на всички. Хълцания разтърсват крехките ѝ рамене. Всичко това е много за нея. Прекалено много вълнения, прекалено много тревоги още от началото на този следобед.

Зигмунд Фриде се вълнува. Не знае какво да направи. Той я умолява да спре да плаче и изтрива челото си, на което блестят капчици пот.

Дотичва докторът и говори по докторски за нервна криза. Госпожица Илзен не е първата, която прави такова зрелище в Бодезер. Това е обикновен случай. Ах, тези артистични натури! Без всякакво равновесие! Една особенапсихология. Една изострена чувствителност, капризна и своенравна, непредвидими реакции, една скрита истерия!

Сякаш изникнал от земята, Краген се появява и носи върху поднос чаша, пълна с течност — валериан — и я поднася на Фредерика.

Баронът ѝ я подава, за да я изпие. Той нежно се подсмива. Разбира я. Всичко това е естествено. То е един отдушник на всички вълнения през този ден. Днес тя е завладяла най-мъчната и възискателна публика в Европа. Той я поздравява и съветва да плаче още, ако и е възможно. Графинята и Себастиан разменят един понятен поглед.

Фредерика през сълзи се усмихва. Тя моли за извинение... Била е глупава.

— Много глупава — казва баронът. — След половин час ще вечеряме. Избършете сълзите си, иначе очите ви ще бъдат червени. — И той ѝ подава кърпата си, защото нейната е мокра.

Изведнъж Фредерика се почувствува утешена. Тя почва да се смее. Весела, тя се качва, за да се преоблече, като отнася със себе си и кърпата на барона. Няма да я върне. Ще бъде един спомен от днешния

ден. И за да запази лекия и странен парфюм, с който е пропита и който едва се долавя, тя я заключва в една кутия.

Оркестърът остава в Бодезер десетина дни. Той не е дошъл да почива, а да работи. Те репетира всяка сутрин точно от единадесет часа до два-три следобед — повече или по-малко, според настроението на Зигмунд Фриде, който има само едно разписание — това на прищевките си или по-скоро на вдъхновението си.

Музикантите не живееха в замъка, а в Париж. Два автобуса ги вземаха от предварително определени места, където музикантите чакаха малко преди единадесет, за да ги отведат в Бодезер.

Репетициите се провеждаха в залата на театъра. Фредерика не пропускаше нито една и макар че си лягаше много късно, тя се събуждаше много рано, горяща от нетърпение и очакване.

Към десет и три четвърти Фредерика отиваше в театъра. От страх да не разсърди Зигмунд Фриде тя се свиваше колкото се може повече в едно кресло в партера и не смееше да мръдне. Знаеше, че да ѝ позволи да присъствува всички репетиции беше за него изключително благоговение, което му бе много скъпо и на което дотогава се радваха в Бодезер само баронът и графинята.

Не ѝ омръзваше да се възхищава на маестрото, на изящните му и вродени изискани движения, съвършено измерени, така идеално изразителни и уверени, бързи, гъвкави, неумолими и решителни.

Той можеше да наложи на всеки музикант такава дисциплина, че никой от тях не се стремеше да изпъкне за сметка на другия и всички изглеждаха подчинени, зависими, свързани.

Всички музиканти бяха виртуози. Тя можеше да си даде сметка за това, когато някой от тях трябваше да изсвири определен такт или пасаж. Тези, които бяха начело на струнните изпълнители, образуваха един квартет, достоен да се сравнява с най-прочутите ансамбли.

По средата на репетицията имаше едно прекъсване от половин час. Всички се отправяха към фойето, където беше сервирана лека закуска. Зигмунд Фриде беше взискателен. Той изискваше от музикантите си максимума, който те биха могли да дадат. Така те бяха доволни от тези няколко мига отдих. След като се бяха нахранили и изпили по нещо, те се чувствуваха по-добре, отпускаха се и почваха да обсъждат станалите по време на репетицията случки.

Защо Зигмунд Фриде ги държеше непрекъснато нащрек? Защо не им даваше почивки? Не! Той искаше те да бъдат изрядни. Ако минеше ден без репетиция, той твърдеше, че оркестърът се отпуска и че стойността му намалява. Истината бе, че той ги изморяваше за свое лично удоволствие. Те бяха роби на един деспот, любител на музиката, чрез която той построяваше дворци от звуци, които бе сънувал през нощта и които никога не бяха достатъчно свършени. По този въпрос той се разбираше отлично с барона. Диригентът имаше такава голяма и обширна идея за музиката, че нищо не би могло да го задоволи. Той би изтощил по-скоро самия себе си в желанието да получи едно свършено изпълнение, за което мечтае, би умрял и би накарал и другите да умрат заедно с него.

Колкото и да се оплакваха, те бяха възхитени от обстоятелството, че са музиканти на Зигмунд Фриде, и за нищо на света не биха заменили мястото си с друго.

Зигмунд Фриде е наистина ужасен. На масата на барона той ѝ се бе сторил кротък и разсеян. Като диригент на своя оркестър Фриде става избухлив и раздражителен: едно същество, наситено с електричество, което избухва от най-малкия удар. Един непредаден добре такт предизвиквавнезапното избухване на този динамичен темперамент. Една фалшива нота го кара да крещи.

Веднъж той хвърля папката си върху главата на един обоист, защото не започнал едновременно с другите. Виновникът вдигнал спокойно папката и я сложил в кутията на инструмента си.

— Ще я продам на извънредно висока цена на някой американец — казва той след репетицията на колегите си, които го закачат.

Друг път една виолончелистка взема някакъв тон с една десета по-ниско. Диригентът скача, изтичва до нея, прави едно движение, с което иска да вземе инструмента ѝ, за да го счупи от главата ѝ, но се опомня. Виновницата е жена. Той не смее да я докосне. Изважда часовника от джоба си и го хвърля в залата.

Никой не трепва. Бурята се е уталожила. Репетицията продължава. Фредерика се изправя. Тя не е свикнала още на толкова буйност.

Часовникът е грижливо прибран. Той е хронометър с голяма стойност. Веднага го поправят и по-късно дават на Зигмунд Фриде две кутийки. Първата съдържа хронометъра, втората — един часовник,

купен на пазара за петнадесет франка, върху чийто капак е издълбан следният надпис: „За репетициите, моля“. Шегата кара диригента да се смее до сълзи. Той има почти физическо отвращение към неточността. Не допуска, че човек може да закъснее. За него няма уважителни причини.

— Изкуството, госпожи и господа, изисква изключителна любов, страст, тоест непоколебимо чувство, което е смисълът на живота ни и без което вие бихте умрели. Как можете да направите нещо хубаво, ако не сте способни да се увеличате страстно, ако ви липсва съзнание и чувство за саможертва. Вие пристигате пет минути по-късно и се извинявате, че причината за това е автобусът, а всъщност вие не обичате достатъчно работата си. Ако я обичахте, автобусът щеше да пристигне навреме.

Тази странна логика действа така убедително, че всички музиканти смутено навеждат глави, а заедно с тях и Фредерика.

Фредерика също репетира всеки ден и ако случайно не е дошъл още, баронът се появява винаги в момента, когато тя сядна на пианото. Графинята го придружава. Те изглеждат неразделни. Тяхната поява е всеки път сензация, толкова голяма, че те влизат мълчаливо. Навикът не успява да притъпи у артистите вълнението от появата им.

Възторгът на Фредерика стига до крайност. Има нещо във въздуха, което я кара да се превъзнася. От съвършеното изкуство на Зигмунд Фриде и присъствието на барона я овладява някаква треска; благодарение на едно магическо въздействие използва тази треска като сила, която ѝ позволява да се издигне над себе си. Когато свършва, музикантите ръкопляскат, лицето на барона бледнее и се променя, очите му светят като въглени.

Зигмунд Фриде я гледа с обич, скача от подиума и се приближава до пианото. Тя иска да стане. Той ѝ прави знак да остане на мястото си. Посочва няколко такта върху отворената тетрадка, която тя не бе погледнала, докато свиреше, и казва:

— Вие чудесно изсвирихте този пасаж! Как направихте това? Каква сръчност употребихте?

— Не зная — казва Фредерика, поруменявайки.

Диригентът се усмихва на смущението ѝ. Той хваща горната част на ръката ѝ и разглежда изящната извивка и невероятната дължина,

която образува китката на ръката ѝ, после замислено поклаща глава и казва:

— Имате необикновена ръка, дете мое. С подобна ръка вие можете да правите каквото поискате. Това ви струва едно незначително движение. Странно. Рядко съм виждал нещо подобно.

Около тях се чуват одобрителни шушукания. Тя среща погледа на барона, който ѝ прави знак с глава, усмихнат, и тя би искала да се смее от радост.

Баронът и графинята никога не пропускат да отидат във фоайето по време на почивката и след репетицията. Баронът е любезен с младите момичета и жените от оркестъра. Той леко им се покланя, с блясък в очите, с очарователна учтивост, която изключва обаче всякаква идея за близост и от която те се чувствуват на седмото небе. Фредерика е забелязала, че всички те са влюбени в него, и тя се опитва да се прикрива колкото може, за да не прилича на тях.

Ах, мислеше тя, той е, който ще бъде в краката ми. Той е, който ще ме потърси. Няма да си и мръдна малкото пръстче, за да го привлече.

Когато Зигмунд Фриде не успява да изтръгне от оркестъра търсения ефект, той се впуска в безкрайни обяснения. Диригентът обяснява, че съвършеният тон е неразделен от вътрешното благородство. Дребнавостта, завистта, неискреността, себелюбието, егоизмът, нелоялността се отразяват на цигулката, у челото, флейтата, както и на гласа и пораждат твърд, метален и бездушен тон. Благородството, пожертвуването, предаността, скромността, чистотата създават величието, дълбочината, същността, мекотата и нежността, това затрогващо качество, което докосва дълбочините на душата и я издига до екстаз.

Фредерика слуша със светнали очи и когато настъпва нейният ред да свири, тя надминава себе си.

Зигмунд я гледа с нежност, във фоайето баронът идва при нея и докато тя прави всичко възможно, за да скрие вълнението си, той ѝ казва в присъствието на осемдесет чифта очи, горящи от любопитство, че тя представлява едно доказателство, че теориите на големия майстор са точни. Зигмунд Фриде я обича, тъй като тя е живото въплъщение на идеите, които са негова плът и кръв. Да, една минута

Бах и Моцарт, изпълнени от нея, е по ценна от един бурен живот, изпълнен с блясък, задоволени амбиции, безусловно могъщество.

Погледите на графинята, Себастиан и на неколцина музиканти са насочени отново към нея, някакви неопределими погледи, Фредерика се пита какво означават те и не успява да си обясни.

Поведението, което възприема една част от оркестъра спрямо нея, е единствената сянка по време на репетициите. Вероятно само тя е забелязала това — едно тъй дръзко любопитство поради това, че е постоянно, някакъв страх, някаква неприязненост, която не може да се обясни, презрение. Да, те я презират. Гледат я отвисоко с някакво превъзходство, което изглежда крие тайна, в която тя не е посветена, нещо, което, я изключва, като някакво опасно същество, не само опасно, но и глупаво.

Тя едва запазва самообладание, когато, събрани на групи, те я дебнат с унищожителни погледи. През нощта тя ще види насън тези очи и това ще бъде истински кошмар!

Понякога тя смята, че е луда, че е оставила да бъде увлечена от въображението си.

„Те ми завиждат“, мисли сломена тя.

Фредерика не може да повярва, че има толкова дребнави чувства у такива артисти...

Вечерта гостите на замъка, Зигмунд Фриде, поканените френски офицери, няколко музиканти и музикантки от оркестъра, се събират на вечеря около голямата маса в хола.

Той е осветен със свещи. Кристалите и среброто блестят. Силен аромат се носи от сложените на масата цветя.

Баронът седи в креслото с високо облегалo, графинята е от дясната му страна, а Фредерика — от лявата. Той е облечен в безукорно бели дрехи, върху които се откроява само черната му връзка. Щастлива. Фредерика го поглежда крадешком. Най-после тя може да го съзерцава такъв, какъвто са го описали светските списания. Не е разочарована. Той е много по-необикновен, отколкото тя си въобразяваше, и главата ѝ се замайва.

Донасят две много ниски столчета, които поставят от двете страни на креслото на барона. Той удря с ръце и Фафнер и Фазолт се качват на табуретките. Личи си, че са свикнали. Любопитни, умни и тъжни, техните кръвожадни и изящни глави се издигат над масата. Сякаш нищо не пропускат от това, което става около тях.

Вечерта е отлична. Ястията са подбрани и изискани. Вино се лее в изобилие. Леко опияняване се носи във въздуха. Графинята, по-красива от всякога, носи блестящ тоалет. Скъпоценностите по главата, врата, китките и ръцете ѝ блестят. Докторът разговаря сияещ. Тънка усмивка играе върху устните на Себастиан и Фредерика, забелязвайки я, изпитва чувство на отвращение.

Баронът седи изправен в креслото си. Той яде малко, в замяна на това пие много. Има студен израз на лицето си, неуловимо подигравателен. Малко е блед, в очите му проблясват искри, на устните му трепти иронична усмивка. Има нещо, което забелязва, което само той знае, нещо, което предизвиква у него лудо задоволство. Фредерика не знае какво именно.

От време на време той хвърля на кучетата парчета месо, което те сграбчват с шумно тракане на челюстите. Всеки път Фредерика подскача. От това движение се излъчва нещо изтънчено и страшно, което тя не може да си обясни. Толкова ли много обича кучетата си, че даже на масата, когато има гости, не може да се раздели с тях? Или пък налага присъствието им, за да изтъкне презрението си към хората, което изглежда безкрайно?

Говорят за политика, за войната, музиката и любовта. Фредерика следи разговора и с озарени от интерес и повишено любопитство очи не пропуска нито дума.

Баронът излага принципите, чрез които се управлява съвременна Германия. Нейният идеал е силата, а идеалът на силата е могъществото. Добро е онова, което осигурява и засилва могъществото, зло е всичко, което може да го разклати, и той се обръща към Фредерика и я пита какво мисли по този въпрос.

В залата настъпва тишина.

— Нито Бах, нито Моцарт биха мислили така — казва Фредерика смутено, като се мъчи да овладее гласа си. — Това е грубо и първобитно.

Тя е смаяна от изумлението, което предизвика.

Но отговорът ѝ харесва на барона. Сякаш реакцията на поканените засилва неговото удоволствие. Той гледа Фредерика с горд и доволен поглед и не позволява на прислужника да ѝ налее трета чаша шампанско. Тя се противи. Не е добре за нея да пие много, казва той. Не бива да свиква на лоши навици в Бодезер.

Броил е чашите шампанско, които съм изпила, си мислеше Фредерика извънредно щастлива. Това внимание на барона я опива повече, отколкото, ако беше изпила тридесет чаши от искрящото вино.

Като милва небрежно Фафнер и фазолт, които скимтят от удоволствие, баронът забелязва, че светът посрещнал войната като събитие, което го е изтръгнало от хроническата му скука. До такава степен този свят бе преситен от наслади, че беше стигнал до крайно отвращение. От много удоволствия светът бе станал садист и мазохист и беше принуден да търси все по-силни усещания, за да се убеди, че все още живее и че сетивата му не бяха съвсем притъпени. Той се стараеше само към това, което дразнеше и гъделичкаше нервите му. Войната беше дошла, за да внесе у хората и в живота им едно приятно разнообразие сред мирното еднообразие, защото тя е интересна и вестниците са препълнени със сензационни факти. В момента обаче масите са разочаровани. Нищо не става. Стигнали сме до смешна война. Нито едната, нито другата от воюващите страни смее да напада, но това ще стане, и то по-скоро, отколкото може да се очаква.

Гостите се усмихват и хвърлят пронизващи погледи, Фредерика потреперва.

Пламъкът на свещите блести спокоен и мек върху свещниците, Фредерика е твърде чувствителна към тази мека светлина. „Те са чужди на този свят, в който светят“, мисли тя като насън.

— Не зная дали Франция ще бъде победителка — продължава баронът.

— Какво? — Фредерика вдига към него разширени от страх очи. Той я поглежда и се усмихва.

— Не, наистина не зная дали Франция ще бъде победителка — казва той. — Не говоря, разбира се, за превъзходството във въображението ѝ и разликата в потенциала, защото може да се предвиди в чия полза равновесието ще се наруши. Не, не се касае за това... Франция прилича на жена, упорствуваша пред мъжа, който я обича и желае. Тя е заслепена от германската сила, подкрепена от една светла вяра, от един математически ум. Чувствителна Франция несъзнателно жадува за тази сила. Тя се страхува от нея, но същевременно се възхищава и я зове. Любовта е, която се стреми към силата, към ума. Докато Германия е жадна за тази любов. Франция няма да се бие с истинско, дълбоко убеждение. Тя ще се излъже, като жена, която не може повече да се противопоставя на един мъж, когото желае. В даден момент Германия ще се втурне срещу Франция като към любов. Франция е Изолда, Германия — Тристан.

Гостите са леко развълнувани. Баронът ги очарова. Музикантите, Себастиан и графинята се усмихват.

— Господин барон — провиква се докторът, вие обичате парадоксите. Теориите ви са много привлекателни. За пръв път чувам да се говори за законите на симпатията и антипатията, или ако искате, за половото привличане и отблъскване между държави и народи.

Баронът се усмихва и не отговаря нищо. Минават в салона за музика и поканват Фредерика да свири. Тя свири Бах, Хендел, Скарлати. Графинята се задушавя от отчаяние, а Себастиан — от гняв.

Спорят дълго за музиката. Баронът не споделя любимата теория на диригента, че са необходими морални качества, за да бъде човек голям артист. Когато един артист носи в себе си свещения огън, нищо не е в състояние да му го изтръгне. Той може и може завинаги. Притежава несметна сила. Ни крайности, ни разгулен живот, ни разврат, ни даже дребнавост и злоба могат да му отнемат това, което може. Въпреки всички превратности той винаги ще има възможност да

изрази божествения огън, красотата или Бога, ако предпочитате. Ето защо толкова артисти са двойствени и често съществува бездна между човека и артиста. Артистът държи в ръцете си доброто и злото, играе си с тях, господар им е, става един вид демон. Тази сила, това превъзходство, тази необузданост причиняват едно от най-парливите, най-острите, най-пламенните усещания; когато човек ги е изпитал веднъж, той не може да съществува без тях. Впрочем, какво е зло и какво — добро?

— Това, което казвате, е вярно, Вайзефорт — одобрява диригентът. — Тази, така да се каже, магическа сила на артиста е обаче само вторичният образ на изкуството, неизбежното заключение. Истинският артист го презира като долно изкушение.

Блестящи, очите на Фредерика се отправят ту към диригента, ту към барона. Тя поглъща думите им.

— Истинският артист се занимава с работата си, не с успеха, нито с могъществото, което изкуството може даму даде над другите, и именно това качество препоръчвам на музикантите си — завършва Зигмунд Фриде. Всички в Бодезер лудо обичаха Моцарт.

— Онова, което пленява у Моцарт — казваше Зигмунд Фриде, — е скритият елемент на цялата музика, присъствието на смъртта или вечността. Музиката на Моцарт е безпокойство, копнеж по нещо незнайно сред вихрушка от желания, които неумолимо, упорито при всеки завой на живота са дебнати от вечността и смъртта. Именно този ужасен, разкъсващ контраст придава на тази музика нейната мощ и въздействие върху душата.

— За „Дон Жуан“ ли мислите, маестро? — попита баронът.

— Не само за „Дон Жуан“, а за цялата музика на Моцарт. И диригентът помоли графинята да изпее някоя ария, което тя стори веднага; пленяваше и вълнуваше слушателите си.

— Да предположим, че Дон Жуан е мъртъв — каза една вечер баронът. — Трогнат от молбите на Елвира, Бог прощава на грешника. Той отива в рая. И именно в този момент историята става наистина интересна, защото се появява една мъчна за разрешаване задача. Коя от многобройните любовници, записани в каталога на Лепорелло, ще сподели неговата вечност? Признавам, че ако бях Бах, бих останал озадачен и твърде затруднен. Разбирам, че е било по-просто и по-лесно да се изпрати Дон Жуан в ада. В рая човек е едноженец. Как да се

задоволи всяка жена? Няма друга възможност, освен да се създаде за Дон Жуан един харем от ангели. Не мислите ли, че ако бе предвидила мъчнотиите, Елвира не би предпочела да види своя любим в ада, преследван от зли жени, вместо да споделя с други щастие то да бъде в рая.

Всички избухват в смях. Този лъх на светотатство изостря удоволствието. На Фредерика ѝ се плаче, но не знае защо. Баронът я поглежда по начин, който разпръсва тъгата ѝ като леко облаче. Лакеите наливат в кристални чаши златисто вино, разноцветни мехурчета се появяват на повърхността, като се пукат и пръскат леко опиянение.

... Минава вече полунощ, когато празненството завършва. Може би е два или три часът сутринта.

Моторите на колите бръмчат в двора. Поканените се разотиват. Възклицания, изяви на любезност и благодарност, комплименти, целуване на ръце.

Баронът се сбогува с гостите си с леко кимане на глава. Той не подава ръка на никого от мъжете. Никога не стиска ръка на мъж.

„Колко странно! Но това допринася за обаянието и тайнствеността му“, мисли Фредерика, изкачвайки стълбата, следвана от Краген, който я съпровожда до вратата ѝ. Отмаляла от всевъзможни приятни вълнения, без да мисли много, тя си ляга и заспива.

Правят последна репетиция. След завършването ѝ оркестърът ще замине веднага. Ще се върне през май, за да даде първия концерт от началото на войната. Той пак отива на север и изток, за да свири пред войниците.

На тази последна репетиция присъства целият Бодезер: баронът, докторът, Себастиан, Волф, Краген, Сузана, слугите. Графинята пее, Фредерика свири.

Зигмунд Фриде най-сетне поставя палката си на пулта. Той е доволен. През изтеклите десет дни всеки е работил добре, работил е задълбочено, съвестно. Той благодари на Фредерика, графинята и оркестъра за помощта, която са оказали при пресъздаването на едни от най-хубавите творби на човешкия дух. Били са покорни, така да се каже, заличили са се пред творбата, за да я предадат с цялата си душа. Да, душевното благородство, добротата, себепожертвуването, скромността и най-вече честността, искреността са способни да дадат нещо велико, прекрасно и дълбоко.

В този миг сред настъпилата тишина се разнася някакъв несдържан смях. Всеки трепва, Фредерика изтръпва. Обзема я неопишум ужас, сама не знае защо. Този ужас е несъвместим с причината, която го е породила.

Бертрам Алг, за когото казват, че е най-добрият кларнетист в света, е обхванат от луд смях.

Всички погледи се отправят към него, едни скандализирани, други пълни с гняв и страх.

— Мълчи, глупако! — избъбря съседът му с гневен тон. Нищо не помага.

Баронът е станал. Той хвърля на виновника смразяващ поглед и излиза. Смяхът се задушава в гърлото на Бертрам Алг и спира почти веднага. Кларнетистът е страшно пребледнял. Той трепери. Фредерика е обзета от паника. Тя се овладява със свръхчовешко усилие.

Диригентът, прекъснат в красноречието си, скача от подиума и изчезва. В салона цари злокобна тишина. Шушукат. Един слуга идва да съобщи, че заминаването е определено да стане след половин час, и моли всеки да се пригответи.

Всички се отправят към гардероба. Автобусите чакат в двора. Музикалните инструменти, сложени в калъфи, са натоварени на камиона.

Като минава покрай една от ложите на артистите, Фредерика забелязва барона, Себастиан и Бертрам Алг.

Бертрам Алг е застанал пред барона като тояга. Застанал е, както войник пред началника си. Лицето му е безизразно, но той е бледен и челото му е влажно. Баронът говори с отсечен глас и с необикновена надменност. Себастиан, застанал малко встрани, следи сцената със зорки очи и лоша усмивка на устните, Фредерика го мрази.

— Научете се да владеете нервите си — казва баронът. — Щяхте да провалите всичко. Не допускам такава липса на самообладание. Да не мислите, че зад тези стени има само глухи и слепи? Не знаете ли, че се изисква най-голяма предпазливост? Успехът ли ви прави неблагоприятен? Достатъчно е само едно движение, един поглед, една усмивка, за да се провали всичко. Ако се повтори още веднъж подобна липса на дисциплина, ще взема мерки, които познавате... При това не позволявам под моя покрив да не се зачита един музикант, когото уважавам! Вървете си!

Бертрам Алг поздравява, обръща се и излиза. Минава покрай Фредерика, без да я забележи. Целият трепери, Фредерика побягва в противна посока, за да не се сблъска с барона.

Хубаво нахока Бертрам Алг за неучтивостта му към маестрото, но го укоряват за друго, за нещо друго, което тя не разбира. Той избухна в смях в момента, когато диригентът говореше за правдивост и искреност. Някой значи не беше нито честен, нито искрен, някой лъже, мами, изневерява. Значи в Бодезер има предатели, неприятели. Но кой? Фредерика си блъска главата. Гестапо е опасно. То е навсякъде. Не е престанало да преследва. Животът на барона е непрекъснато изложен на ударите му.

Трепереща като Бертрам, Фредерика стига до хола, за да види Зигмунд Фриде, графинята и музикантите, които си отиват.

Вратите на колите се затварят, моторите забръмчават, колите потеглят по алеята, която води към шосето за Париж...

Всички са далеч. Под предлог за някаква спешна работа, баронът се сбогува с Фредерика и изчезва със Себастиан. Докторът бърза към лабораторията си, която значително е пренебрегнал от десетина дни.

Фредерика остава сама, сломена. Струва ѝ се, че завесата се е спуснала върху пълната с очарование сцена. Оживлението, смеховете, музиката, светлините са изчезнали, сякаш някаква магическа палка ги е унищожила. Тези десет дни бяха сън. Тя беше сънувала и сега се събужда. Но не, след няколко седмици Зигмунд Фриде и музикантите му ще се върнат и всичко пак ще се възроди...

Тя е изтощена. През цялата седмица е спала само по няколко часа на нощ, и то след два или три часа след полунощ, и е ставала в шест, седем часа сутринта, без да може по-дълго да спи от нетърпение пред новия ден.

Тя си ляга веднага след вечерята и потъва в сън.

Тази нощ тя сънува. Някакъв кошмар я събужда, вцепенена от ужас. Сънят ѝ е тясно свързан с войната. Той е ясен, но необикновен. Тя не го разбира.

Тя, Фредерика Илзен, е някакъв френски началник, който пази с малък гарнизон някаква крепост край морето. Крепостта е дървена. Тя няма дълго да устои на нападението на германците. Никой не знае дали нападението ще се извърши по суша или по море.

Началникът на германците е много близо до нея. Той я обича, а и тя също го обича и мрази. Той е някакво всезнаещо същество, ясновидец, който всичко знае, всичко разгадава, някакъв демон. Тя не смее да остане в негово присъствие, защото ѝ се струва, че погледът му прониква през черепа на главата ѝ, през тялото, чете мислите в сърцето ѝ като в отворена книга, узнава плановете на французите и по този начин тя, без да иска, ще издаде своите.

Изведнъж се намира в командния пост на германците. Началникът е там. Леденостудена е към него, но чувствава как някаква могъща, непреодолима сила я тласка към него. В упоритостта срещу тази любов има нещо раздиращо, но и нещо, което граничи с екстаз.

От него научава, че ще атакуват крепостта откъм морето и тя побягва, за да предупреди гарнизона. Преследват я. Ето я под закрилата на крепостта; преминавайки през оградите, тя затваря вратите след себе си, редица врати, безкрайна редица врати. С отчаяние вижда, че дървените стени и тези врати няма да устоят на първото нападение. Всички защитници са вече на крак, въоръжени, на пост, на пост зад всяка бойница, зад всяка кула.

Откъм морето се показват неприятелските кораби, цепещи вълните със замайваща бързина, като оставят дири от пяна след себе си.

Заобиколена от офицерите си, Фредерика ръководи съпротивата на командния пост, когато началникът на германците, обкръжен от войниците си, нахълтва в помещението.

Фредерика е ужасена. Как е проникнал в крепостта? Човек би казал, че е проникнал през стените, като някакъв дух. За миг френските офицери са задържани и обезоръжени.

Само Фредерика е оставена свободна. Германският командир заявява, че пленниците веднага ще бъдат разстреляни. Фредерика се доближава до него и извиква:

— Щом е така, ще убиете и мен!

— Не теб — казва германецът с остър глас, — не теб! Отдръпни се!

Фредерика още чува страстните трепети на този глас.

— Не! — казва тя.

Внезапно тя му грабва кинжала, допира върха до гърдите му и казва сурово:

— Убий ме, защото ще те убия!

— Не — отвръща той със същия глас, — не! Ти, ти можеш да ме убиеш. Няма значение! Няма да те докосна! Не ще се защитавам.

Тогава, стискайки зъби, Фредерика забива ножа. Тя знае, че ударът е смъртоносен, че го убива. Испитва луда радост и безкрайно отчаяние, защото го убива, а го обича!...

Събужда се. Още усеща съпротивата на тялото от забиването на ножа, отчаянието и безкрайната си радост. И внезапно, като поразена от гръм, разбира, че германецът е барон Карл-Стефан фон Вайзефорт. Трепереща, тя потъва в пот, обхваната от невъобразим ужас.

Но това не беше вярно, това бе само сън! Сънувала е! Слава Богу! Какво неизразимо облекчение! Сълзи се стичат по страните ѝ. Не го е убила! Той не е мъртъв! Той е жив!

Животът в Бодезер тече пак постарому. Снегът се е стопил и изчезнал. Всяка сутрин един кос пее, колкото му глас държи, в дърветата под прозорците на Фредерика. Песента му, нежна и силна, пълна с живот и радост, но носталгична, прониква в сърцето. Водни капчици падат от клоните. Люляковата горичка и черешовата градина са напъпили. Изпод сухите клонки, които са ги запазили от зимния студ, тук-там в лехите се показват зелени израстъци. Група градинари са се заловили да чистят басейните и френската градина. В послънчевите места разцъфват кокичета и иглики.

Фредерика е самотна. Тя не вижда вече никого. От време на време някаква случайна среща в хола, галериите или парка. Разменят учтив поздрав, бърз и любопитен поглед и това е всичко... Баронът е невидим. Той посреща гости, но не кани вече Фредерика. Тя застава на прозореца на галерията и дебне пристигането и заминаването на колите. Когато зърне високия силует да слиза или изкачва величествената стълба, сърцето ѝ почва лудо да тупти. Обхваната е от

нетърпение, тъга и мъчително желание, които я довеждат до непоносимо състояние.

След десетина дни баронът я моли да слезе и да му посвири.

Тя свири вече цели два часа. За пръв път се чувства изморена. Недоволна от себе си, тя става, затваря пианото и си тръгва на пръсти. Минава покрай откренатата врата и както винаги хвърля поглед в съседната стая. Днес Краген не е тук; тя ще може свободно да погледне. Доволна е!

Гледката, която се разкрива пред очите ѝ, я разтърсва.

Баронът се е отпуснал върху масата с лице върху книгата. Още държи перото между пръстите си, другата му ръка виси безпомощно.

„Убит, убили са го, мисли Фредерика, отчаяна от мъка; и то на няколко метра от нея, когато е свирила и нищо не е чула, нищо не е почувствувала!“

Тя се спуска към барона. Но стигнала до него, изведнъж спира. Обхваща я страх, безпричинна боязливост. Колко е неподвижен! Страхува се да го докосне. Повдига ръка и я слага на рамото му. Тялото под пръстите ѝ е странно твърдо и вцепенено. Лошо предчувствие разкъсва сърцето ѝ. С трескави движения, с удвоена от вълнение сила тя хваща барона и успява да го облегне върху гърба на креслото.

Срещу нея е едно застинало, вцепенено лице и от него я гледат широко отворени очи, стъклени, безизразни и страшни. Косите на Фредерика настръхват. Ужасена, тя отпуска тялото, което се сгромолясва с глух шум на масата.

Това проснато на масата същество не е баронът, това е някакъв автомат, автомат, който поразително прилича на него. Часовниковият механизъм, който отмеря движенията и му придава признаци на живот, тази вечер сее развалил. И именно тази вечер, за пръв път тя, Фредерика, е трябвало да влезе в работния кабинет на барона и да го открие.

С тракащи зъби тя побягва, влиза в салона за музика, отново сяда пред пианото и започва да свири. Един всемогъщ инстинкт ѝ заповядва да прикрие откритото. Когато бъде в стаята си, скрита от чужди погледи, ще се помъчи да разбере какво означава този автомат. А сега трябва да забрави, да забрави! Въпрос на живот и смърт е. С нечовешко усилие тя потиска вълнението, което се надига в нея и

запращава да я залее и отнесе кой знае накъде: в безумието, в смъртта, в някакво нещастие и неизразимо отчаяние.

Тя свири. Забелязва, че свири добре, по-добре от всякога. Тази увереност ѝ позволява да възвърне равновесието си. Но каква полза, че свири хубаво? Той не слуша. Може би никога не е слушал. Подиграва се с нея. Играчка е в ръцете му. Той я мами. А в този миг нейната роля може би се състои в това да внесе хармония, ред, спокойствие и радост сред хаоса?

По-късно тя се запитва дали не би било по-добре да каже, че знае. Защо скри, защо? Беше я страх да не го загуби. Това бе рефлекс за самосъхранение; но не съхранение на живота, а на това, което е по-скъпо от живота...

След няколко минути се появява Краген. Както винаги, той е пълен с достойнство и е прекалено точен. Приближава се до пианото, почтително застава зад нея и чака, докато довърши свиренето.

— Господин баронът ме изпраща да благодаря на госпожицата — промълвя той.

Фредерика благославя полумрака, който ѝ позволява да скрие лицето си. Тя става. Той загръща раменете ѝ с наметката. Когато стига до вратата, тя се старае, както обикновено, да хвърли поглед към работния кабинет на барона, за да не привлече вниманието на Краген. Видът на проснатото върху масата тяло я кара наново да загуби самообладание. Тя се съвзема, обръща се към Краген, поруменява, за да види той, че се срамува от любопитството си, и го пита, продължавайки да върви:

— Не сте ли уморен, господин Краген, вие оставате всяка вечер толкова до късно?

— Свикнал съм, госпожице.

— Сутрин рано ли ставате?

— Невинаги.

Зает с отговора, краген минава покрай вратата на барона, без да погледне. Фредерика постига целта си. Той все още не успява да види, че автоматът е развален. Тя е сигурна в това, защото в критичния момент не го изпуска от очи.

Докато преминават коридора и изкачват голямата стълба, тя продължава разговора.

— Не е ли много тежък този свещник?

— Не.

Тя чувствува, че би могла да го носи само с две ръце.

— Защо няма електричество?

— Господин баронът предпочита светлината на свещите.

— Вярно е, това е много по-красиво — тя също предпочита светлината на свещите. — Сигурно в замъка се изразходва грамадно количество свещи?

— Доста — отговаря Краген.

— Каква работа е да се сменят и почистват свещниците!

— Да — казва Краген. — За щастие прислугата е многобройна.

Ето и стаята на Фредерика. Тя пожелава лека нощ на Краген и се прибира. Без съмнение сега Краген слиза, за да скрие автомата. Ще го намери повреден, неработещ. Ако не се усъмни, че госпожица Илзен е забелязала случилото се, той веднага ще се успокои. Тя не прояви никаква изненада, минавайки покрай вратата, хвърли поглед към стаята. Само се смути и изчерви, както винаги, защото не може да овладее палещото си любопитство към господин барона. Автоматът, и Краген благославя Бога за това, се е развалил, докато той я е придружавал до стаята и слизал обратно по стълбите.

За няколко секунди тя се съблича, изгасва светлината и се хвърля в леглото. Ето я сама, най-после сама и на тъмно. Никой не може да я види, нито да я чуе.

Трепет разтърсва цялото ѝ тяло, от главата до петите, без да може да се овладее. Хаос цари около нея. Би желала да извика, но не може. Но внезапно, като светкавица, една мисъл изниква от дълбините на съзнанието ѝ. Нещо се люлее, разпада се у нея. Това, което долавя, което предчувствува и причинява едно сътресение, е още по-страшно от онова, което е изпитала при откриването на автомата.

Да, това е! Това е! Тя нито за миг вече не се съмнява. Вярно е! Напълно е уверена. Всичко може да се обясни, всичко е ясно като бял ден. Колко е била глупава, сляпа, глуха, че по-рано нищо не е видяла и разбрала. Да, положението на барона, книгата му, автоматът, разговорите, които бе чула на масата и във фоайето на театъра, чийто странен характер сега разбира с цялата яснота, сцените, на които е била свидетелка, независимо от желанието си, поведението на Себастиан, враждебността му, също и на графинята, на част от оркестъра, на младите момичета, които се държат пред барона като

пред някакъв страшен началник, който ги омайва и им вдъхва някакъв горещ фанатизъм, изисква от тях подчинение и сляпа преданост; всичко това, което тя долавя в природата на барона, безграничната му смелост, презрението му, иронията, неотразимото магнетично въздействие, което упражнява върху всички, самоувереността, самообладанието, силата и проникателността на ума му, енергията и необузданата му воля, буйността на страстите, способността да се прикрива, обаятелните му обноски, високомерието, дори обожаването на музиката и най-сетне скритата наслада от превъзходството над другите, всичко това се свързва, сглобява се като елемент на някаква тайна, за да покаже по един неоспорим, абсолютен начин, че баронът не е политически емигрант, нито германски патриот, нито неуловим неприятел на хитлеристка Германия; баронът е шпионин, предател, агент на Гестапо, член, не, повече от член, шеф на петата колона във Франция, на тази пета колона, чиято дейност, методи и цели той по такъв поразителен начин разкрива в книгата си. Именно той е този, който организира вътрешното разпадане на Франция, за да може тя да се сгромоляса като проядена от червеи постройка в момента, когато Германия ще я нападне.

Преди всичко не трябва да пада духом, да не се издава, да бъде спокойна, да не вика. Тя не иска да припада, да полудява, да се разболява!

И в същия момент Фредерика разбира, че Франция е загубена, защото именно той подготвя провалянето ѝ. Той не може да не успее! Франция е изгубила войната. Достатъчно е само да си го представиш него и всичко, на което е способен! Това е даденост, която се налага и побеждава.

Тя не може да се въздържи да не изпитва към барона безкрайно възхищение, а при мисълта за неговото превъзходство — някаква зловеща гордост.

Той го бе казал сам първата вечер, когато я покани на вечеря, че Франция не може да се противопостави на Германия, защото се намира в положението на жена, неможеща да устои пред мъжа, който я желае, защото самата тя тайно желае да му принадлежи. Той го каза. Не играеше, не се шегуваше. Мислеше го. Всички освен нея го бяха разбрали! Всички го знаеха, всички бяха посветени в тайната.

Оркестърът, най-добрият в Европа, Театърът на Бодензер, това чудо на изкуството, всичко бе само фасада, една хитро стъкмена фасада, чудесно измислена и осъществена, зад която, прикрита, се простира дейността на барона и на агентите му. В същото време тя превъзходно задоволява страстта му към музиката. Тази двойственост, вместо да му причини глуха болка в душата, му харесва, забавлява го. Той се чувства над другите и изпитва едно изтънчено, остро и сладострастно удоволствие.

Част от музикантите на оркестъра са невинни. Другите, мнозинството, са шпиони. Сега тя разбира държанието им, презрителния им вид, чувството им за превъзходство, погледа им, същевременно смутен и нахален. Те се страхуваха от нея, страх ги беше да не отгатне нещо и се сърдеха, че баронът я държеше в неведение и я покровителствуваше...

Това беше ревност, един вид духовна ревност... Благодарение на пътуванията на оркестъра, които ставаха по един грижливо изработен план, според нуждите на тайната организация, музикантите проникват във военната зона и вършат наблюдения от голямо значение и под предлог че изпълняват пред войниците най-хубавата музика в света, влизат във връзка със съучастниците си.

Това е гениално, просто, но чудесно измислено! И Фредерика почва да се смее, пребива се от смях, плаче от смях. Бертран Алг също не можа да се въздържа да не избухне в смях, слушайки диригента да приказва за честност, откровеност, чистота и невинност!

Фредерика се овладява. Изтощена е. Обясняват се враждебността на Себастиан, на графинята, презрението им. Вземат я за патка, за съвършена глупачка и в същото време ги е страх от нея да не открие, да не научи. Себастиан е дясната ръка на барона. Графинята е неговият зъл гений. Нейната красота и чар са предназначени да привличат в мрежите на барона избраните жертви, да ги омотаят, да ги пленят, да направят от тях предани на плановете му същества. А книгата му! Как е посмял да напише такава книга? Да разкрие подобни неща! Каква дързост, каква луда смелост! Това е най-смелият му удар, най-лудата му постъпка.

Зигмунд Фриде не знае нищо. Фредерика би могла да се закълне. Една непоносима болка свива сърцето й... Баронът лъже най-добрия, най-откровения, най-благородния човек! Но не е достатъчно! Лъже

също и доктора, един добряк. Мести ги като пионки върху шахматна дъска. Може би те са най-ценните му фигури. Обаче това не му пречи да цени науката на доктора, подигравайки се на простодушието му, и да почита, искрено да обича Зигмунд Фриде. Той обича действителността. Защото от тази действителност се ражда онова духовно напрежение, което поддържа вкуса и изостреността към силните усещания, чувствата, мислите.

Кой е той? Много по-опасен, отколкото би могла да си го представи. Той е двойствен, омразен. От хората прави предатели и когато някой стане предател, той отказва да му стисне ръката, презира го. Презрението на всички по света не би било достатъчно за него, за да смаже предателите. Всички тези хора, които посещават Бодезер и се опияняват от разточителното му гостоприемство, тези хора, чиито ръце дори не желае да стисне, те са предатели.

А тя? Защо я бе довел в Бодезер? Защото я харесваше като пианистка? Или може би без никаква задна мисъл? Никога не бе доловила в думите му някакъв комплимент. Тя свиреше и той пребледняваше. Ценеше изкуството. Наслаждаваше се на музиката ѝ и в същото време я използваше за алиби, когато полицията искаше да знае къде е прекарал известни часове от деня или нощта. Тя също е една марионетка, чиито конци дърпа баронът.

Трябва да го предаде, да, да го предаде! Какво да направи? Към кого да се обърне? Всички ще я помислят за луда. Той има достатъчно съучастници сред най-високите чинове на правителствената и военната йерархия. Ще потулят аферата, а нея ще я арестуват. Агентите на барона ще я убият. Но ако пък я чуят? Ще арестуват него. Ще го затворят. Той ще бъде осъден и разстрелян.

Страшна мъка разкъсва сърцето на Фредерика. Не, тя не иска да го предаде! Не е възможно!

Фредерика лежи в леглото си отпаднала, неспособна да мисли, разтърсена, отнесена от някакъв вътрешен, неизказано бурен ураган. Винаги ще се учудва как не е умряла именно в този миг.

Съмва се, светлината блещи. Всичко се възвръща към живот. Фредерика се събужда след няколко часа сън, който е бил дълъг кошмар. Тя трябва отново да се яви пред очите им. Нищо в нея не трябва да ги изненада. Колко ли очи има в замъка, чиято длъжност е да дебнат лицето ѝ, движенията, думите ѝ, за да открият какво мисли,

какво знае, какво е направила или ще направи. Тя ще успее да се прикрие, трябва да успее. Те ще видят, ще научат един ден на какво е способна! Тя също ще успее да ги излъже, да си поиграе с тях.

От един вестник, който бе захвърлен на масата, научи, че същата нощ германците са атакували и завладели Норвегия и Дания.

Следобед тя излиза в градината и стига до едно диво и скрито място. Изтяга се зад една стена върху изсъхналата и пожълтяла от миналата година трева. Мислите ѝ блуждаят в мъгла. Тя не е сънувала.

И изведнъж си спомня съня, който бе сънувала след заминаването на оркестъра. Значи човек е по-прозорлив в сънищата си, отколкото в действителност! Този сън издаваше барона. Тя не би разбрала поръчението, което ѝ изпращаше едно неизвестно, всезнаещо същество, скрито в нейните дълбочини. Колко сляпа, груха, невежа е тя!... В съня си го убива и той се оставя да бъде убит! Не иска това!... Не! Не иска! Това е прекалено много за нея! Да не мисли вече! Да не мисли! Да заспи! Да забрави това жестоко нещо!... Обзема я смъртна умора.

Някакъв глас я изтръгва от нейния полусън. Познава гласа на Себастиан. Той се е разположил от другата страна на стената и говори с някакъв приятел.

— Работата бе извършена отлично тази нощ — казва непознатият и се смее. Себастиан му приглася.

Фредерика разбира, че се говори за Норвегия. Тя слухти. Не иска да пропусне нито дума от разговора им.

— Приемът в нашата легация е бил блестящ — продължава непознатият. — На него са присъствували висши военни и цивилни лица, цялото дипломатическо тяло. В полунощ прожектирали филма за победата над Полша, за да ги угнетят предварително и да ги накарат да размислят добре, в случай че пожелаят да се съпротивяват. В един часа флотата пристигнала в пристанището и навлязла без всякаква съпротива. Комендантът получил заповед по телефона да откачи електрическите мини, които преграждали входа на пристанището. Той се подчинил. На заповеди по телефона! Каква невинност! И те наричат това почтеност! Подпомогнати от нашите „туристи“, парашутистите с атака завзели летищата и радиостанциите. Един от нашите забранил по микрофона да се подчиняват на заповедта за мобилизация. Отлично съгласувани по време операции. Прекрасна работа. Норвегия е

загубена. Съюзниците нямат необходимите сили, за да я подпомогнат по ефикасен начин.

— Добра генерална репетиция — казва Себастиан. — Тук ще направим същото, ако не и по-хубаво.

При тези думи Фредерика потръпва.

— Е, кажи ми, Себастиан, тя тук ли е още? — подема непознатият.

— Да.

И непознатият се колебае дали баронът най-после...

— Не, не е, тя не е — отговаря Себастиан с тон, който не търпи възражение.

Вниманието на Фредерика е напрегнато до предел.

— Как не е?

— Ти казваш, че тя е опасна. Е, добре, ако не е, не виждам с какво би била опасна!

— Много просто, платоническата любов при един мъж като него трябва да е по-силна от всичко. Ето кое е обезпокоително!

След късо мълчание непознатият продължава:

— И ти казваш, че тя нищо не знае?

— Абсолютно нищо.

— Ти се подиграваш с мен... Това е също така поразително, както когато твърдиш, че тя не е любовница на барона.

— Не се подигравам... Тя не знае нищо, не подозира нищо.

— Не е много хитра. Нима очите ѝ са завързани? Или главата ѝ е много дебела?

— Е, скъпи ми Лео, не е доказано. Пък има също така и прикриване. Добре направено, превъзходно устроено, психологически схванато, специалитет на къщата!

Себастиан продължава с тон на гняв и присмех, невъзможен за описване.

— И после, както казва той, това е нейната невинност, добродушие, които безкрайно го очароват. Любовта не вижда лошото, казва той! Простак! Извадил е от библиотеката поезията на Хайне и от време на време препрочита някои стихове, чувствавайки се на седмото небе. Превръща се в юноша, романтичен юноша. Той! Да умреш от смях или да побеснееш! Друга една книга — приказките на Андерсен — от няколко дни не я оставя. Лео, чел ли си „Дванадесет лебеда“?

— Не — отговаря Лео.

— А „Малката продавачка на кибрит“?...„Славейт?“...„Царицата на снеговете“?...Не?... За да си дам сметка какво представлява тази книга, която го омагьосва, аз я купих, похарчих два франка. Намерих я на старо... Толкова по-добре... Не струва повече. Прочетох я! „Славейт“, това е историята на един славей, който с песента си трогва до сълзистария император на Китай и накрая, след смъртта му, го възкресява. Виждаш ли сходството? Тя също е един вид славей. Може би очите на господаря се насълзяват, когато чете тези безсмислици? В „Малката продавачка на кибрит“ едно момиченце умира от студ в снега, където е скитало цял ден с боси крака, опитвайки се да продаде стоката си! Виждам го как, четейки това, мечтае да я покровителствува, да стопли замръзналите ѝ крака, да я вземе в прегръдките си. Малката продавачка на кибрит има, разбира се, чертите и душата на неговата любима... Колкото до малката Герда от „Царицата на снеговете“, то тя няма нужда от вълшебен чар, за да намери и излекува нейния миличък Кей, станал безчувствен и лош от блясъка на едно дяволско огледало, попаднало в очите му. Цялата ѝ сила е в нежното ѝ и добро сърце. Тя е едно любящо и невинно дете. Именно чрез тези качества побеждава. Няма на какво да я учи човек... Трогателно, нали? Тъй като се опитах да изразя учудването си, като го видях да чете подобна литература, той се усмихна, потупа ме по рамото и ми каза, че не вижда какво би могло да ме учуди. Не е ли Андерсен един стопроцентен северен писател? Впрочем, неговите разкази могат да бъдат препоръчани от висшите органи на партията и особено от хер Розенберг... И после изведнъж, като се занимавахме с нещо друго, той ме пита: — Себастиан... — Да, господине... — Обичаш ли розите? — Да, но да, господин барон!... — отговорих учтиво. — Никога ли не си мирисал роза, Себастиан?... — Да, господин барон!... — Е, добре, какво мислиш за това? — Струва ми се, че оглупявам и отговарям, че розите имат хубав аромат. — Себастиан, отвръща той, ти си магаре и нямаш душа... Никога ли не си почувствувал, вдишвайки аромата на една роза, лудото желание да се слееш с този парфюм, с нейната красота и едно отчаяние, една носталгия, някаква ужасна лудост те обзема, че не можеш да направиш това, защото е невъзможно, защото е извън природата на нещата, защото сме хора, а тя е роза и при положение, че е роза, пазена от

траен кръг недосегаеми диаманти срещу всичките ни опити да я изнасилим? Ах, светът е зле устроен, тъй като не позволява на хората и розите да се съединят, да се проникнат, да се притежават... Ето как я обичам аз! — Е, господин барон, му отговорих, каква изтънченост! Тя не е роза, тя е жена, а вие сте мъж, не разбирам защо да не се случи между вас това, което обикновено се случва между мъж и жена? — Себастиан, ми каза той с едно надменно и снизходително презрение, ти нищо не разбираш, нищо. Лео избухва в смях.

— Това ли е всичко, което господарят казва за розата?

— Не, не е всичко... Той прибавя още: „Една роза, какво по-красиво, по-прелестно, по-замайващо! Аз съм влюбен в розите. Помисли. Себастиан, какво представлява животът на една роза. Тя живее само за да ни омайва с формата си, багрите си и преди всичко с мистерията, която съдържа аромата ѝ. От момента на цъфтенето до окапването на листата тя не престава да излъчва опияняващото си ухание. Това е безгранична всеотдайност, безпределно подчинение, любов... Тя се задоволява да бъде това, което е. Тя не иска да бъде нищо друго! И именно с това тя ни завладява, прави ни неин роб...“ Веднага щом чух да говори за нея, станах недоверчив. Той не ми съобщи за пристигането и. Бях поставен пред свършен факт. На два пъти го молих да я върне. Осмелих се да направя това и се учудвам, че все още съм в Бодезер. Недоверието и омразата ми, която изпитвам към нея, му се нравят, но не зная защо. В деня на пристигането ѝ, щом колата спря пред площадката и тя стъпи на първото стъпало, гарванът изграчи. Това ме поразя. В същото време една струна от страдивариуса се скъса и венецианското огледало в белия салон се спуска на две от горе до долу...

Именно за нея говори Себастиан! От известно време тя предчувствуваше това. Значи нея обича баронът! Възможно ли е? Истина ли е? Фредерика остава сломена. Тя слуша слисана, объркана, очарована и отчаяна Себастиан, който продължава да говори. Слуша като през мъгла:

— Щом останахме сами, аз му разказах тези три малки случки. Обърнах му внимание, че това са предсказания, които той трябва да има предвид, че трябва да я върнем, че тя ще го погуби и заедно с него ще погуби всички нас. Той ми каза, че съм суеверен, че съм по-лош от една селска клюкарка, и ми заяви, че ще бъде твърде интересно

зрелище да се види как една жена ще погуби барон фон Вайзефорт и че ще бъде забавно да се присъствува на това зрелище; той не искаше да пропусне и най-малката подробност на тази комедия и следователно госпожица Илзен трябваше да остане в замъка... Той е луд... Друг път, когато пак повдигнах въпроса, той ми отговори, че любовта му е също така необходима, както въздухът, който диша, че не може да живее без любов, че откакто я обича, откакто тя е в неговата власт, достатъчно е да направи един знак, за да бъде тя негова, умът му и всичките му сетива работят с удвоена бързина, острота, яснота, че има нужда от музика и любов, за да работи, за да твори, да скицира плановете си... И когато мисля за всички онези гениални идеи, които напоследък са му дошли наум, откакто тя е тук, за всичките му успехи, за смелите му начинания, от които човек потръпва, дори ние, принуден съм да одобрявам и да мълча...

Достигнал до тази точка на изповедта си, Себастиан поглежда часовника си. Той внезапно променя разговора.

— Лео, часът е четири. Шефът те чака в четири и половина. Добре, че дойде по-рано, за да можем да си поприказваме. Нито дума да този разговор... Ще те държа в течение... А сега да вървим! Иди да му покажеш статистиката на чиновниците от РТТ, на секретарките и надзирателките, които са пленени от русите зигфридовци, образуващи това, което той нарича шестата колона, и които са готови заради чара на любовта да изневерят... Това ще му се стори забавно...

Двамата млади хора се отдалечават. Шумът от стъпките им заглъхва.

Фредерика изпитва крайна възбуда, последвана внезапно от силен душевен отпадък; струва ѝ се, че умира. Той я обича! Възможно ли е това! Не, не е възможно! Впрочем, самият Себастиан ѝ го е разкрил. Тя също го обича, обича го от първия ден, да, от деня, в който бе влязла в замъка и бе срещнала погледа му. Той я обича до такава степен, че Себастиан се страхува от последствията на това чувство за организацията, която той ръководи. Но ако я обича, достатъчно ще бъде да го помоли да се откаже от делото си и той ще се откаже, защото тя ще поиска това!

Извън себе си, обзета от неописуемо вълнение, Фредерика има чувството, че е намерила разрешение на въпроса. Облекчението ѝ е огромно. Плаче от щастие. Нито за момент не се съмнява, че ще успее.

Баронът приема сега в осмоъгълния павилион, построен около френската градина, под зелените кичури на кестените.

От стаята си Фредерика забелязва осветените прозорци и се вълнува защо не участвува в празника.

Само да зърне за миг барона! Тя слиза в парка, отправя се към павилиона, скрива се зад дърветата и гледа.

Около една овална маса са насядали двадесетина поканени, жени и мъже, всички във вечерно облекло. Блясък, свещи, цветя, кристал, сребро. Блюда вина, ликьори. В замъка облеклото на гостите е безупречно. Тук царува лека разпуснатост. Сътрапезниците са весели, пияни, шегуват се невъздържано.

Баронът е запазил своето обичайно изражение, което съхранява при всички обстоятелства.

Малък оркестър свири върху един подиум. Той изпълнява един Моцартов квинтет за цигулка, пиано, виолончело и флейта. Долавяйки тази музика, Фредерика чувствава, че сърцето ѝ се къса.

Баронът изважда наниз перли от джоба си, издига го и нанизът блести на светлината. Казва нещо, което Фредерика не може да чуе. Сътрапезниците ръкопляскаат възторжено.

Той прави знак да млъкнат. Настава тишина: усмивка се плъзва по устните му, произнася бавно няколко думи и млъква:

Колебание се чете по лицата, но ето че една жена отмята главата си назад, избухва в смях и скъсва презрамките на роклята си.

Фредерика разбира. С един инстинктивен устрем тя се впуска в стаята и се изправя треперееща срещу барона, който е на другия край на масата.

— Не, не, не — крещи тя.

Тя не намира други думи, за да изрази негодуванието си, палещото чувство, което я завладява. Гостите я гледат с недоумение. Баронът става и я поздравява.

— Добър вечер, госпожице — казва той.

— Не — повтаря Фредерика и гласът ѝ замира в гърлото.

Баронът небрежно подхвърля колието в ръката си. Постепенно една бегла усмивка се появява на лицето му, докато в погледа му светва някакъв тревожен блясък.

— Непредвидена намеса, която авторът на комедията не е предполагал и която ѝ придава неочаквана прелест — казва бавно

той... — Дължим ви благодарност... И така, госпожи, да скъсам ли връвта?

— Да — викат те.

— Не — казва Фредерика с нисък глас.

— Предполагам — обръща се баронът към Фредерика, — че вие имате намерение да обясните на тези дами, да ги накарате да се откажат от играта, която им предложих... Нека чуем предварително гласа на добродетелта. Съгласен съм. Говорете... Даваме ви думата... Кажете това, което чувствата ви диктуват... И събраните ще отсъдят. Ето колието, от което всяка една дама, при известно условие, ще може да спечели една перла... Хайде, чакам ви, нищо не казвате... Вярвам във всемогъщата сила на доброто, честта и добродетелта, на която човек не може да устои.

Гостите се усмихват, Фредерика цялата трепери. Тя гледа с широко разтворени очи. Себастиан е излъгал, той греши. Баронът не я обича. Ако я обичаше, не би постъпил така! Тя отваря уста; напразно, невъзможно ѝ е да произнесе нито дума, когато една полупияна жена се изсмива рязко и се провиква:

— Гледайте впрочем, тя е влюбена в него. Тя го обича, тя ревнува, да се пукне човек от смях. Тези думи предизвикват буен смях. Фредерика пребледнява. Всичко се върти около нея. Тя полита и се хваща за масата. Баронът я гледа. Ако съществува поглед, който да пронизва сърцето и душата на хората, това е наистина неговият.

А жените изпълняват условието. Алчно и неспокойно стадо. Те дебнат онзи миг, когато баронът ще им хвърли перлите, както е обещал, ако те се подчинят. Той скъсва връвта на наниза, хвърля в стаята малките лъскави перли, които падат, подскачат с лек шум и се разпиляват на всички страни.

Фредерика избухва в ужасен плач.

Жените се нахвърлят. Това е едно лудешко втурване, викове, блъсканица, неповторима бъркотия. Баронът, който е седнал наново в креслото си, съзерцава сцената. Лицето му изразява някакво иронично, горчиво и тържествуващо задоволство.

— Зрелище на човешката природа без маска — се провиква той и избухва в смях, странен смях, къс и отривист.

В ъгъла, с лице, изкривено от сребролюбие, една жена се възхищава на една от най-хубавите перли на колието.

Тази гледка предизвиква някаква внезапна промяна в настроението на барона.

Той става, взема от масата един тежък свещник, издига го над главата и крещи:

— Всички вълн, кучета такива... Вървете си или... Гостите за миг го изглеждат слисано и като виждат лицето му, отдръпват се в началото бавно, после все по-бързо и бързо, докато най-после излизат, блъскайки се, с ужас в сърцето. За миг залата се изпразва.

Баронът хвърля с всички сили свещника върху килима, сяда, изважда кърпа, изтрива челото си и се оглежда наоколо. Фредерика, коленичеща на другия край на масата, плаче тихо; раменете ѝ се тресат от голяма скръб. Лицето на барона издава разстроеност. Един слуга вдига свещника и го поставя на поставка. Почти всички свещи са счупени. Той изгасва тези, които горят още. Музикантите довършват квинтета. Не за пръв път присъствуват на подобна сцена. Получили са заповед да продължават да свирят каквото и да се случи. Невъзмутими, те акордират инструментите си и почват наново да свирят. Музиката прозвучава. Пак Моцарт — концерт за цигулка и оркестър.

Цветята са извехнали. Копринената дантелена покривка, изцапана с вино, разляно при бъркотията. Виси на единия край на масата. Свещите на полилей и на стенните лампи гаснат една след друга. Димът им се носи из въздуха. Скоро ще остане само една свещ. Колко време още гори тя? Със сгърчено лице баронът е втренчил поглед пред себе си. Фредерика не мърда. Идваща от някакъв друг свят, музиката разгъва прекрасните си хармонии.

Някой повдига Фредерика, завежда я грижливо до стаята ѝ. Слага я на леглото и ѝ дава да пие нещо. Когато на другата сутрин се събужда, тя усеща неприятен вкус в устата си.

За миг сцената от миналата нощ възкръсва в паметта ѝ. Изведнъж тя скача. Да замине, да замине, на всяка цена. Той хвърли перлите и се забавляваше, като ги гледа как се унижават да ги събират. Той чувствуваше нужда да вярва в падението на човека, да го докаже сам на себе си. Иначе не би могъл да стори това, което направи. Презрението на човека му е необходимо, на него, който злоупотребява с човека... А една жена извика: „Тя е влюбена в него, тя го обича, ревнува, колко е смешно, просто да умреш от смях.“ Да, тя каза това

пред него и пред всички. Като нажежена игла, като безмилостен камшик този спомен я шиба, преследва я, кара я да бяга.

Тя набързо се облича, грабва палтото си. Втурва се в галерията, спуска се тичешком по голямото стълбище и стига до хола. По плочите отекуват твърди стъпки. Той е. Той се приближава към нея. Хваща я за ръката. Гледа я. Тя се срамува, умира от срам.

— Къде отивате?

— Отивам си.

— Останете — казва той повелително.

— Не.

— Да, останете, аз искам това.

— Не.

Без да пусне ръката ѝ, той ѝ хвърля пронизващ поглед:

— Трябва ли да ви помоля още веднъж да останете? Наистина ли искате да заминете? Ако искам да останете, вие ще останете. Трябва ли да кажа това, което е необходимо, трябва ли да изрека думите, които ще ви накарат да останете. Трябва ли да ви направя това удоволствие? Вие ще останете, стига само да си дам тоя труд.

— Предпочитам да умра — казва тя със стиснати зъби. Той отпуска ръката ѝ. Усмива се. Погледът му наново пронизва. Тя трепери под този поглед. Чувствува това, което ще ѝ каже. Той няма да го каже. Не е толкова лош, толкова безмилостен, толкова омразен, за да го каже.

— Вие не си отивате — казва той, — вие бягате от мен. Страх ли ви е? За малко щях да повярвам, че тази жена в павилиона е казала истината!

Той каза това, осмели се да го каже!

— Тя излъга — крещи Фредерика извън себе си. — Впрочем, да имах и най-малко чувство към вас, това, което видях вчера, би било достатъчно, за да ме излекува окончателно. Вие ме отвращавате!

Една страшна светлина блесва в очите на барона. Той се отстранява от нея.

— Както обичате — казва ледено той. — Мисля, че ви внесох в аванс заплатата за шест месеца. Вие сте тук само от четири месеца. Ще си тръгнете след два месеца и половина, не по-рано. Очаквам, че вие честно ще изпълните задълженията си. Разбрахме ли се?

Тези негови думи удрят като камшик Фредерика. Тя се изправя с искрящи очи.

— Разбира се — отговаря тя.

— Добре. Довиждане, госпожице... Той се покланя и влиза в стаята си, блъскайки силно вратата след себе си.

Вечерта баронът моли Фредерика да вечеря с него. Под учтивата покана се крие категорична заповед. Тя се подчинява. Тази сутрин той не ѝ ли даде да разбере, че е на негово разположение и че се държи с нея като с платен работник?

Приема я привидно най-учтиво. Посочва ѝ едно кресло от дясната си страна и я моли да седне.

Тази вечер тя е единствената жена.

Поканените са офицери от авиацията и артилерията. По време на вечерята мнозина от тях се оказват индустриалци. С болка Фредерика се мъчи да отгатне дали това са предатели или само пеперуди, привлечени и заслепени от въздействието, което баронът упражнява върху всички, които го приближават.

По обичая донасят две табуретки, които поставят отстрани на креслото на барона, и кучетата, по даден знак на господаря си, заемат местата. Фафнер отляво, Фазолт отдясно; на другия край на масата седи Себастиан.

Вечерята, както винаги, е превъзходна. „Подбрани ястиета, готвени от дявола за неговите любимци“, казва един от сътрапезниците, смеейки се. Баронът се усмихва, но отказва почти всички блюда.

На Фредерика гърлото ѝ е свито и тя прави усилия да преглъща всяка хапка. Трепери вътрешно. Той я бе накарал да дойде само от някакъв каприз, за да покаже, че има власт над нея, и защото не може да понася да му се противопоставят.

Раздразнен е и в лошо настроение, макар и да се прикрива. Фредерика чувства това. Чертите му са неуловимо изопнати и от време на време проблясва в очите му. Гласът му, лицето, движенията му издават преднамерена дързост, съдържана буйност, жестока ирония и пренебрежителна любезност.

Както винаги разговорът се върти около политически теми. После баронът минава към въпроса за жените и любовта. Поканените са завладени от чара на барона и техните светещи от любопитство

погледи са отправени към горния край на масата. Фредерика се държи изправена и не губи нито за миг самообладание.

Баронът говори за значението на греха в любовта. Според него грехът е на изчезване. Свенливостта — също. Тя не изключва сладострастието. Напротив, свенливостта е същината на любовта, тя ѝ придава онази прелест, която я прави сладостна и неотразима.

Достигнал до тази точка на разговора, той се спира, обръща се към Фредерика и я гледа продължително. Погледите им се срещат. Фредерика се овладява. Наблюдават ги с любопитство. Всички разговори престават. Предчувствуват, че нещо ще се случи, и очакват в трепетно мълчание.

И изведнъж, по такъв начин, че никой не пропуска и най-малката сричка, баронът пита Фредерика с тон, в който се примесват буйност, ярост, скрита заплаха и някаква тайна наслада:

— Колко любовници сте имали досега?

Гръм поразява Фредерика. Тя го гледа втренчено, неспособна да отговори, с пламнало лице, преbledняла, с разширени очи, пълни с мъка, изненада и упреци.

Той не извърща очи от лицето ѝ, усмивка на мрачно задоволство преминава по устните му, после, като се обръща към гостите, посочва я с дясната си ръка и казва:

— Млади хора, вижте тази руменина... Този от вас, който може да каже защо госпожицата се смути, ще се покаже много ловък. Що се отнася до мен, аз се отказвам. Дали руменее, защото е имала любовници, или обратното, защото никога не е имала такива. Хитър би бил този, който би могъл да отгатне... Същите...

Той не довършва фразата, Фредерика се изправя и с вдигната ръка се нахвърля върху барона. Но тя не може да направи никакво движение. Ръмжейки, фазолт скача върху нея с такава сила, че я поваля на земята. Главата ѝ се удря в ръба на едно кресло, тя се отпуска с разкъравено чело и губи съзнание. Фазолт е готов да се хвърли върху нея и да я стисне за гърлото. Баронът му заповядва с рязък глас да се махне. Възмутен и груб, той пъди с ритник кучето, което пълзи пред него, скимтейки жалостиво. Баронът би го убил, ако имаше оръжие в ръката си. Напрегнал всичките си сили, той се овладява. Приближава се до Фредерика, коленичи до нея. Взема я на ръце и тръгва към вратата; щом стига дотам, той се обръща. Главата на Фредерика е

отпусната на рамото му, хубавите ѝ коси са разпилени, профилът ѝ се откроява бледен и трогателен върху бялото сукно на смокинга му.

— Не се намери нито един от вас, който да я вземе под свое покровителство и да я защити — мърмори баронът със стиснати зъби, измервайки с поглед своите втрещени гости. Вие всички сте подлещи, простащи... фафнер, Фазолт!

Придружен от кучетата, които изтичват към него, прави полукръг и излиза.

Прекосява галериите и коридорите, пристига в хола, изкачва стълбите, продължавайки да носи товара, който не изглежда да му тежи. Вратата на стаята на Фредерика е затворена. Не е нужно да дава заповед, фазолт се изправя и с муцуната и лапата си натиска дръжката. Вратата се отваря и баронът влиза в първата стая, после в спалнята. Слага Фредерика върху леглото и коленичи до нея. Любопитни, неспокойни, скимтейки, кучетата следят движенията му. Той разглежда внимателно раната. Тя е повърхностна. Костта не е засегната. Фредерика е загубила съзнание от удара и болката. Изпитва неизразимо облекчение. Съзерцава лицето, което е бледно като цвета на камелия. Дългите мигли хвърлят лека сянка върху бузите. Кръвта продължава да тече алена по челото ѝ. Баронът гледа продължително с втренчен поглед тази кръв. Той прокарва ръката си по челото, става и звъни раздражено.

Появява се Сузана. Струва ѝ се, че ще падне назад от изненада, виждайки Фредерика просната, припаднала на леглото си, и до нея барона, придружен от фафнер и фазолт. Тя забравя да се поклони.

— Останете при госпожица Илзен и се погрижете за нея — казва сухо той, — тя падна и се удари. Ще извикам доктора.

— Добре, господин барон — отговаря Сузана, която е дошла вече на себе си. Смутеният ѝ вид прикрива любопитството ѝ. Баронът я стеснява. Преди да успее да направи малкия си поклон, той напуска стаята, придружен от кучетата.

След няколко минути докторът пристига с инструментите си. Той свестява Фредерика, превързва я и я заставя да си легне, предписва ѝ няколко дни пълна почивка и си отива, след като ѝ дава да пие някакво успокоително лекарство.

Баронът се е оттеглил в апартамента си. Той обхваща с ръка врата на Фазолт, гали го и му иска извинение, защото го е бил: най-

верният му приятел, най-преданият, който би дал живота си за него. Фазолт го гледа с очи, изпълнени с възхищение. Той се вълнува и скимти, сякаш страда непоносимо, че не може да говори.

Времето се развали. Духа вятър. Разразява се буря. Дъждът удря в прозорците.

Въпреки наставленията на доктор Фроман, който същата сутрин ѝ бе забранил да става, въпреки противопоставянето на Сузана, въпреки лошото време Фредерика става, скъсва превръзката си, хвърля я в един ъгъл на стаята, облича се и излиза. Навън тя диша спокойно. Най-сетне сама, най-сетне може да се движи свободно.

Недалеч от замъка някой изскача изведнъж зад чемшира край пътя, по който върви. Това е Себастиан. Невъзможно ѝ е да го отбегне. Тя се приготвя да издържи тази среща. Отвращението, което той ѝ вдъхва, е по-силно от всякога и в него се примесва и срам, да, срам, непоносим почти, защото е бил свидетел на нейното унижение от миналата вечер.

Себастиан много учтиво я поздравява. Той е любезен. Усмивка се. От тази усмивка тръпки полазват по гърба на Фредерика. Той говори за незначителни неща. Фредерика се мъчи да се измъкне незабелязано. Но не успява. Себастиан се изпречва по такъв начин на пътя ѝ и така се преструва, че не разбира намеците ѝ, че тя не може да се отърве от него. Той подхваща нови теми на разговор. Тя му отговаря. Ето го, че впива поглед в белега на челото ѝ. Пита я дали се чувства по-добре.

— Щом се разхождам, значи, че се чувствам добре — отговаря сухо Фредерика.

С ръце, пъхнати в мушамата, тя навежда глава, за да се защити от вятъра и дъжда, и продължава да върви напред.

С няколко крачки Себастиан я стига и тръгва редом с нея. Именно тогава той ѝ казва много нежно:

— На ваше място, госпожице, не бих останал тук. Бих напуснал Бодезер още тази вечер... Повярвайте ми, говоря ви като приятел. Вървете си... — продължава той, като иска да предотврати евентуално възражение от нейна страна. — Зная добре, че за това мислите от миналата вечер, но не можете. По-скоро мислите, че не можете. Вие сте прекалено честна. Касае се за връщането на една част от заплатата, която сте получили в аванс и която не притежавате. Но защо трябва да

я връщате? Вярвате ли, че той ще се занимава с подобна дреболия? Не ще ви преследва за тези няколко банкноти, които не представляват нищо за него.

Себастиан се усмихва. Фредерика чувства, че кипи от омраза.

— Виждам, че не искате — продължава младият човек. — Е добре, ако ми позволите ще ви авансирам тази сума. Вие можете, според желанието си, да я смятате като подарък или като заем, който ще ми издължите, когато ще ви бъде удобно.

Фредерика благодари учтиво на Себастиан. Тя предпочита да изпълни докрай задълженията си. Отколкото да се обвързва с нови задължения, които няма да може да посрещне.

Себастиан скрива недоволството си. Той променя тактиката си. Почва да я съжالياва, да съжالياва за случката, за страданията ѝ. Бодезер не е място за нея, за едно младо момиче, тъй изискано, гордо, изтънчено.

Фредерика му благодари за грижите. О! Себастиан би искал да я отстрани от Бодезер! Ще почака малко! Нека продължи да говори, за да вникне по-дълбоко в мисълта му!

Себастиан се въодушевява. Тонът му става укорителен. Не разбира нищо! Не ще търпи да я оскърбяват публично? Няма гордост? Ако бяха обидили него така, както обидиха нея, той отдавна би напуснал това място... Тя можа да види на какво е способен „той“. Когато е разярен, неговата лудост не познава граници. И още! Това, което тя бе видяла, е нищо в сравнение със сцените, на които Себастиан е присъствувал. Той предпочита да ги премълчи.

Това разпалва любопитството на Фредерика. Тя страда ужасно. Иска обаче да изслуша Себастиан докрай. Да го застави да говори най-сетне, за да може да научи от него колкото се може повече нещо за барона.

— Вие, господине, сте странен човек — казва тя. — Зле сте подбрали професията си. Мястото ви не е тук като секретар на барон фон Вайзефорт, по-скоро би трябвало да бъдете в някой международен комитет, бихте могли да се посветите в защита на застрашената добродетел.

Ярост обхваща Себастиан. „Благотворителното дело“ на барона има положително хаплив език. Господарят не греши, като казва, че тя е

умна; човек не би казал това, когато я види пред себе си мълчалива, стеснителна, трепереща, смаяна като птичка!

Но Себастиан се владее. Той по един или друг начин трябва да я накара да напусне Бодезер или трябва да бъде обесен. Наистина нямаше смисъл да става секретар на барона и негова дясна ръка, ако не може да успее в една толкова проста работа. Необходимо е да се прибегне към големи средства.

— Вие не познавате барон фон Вайзефорт, госпожице — казва той с доверчив тон. — Той никога не е обичал. Жените са в ръцете му като мек восък, който той мачка според каприза си, за да ги накара да играят ролята, която му се нрави. Той се забавлява, като гледа докъде отиват те, и не скрива досадата си от това, че епilogът е все един и същ; най-после те се хвърлят в обятията му. Нали го чухте? Той ги изоставя веднага щом като е получил от тях това, което му е нужно, не чрез насилие и груба сила, освен ако тесамите желаят това, а с усмивката, която вие добре познавате, и чрез властта на своя дух, това, което той нарича солта на съществуването, пароксизма на живота. Той е разкъсван от жажда за власт. Всички същества трябва да се подчиняват на волята му и когато ги има в краката си, той ги изоставя, равнодушен, уморен и отегчен, ако човек се осмели да се оплаче.

И Себастиан разказва неясно за някаква артистка, певица от Театъра на Бодезер, която била лудо влюбена в барона. Той я направил своя любовница и когато му омръзнала, я изоставил. Гневът, незадоволената страст променили до такава степен гласа на младата жена, че станал ужасен от постоянно кряскане. Тя била отстранена.

Фредерика схваща намека. Тя съдържа презрителната си и високомерна усмивка. Тя! Да загуби това, което знае! Личи си, че Себастиан не разбира нищо от изкуство.

— Тази певица не е можела да пее — отговаря тя. — Ако можеше да пее, тя никога не би изгубила гласа си.

Себастиан не може да прикрие яда си, Фредерика отговаря по същия начин, по който бе отговорил баронът, когато Зигмунд Фриде го беше обвинил, че е отговорен за това нещастие.

— Вървете си, преди да е станало много късно — продължава секретарят, имам хубаво чувство към вас! Ще бъде много жалко, ако ви прекърши, отнеме обаянието, ако ви лиши от съдържанието, което носите.

Фредерика не отговаря. Гледа го с дълбокоизпитателен поглед. Той продължава, правейки намек за нещастieto, което се е случило в първите години от миналата война, по вина на барона, с едно младо момиче от германската аристокрация, Каролина фон Родевик.

Каролина фон Родевик бе придворна дама и приятелка на дъщерите на един царстващ принц, великите княгини Отилия и Мария-Терезия. Тя бе на двадесет години. Бе грозна, но богата и от добро семейство. Барон фон Вайзефорт, който по това време бе на шестнадесет години, почва да я ухажва, нещо, което учуди извънредно всички. Каролина имаше мрачен характер. Тя беше неврастеничка.

Един ден, когато беше особено меланхолична — това бе в присъствието на великите княгини, на престолонаследника, барона и на много млади господа и млади момичета от двора. — тя повтори отново, че би се убила в момента, ако имаше револвер или отрова. Баронът изважда спокойно пред всички пистолета си и го подава на Каролина, казвайки й, че трябва да удържи на думата си. Той е сигурен, че тя е неспособна да изпълни заплахата си. Каролина пребледнява и става. Без да каже нито дума, тя взема револвера, хвърля на барона изумен поглед и излиза. Всичко се бе случило така внезапно, така непредвидено, така бързо, че никой нямаше време и присъствие на духа да се намеси. Когато схванаха опасността и се втурнаха в съседната стая, беше вече много късно. В момента, когато стигнаха до вратата, чува изстрел. Намериха Каролина мъртва, пронизана с куршум в гърдите.

Това бе нечуван скандал. Баронът бе заявил един ден на приятели, че грозните жени са също така незначителни и скучни, както и красивите. Потулиха случката от уважение към семейството на нещастното момиче. Баронът бе изгонен от двореца. Той се записа доброволец в армията...

— И защо мислите, че той е ухажвал Каролина фон Родевик — продължава Себастиан. — За да вкуси от любовта на една грозна жена, тъй като той мислеше, че ще намери в нея нещо оригинално, някаква неочаквана пикантност. Той искаше всичко да знае, всичко да опознае... Той не й подава револвера от лоши чувства, а от любопитство. За да види какво ще направи тя, за да измери докъде би отишла неговата власт над нея и до каква степен може да влияе върху съдбата на едно човешко същество... Сега вие знаете едно

приключение от неговото юношество. Той не се е изменил оттогава. И можете да съдите по този факт и по обещанията, които е давал на шестнадесет години, какъв може да бъде днес на четиридесет и една!

Фредерика слуша Себастиан с жадно и всепоглъщащо любопитство. Всяка негова дума се врязва като нож в сърцето ѝ и издълбава рана. Тя го оставя да се доизкаже докрай, защото би слушала до насита, когато се говори за барона.

— Не му ли завиждате? — пита тя дръзко, когато той свършва.

— Аз, да му завиждам? — провиква се Себастиан, изумен от това неочаквано възражение. — Защо да му завиждам?

— Защото е обичан — отговаря Фредерика.

Без да му даде време да се съвземе, тя продължава:

— Вие разбирате по странен начин почтеността и верността, господин секретарю. Ако бях на негово място, щях да ви изгоня. Никога не можах да разбера как ви понася. Що се отнася до мен, надявам се, че ще ви виждам колкото се може по-рядко, и ви забранявам отсега нататък да ми говорите.

Тя рязко го напуска, като го оставя в неописуема ярост.

Впрочем тази постъпка, в чийто изход той беше уверен, не само че се провали, но се обърна против него. Той пъха стиснатите си пръсти в джобовете и с ругатни науста се втурва след нея. Направя няколко стъпки и внезапно се спира като закован.

Забелязва изведнъж, че се намира във френската градина, недалеч от терасата, към която гледат прозорците на апартамента на барона, нещо, което би искал да избегне на всяка цена. Хвърля бегъл поглед към тази посока. Струва му се, че някаква завеса се отдръпва и пак наново се намества. Дали баронът се готви да защити Фредерика от него? Ако ги е забелязал, ако е могъл да ги наблюдава, той ще се помъчи да открие какво се е случило между тях и ще отгатне, както отгатва всичко, когато нещо го интересува.

Себастиан се страхува. Като потиска страха си, той влиза в замъка през една врата откъм задното крило.

Фредерика се е приютила в черешовата градина. Дъждът продължава да вали. Той шиба лицето ѝ и тече по мушамата ѝ. Обувките ѝ са мокри от напоената с вода трева, краката ѝ са вледенени. Тя не забелязва това. Обхваната е от силно вълнение. Няма никакво съмнение, че баронът я обича, че тя представлява сериозна

опасност за шпионската организация на Бодезер, иначе Себастиан не би се решил да вземе такива мерки, за да я принуди да напусне замъка.

Въпреки ужаса, който ѝ вдъхва случката с Каролина фон Родевик, тази история я завладява. Тя би желала нови срещи със Себастиан, стига само той да ѝ разкаже други спомени от този род. Ще понесе всичко, което трябва, за да знае повече, за да знае всичко. Но не е ловка. Би трябвало да бъде по-сдържана, да прикрие чувството, което я кара да го напада. Друг път ще се владее по-добре.

Тя влиза в замъка, сваля мушамата си и влажните си обувки. Навежда се, за да вземе обувките, които носи в къщи. Няма ги. Напразно ги търси. Не може да ги намери. Учудена, се пита дали Сузана или някой от слугите ѝ е взел, за да ѝ почисти. Готви се да тръгне по чорапи, когато вратата се отваря. Влиза баронът. Той държи в ръка изчезналите обувки и ѝ съзерцава, сякаш за него те са най-скъпото нещо на света.

Фредерика изведнъж скача. Много е смутена и иска да избяга. Но той е застанал между нея и вратата. Тя ще трябва да мине край него, непосредствено до него. Но няма сила и се отпуска върху един стол.

Баронът спокойно се приближава до нея.

— Ето какво търсите — казва той и с едно движение, което я разтърсва, коленичи в краката ѝ.

— Ако позволите, ще ви помогна да се обуете.

— Сама ще ѝ сложа — казва Фредерика нервно. — Дайтеми ги.

Но той продължава да стои неподвижен, втренчил поглед в краката на Фредерика, като вдига учудено вежди. Тя проследява погледа му, поруменява и като оживена скрива крака си под стола. На чорапа ѝ има дупка.

Баронът клати глава полуиронично, полунеодобрително.

— Ще се скарам на Сузана... Тя ви занемарява... Лошо се грижи за вас... Госпожице Илзен, лошо, много е лошо. Предположете, че някаква неприятност ви се е случила и че всички ще забележат това. Свършено е с вашето добро име, с вашата чест, понеже ви е известно: доброто име и честта на младите жени зависят от тези подробности!

Каква ирония под този почтителен и внимателен вид.

— Колко пъти съм чувал баба си. Бог да я прости, да твърди пред братовчедка ми, че е лъжа и лицемерие, когато под безупречната

външност се крият скъсани дрехи. Тя настояваше дори, че никакъв мъж няма да се ожени за момиче, което допуска такава небрежност.

Фредерика е червена като жарава и е ужасно ядосана поради това.

— Много искам да зная... — казва тя с треперящ глас. — Все едно ми е, че чорапът е скъсан. Много ме е грижа за човека, който би се страхувал и срамувал от един скъсанчорап.

И тя изважда крака си изпод стола. Блясък минава през очите на барона. Той се мъчи да прикрие една усмивка.

— Имате пълно право — отговаря той с невъзмутим вид.

— Моля, дайте ми сега обувките — казва Фредерика. Продължавайки да стои на колене, баронът се покланя.

— Ето ги — казва той и ги поставя пред нея. Фредерика се обува бързо и се надига, за да стане и тръгне.

Баронът слага нежно ръка върху китката ѝ. Този допир е достатъчен тя да седне наново и да не мисли вече за тръгване.

— Останете — казва той с голяма нежност, — имам нещо да ви кажа...

Лицето му е почти наравно с нейното. Очите му са съвсем близо. Те са чудно меки, блестящи и дълбоки.

Тя чувствава, че очите ѝ се пълнят със сълзи. С неимоверни усилия успява да ги задържи. Баронът я гледа страстно и с неутолима жажда. Неволен и бегъл трепет преминава по лицето му. Смаяна, изплашена, Фредерика е неспособна да изрече някаква дума, да направи някакво движение.

— Защо станяхте днес? — казва той. — Докторът ви забрани това. Постъпили сте неразумно. Трябваше да останете на легло... Но аз съм ви благодарен, представи ми се случай да ви видя.

Той продължава да я съзерцава със същата жадност, със същата страст.

— Ако съм в краката ви, то е, за да ви искам извинение.

Гръм да беше паднал близо до Фредерика, щеше да я разтърси по-малко, отколкото думите на барона. Тя губи самообладание! Но се съвзема благодарение на една мисъл, породила се в дълбочината на съзнанието ѝ. Изглежда барона с такъв поглед, че той е заслепен.

— Ако сте на колене пред мен — казва тя, — значи, че се смятате мой роб?

Той е изненадан. Мълчи известно време, после някаква неуловима усмивка се появява на устните му. Тази усмивка кара Фредерика да трепери, толкова нежност и ирония съдържа тя.

— Да — отговаря той.

— Е добре, ако сте мой роб, отстранете се, за да мога да мина.

Няколко мига баронът остава неподвижен. Той размисля, сетне, съвършено спокоен, се изправя, прави няколко крачки назад и се покланя.

— Както обичате — казва той.

Фредерика излиза, пресича хола, изкачва стълбата, всичко прави с измерени стъпки, спокойна на вид. Но когато баронът не я вижда вече, тя почва да тича, бърза като стрела, и се втурва в стаята си, запъхтяна. Тя е слисана, объркана, луда от радост, отчаяна. Как се случи това? Благодарение на какво чудо тази тежест, която я задушаваше, изчезна за няколко секунди, като насън? Как хаосът и мракът се бяха превърнали в нещо затрогващо и пленително? Този човек е шеф на петата колона във Франция, бъдещият Reichleiter на победена Франция. Това е премного за нея! Ето я поразена. Но веднага споменът за барона, коленичил в краката ѝ, погледът му, усмивката, бледността му съживяват безумната надежда да получи от него всичко, което тя ще пожелае. Испитва треска. Сърцето ѝ, главата ѝ се пръскат от щастие и радост.

Себастиан бе видял добре. Баронът ги беше наблюдавал през прозорците си. Той бе наблюдавал докрай сцената, чийто смисъл предчувствуваше. Той искаше да бъде уверен.

На вечеря около масата на барона са доктор Фроман, Волф Грюн и Себастиан.

Баронът наблюдава секретаря си. Тази вечер Себастиан проявява страшна охота за ядене. Случило му се е нещо неприятно и за да заличи лошия спомен, за да се утеши, той яде лакомо.

Умишлено баронът застава доктора да говори за най-шумните поражения, които познава историята, и най-известните случаи на измяна между приятели. Докторът сияе от задоволство. Той проявява в случая удивителна ученост. Вниманието на барон фон Вайзефорт го очарова.

На едно място Себастиан не се сдържа. На няколко пъти щеше да се задави. Той се върти на стола си, сякаш го пекат на шиш. Баронът се

забавлява и същевременно се стареае да сдържи яда си. Той сега е уверен, че е отгатнал вярно.

След кафето секретарят се опитва да се оттегли с доктора и Волф Грюн.

— Остани — казва баронът с повелителен тон. И когато остават сами:

— Какво се е случило между теб и госпожица Илзен днес следобед? — пита той с тон, на който никой не може да устои.

Себастиан става. Той прави значително усилие над себеси.

— Ще бъда прям, господине — отговаря той.

— Това е най-доброто, което можеш да направиш. Какво е станало впрочем? Предугаждам една чудовищна нетактичност.

— Говорих с малката...

Баронът го изглежда с многозначителен поглед. Себастиан се поправя, като мърмори сърдито:

— Говорих с госпожица Илзен.

— Така е по-добре — отговаря баронът... Бъди учтив, Себастиан. Да, забелязах. Но не виждам какво лошо има в това, че си разговарял с госпожица Илзен... Какво ѝ каза?

Себастиан преглъща слюнката си.

— Посъветвах я да напусне Бодезер.

И той разказва как предложил на Фредерика да улесни заминаването ѝ, нейния отказ, че е апелирал безполезно към гордостта ѝ, и това, което тя му отговорила; че трябвало да стане член на един международен комитет, който се занимава със защита на застрашената добродетел.

Баронът избухва в смях. Себастиан е разгневен и засрамен.

— И по-нататък? — пита баронът.

— Разправих ѝ за начина, по който вие се отнасяте с жените.

— Какви начини?

— Че жените са играчки в ръцете ви, че... Себастиан повтаря дума по дума това, което бе казал на Фредерика.

Баронът се усмихва иронично.

— Ти каза това на госпожица Илзен?

— Да, господине.

Баронът саркастично клати глава:

— И ѝ даде навярно примери?

— Да, говорих ѝ за Елена Соровиц и за... Себастиан се спира, страхува се.

— И за кого — пита баронът заповеднически.

— За баронеса Каролина фон Родевик.

За миг в очите на барона проблясва нещо опасно, но веднага изчезва и се замества с някакъв подигравателен израз.

— Ти се магаре, Себастиан — казва той спокойно. — Случвало ми се е да се съмнявам в твоя ум и тази вечер напълно се убедих, че съм бил прав.

Младият човек е силно развълнуван. Той се провиква с пресипнал глас:

— Тази жена...

Един поглед на барона е достатъчен, за да го прекъсне. Той се мъчи наново да произнесе тъй ненавижданото име, което не иска да излезе от устата му:

— Госпожица Илзен представлява опасност за вас, чувствавам това, зная го. Тя ще ви погуби, а заедно с вас и всички нас.

— Макар че си ми повтарял тази мисъл много пъти, аз все със същото удоволствие я чувам. Наистина не ми дотяга. Защо госпожица Илзен представлява опасност? Тя не знае нищо и нищо не ще разбере.

— Защото вие я обичате, да, вие я обичате — вика буйно Себастиан.

— По какво съдиш, че я обичам?

— Не се отнасяте с нея, както с другите.

— Обясни!

— Защо не искате тя да знае? Защо не трябва нищо да знае. Защо я държите настрана от всичко, като цвете, което ще загуби аромата си, ако излезе от затворената с високи стени градина, където вие го криете и пазите от погледите на всички? Да, вие не искате тя да загуби, запознавайки се с нашата дейност, ценното и привлекателното, което има у себе си. Да загуби тази поезия или както вие казвате, тази рядка хармония, тази неотразима аура, поради която я обичате. Вие имате нужда от невинност, искреност и чистота, да, имате нужда от всичко това, иначе бихте се задушили. Ако знаеше, ако беше с нас, тя щеше да повехне. Другите, аз, ние, които сме ваши съучастници...

— Не мои съучастници — казва баронът сухо, — мои подчинени, изглежда, че ти забравяш това.

Себастиан подскача и се сгушва.

— Ние, вашите подчинени — отговаря той покорно, — вие ни смятате създадени от друга... от друга материя, от някаква груба, достатъчно долнокачествена, за да ни потопите в тази тиня, която рискува да измърси нея, госпожицата! Да се изразя другояче. Вие признавате безусловно, че това, което ние вършим тук, е престъпно, долно, безчестно; в душата си вие го осъждате. Ето къде е опасността.

Баронът слуша Себастиан с невъзмутим вид. Той е извадил цигара от табакерата си и се мъчи да я запали. Вниманието му е напрегнато до крайност. Погледът му е впит в Себастиан, студен, авторитетен, твърд и волята му упражнява толкова неотразимо въздействие върху него, че той издава цялата си мисъл:

— Страхувам се, че един ден ще трябва да избирате между нея и делото и че пред такава една неизбежност вие ще изберете нея.

— С други думи, че ще изменя — отговаря баронът студено.

Като чува тези думи, Себастиан пребледнява. Той трепери от смелостта си. Баронът се изсмива гласно, с отривист, сух смях, от който по гърба на младия човек полазват тръпки.

— Вие се смеете — вика той вън от себе си. — Защо се смеете? Дали защото виждате в това някаква хубава шега, или защото в перспективата на измяната заради една жена има нещо съблазнително! Това никак не би ме учудило!

Смехът на барона пресеква тъй внезапно, както бе започнал. Той се изправя.

— Себастиан, ти си един глупак — казва той. — Целта ти беше да отстраниш госпожица Илзен от Бодезер, от мен.

Мога да те уверя, че твоите намерения дадоха обратен резултат. Тя жадно е поглъщала думите ти и в този миг съжалява, че не си повдигнал повече завесата, която прикрива тайната на живота ми. Това лесно можеше да се предвиди. Беше толкова просто. Ти възбуди още повече интереса и любопитството й към мен и се хващам на бас, че в момента е готова да се разболе. Баронът клати глава.

— Благодаря ти за услугата, която ми направи. Ако исках да постигна това, не бих могъл да постъпя по-добре. И какво отговори госпожица Илзен?

Себастиан се измъчва.

— Че сигурно ви завиждам, че съжденията ми за верността и честността тя не споделя и че...

Гласът на Себастиан се задавя в гърлото му.

— И че...? — пита баронът.

— И че на ваше място тя би се отървала от мен.

— Това именно ще сторя — казва баронът, ставайки. Неговото небрежно и иронично държане се сменя изведнъж с надменност и необикновено високомерие.

— Поручик Винде! — казва той сухо.

Себастиан подскача. За миг, с движение на автомат, чиято пружина са натиснали, той се изправя и застава мирно.

— Поручик Винде — продължава баронът, — Вие извършихте днес три нарушения... Първо, че проникнахте във френската градина, под прозорците ми, нещо, което трябваше на всяка цена да избегнете, за да не видя. Вярвайте, проследих с най-голямо внимание сцената, която се разигра на няколко метра от мен, и отгатнах причините само по вашите движения и по вашето държане. Допущате ли това?

— Да, ваше превъзходителство!

Себастиан прави свръхусилия да овладее гласа си.

— След това вие се провинихте в недисциплинираност и непокорство. Бих ви заповядал да не се месите в тази работа. Имах слабостта да се отнасям с вас като с приятел. Вие се показахте недостоен за това приятелство. Злоупотребихте, мислейки, че моето великодушие и обич, които ви засвидетелствувах, ще ме накарат да не обърна внимание на този акт на неподчинение. Е, добре, може би бих ви простил, ако не бяхте извършили трета грешка... Вие зле пресметнахте удара си. Получихте обратен резултат на този, който очаквахте. Това е вашата най-голяма грешка. Тази случка ме принуждава да установя и да приема, че възпитанието, което сте получили в Орденсбург, не е дало добър резултат. Вие се излъгахте, и то в една работа, с която едно дете би се справило много лесно. Изгубихте си времето, особено аз. Вие нищо не сте научили. Може да се върнете там, откъдето сте дошли... Необходим ви е още стаж. Имате нужда да преповторите основните познания, макар и да се страхувам, че това е безполезно. Вие сте един безнадежден случай. Научете се да се владеете. Липсва ви замах. Нямаме нужда от деца, а от мъже, ръководители, които да не се поддават на дребнавите си инстинкти...

Ще отидете на летище №5. Един самолет ще ви чака там. Той ще ви отведе в Берлин. Там ще чакате заповедите ми. Пригответе си багажа. Ще тръгнете тази нощ. Пращам ви с мисия. Това ще бъде официалната причина за отпътуването ви.

— Слушам, ваше превъзходителство.

— Свободен сте, поручик Винде.

Себастиан поздравява по военному и тръгва. Той е бледен като смъртник. За да прикрие отчаянието си, провалянето си, принуден е да напрегне всички сили на волята си.

— Един последен съвет — казва баронът в мига, когато прекрочва прага на вратата. — Когато сте ядосан или когато ви е страх, вие ядете прекалено. За едно опитно око много лесно е да забележи това. Наблюдавайте се. Ако не ви бях изненадал във френската градина, достатъчно беше да ви видя тази вечер на масата, за да се събуди подозрението ми.

— Благодаря ви. Ваше превъзходителство — казва Себастиан.

Той бърза да излезе от стаята. Не може да издържи повече. Изпъден е от Бодезер. Неспособен е да възпре сълзите, които се показват на очите му.

Баронът е поканил Фредерика на театрално представление.

В определения ден, към четири часа, Сузана донася с вид на съучастник цял куп големи кутии. Тя е силно възбудена. Отваря ги пред Фредерика, която не вярва на очите си, вади една рокля, една кожа, обувки, много фини чорапи, ръкавици, чанта и воал за убиване на косата.

Фредерика разбира. Това са подаръци от барона. Без да се съпротивява, тя се съгласява да ги изпробва. Сузана се възхищава от красотата на роклята, от вкуса на този, който я е избрал, и заявява, че няколко малки поправки са необходими. Тя излиза, за да ги направи.

Няколко минути преди седем часа Фредерика стои пред огледалото, готова за тръгване, когато от страна на барона ѝ донасят едно клонче бял люляк. Сузана го прикрепя на рамото ѝ. Ароматът му е опияняващ. Преди да слезе, Фредерика намира някакъв незначителен повод, изпраща прислужничката и щом Сузана излиза, се съблича с трескави движения.

Идва ѝ една мисъл, на която тя не може да не се подчини. Чувството, което тя има за себе си, ѝ заповядва това. Нищо не би било в състояние да заличи срама, че не е посмяла да стори това, което е трябвало да стори.

След няколко минути тя слиза по голямата стълба. Закъсняла е с четвърт час, облечена е със старата изтъркана мушама, чийто колан е стегнала около кръста си така, че никога не е изглеждала толкова тънка. Една малка баретка, каквато носят възпитаниците на държавните сиропиталища, памучни чорапи. Токовете на обувките ѝ са изкривени. Слиза с престорено безгрижие.

Баронът я чака в хола заедно с доктора, чиито очи изскачат от орбитите. Той е слисан, не разбира нищо. Сузана, която се преструва, че нарежда нещо в един ъгъл, за да може да присъствува на тръгването, едва не пада от изненада. Това не е възможно! Малката Илзен е полудяла! Краген едва успява да скрие учудването си.

Баронът остава невъзмутим. Преди Фредерика да се присъедини към тях, той е разбрал намерението ѝ. Благодарни ѝ, че не е закъсняла повече от четвърт час, и се отдръпва, за да я остави да мине, като я следва по площадката. Помагайки ѝ да се качи в колата, той долавя лек трепет на цялото ѝ същество. Лицето му не издава нищо от това, което мисли.

Колкото до Фредерика, тя е смазана от хода на приключението. Ето я на път за Париж, седнала до барона, докато тя бе уверена, че той ще ѝ направи груба сцена и ще я застави да отиде и да смени роклята си или ще намери предлог да не излезе.

Напротив! Той е седнал до нея, любезен, не проявява никакво недоволство, никаква досада. Обгръща я с погледа на сините си очи и прикривайки ироничната си усмивка, я разглежда изпитателно. Тя стои като върху нажежени въглени, като на тръни, но той не трябва да забележи това. За да може да изпълни ролята си докрай, тя изважда от единия си джоб черни памучни ръкавици и нарочно бавно ги слага, без да пропусне случая да му покаже, че всичките им пръсти са закърпени; същевременно тя страда от контраста, който образуват черните ръкавици с бежовата мушама.

Колата спира пред театъра. По време на пътуването от Бодезер до Париж Фредерика се надяваше и същевременно се страхуваше да не би баронът да промени намерението си и да я заведе на кино или на някой малък ресторант, за да избегне неприятни срещи.

През цялата вечер Фредерика е между рая и ада. Раят — това е театралната пиеса, играна от гениални артисти, разговорът на барона, присъствието му. Адът, това е фойето на театъра и преддверието. Този човек се движи в едно общество, където жените са облечени с вкус и изтънчено изящество, където любопитни, изпитателни, учудени, възмутени или усмихнати погледи ви разглеждат. Това е също ресторантът, един от най-известните в Париж, където баронът я завежда след театъра и където тя веднага приема да го придружи, решена да не бъде по-малко смела от него. Има мигове, когато адът и раят се смесват и правят болезнено впечатление, както например, когато баронът насочва разговора към един парлив въпрос, когато разглежда с необикновено опитно око тоалета на присъстващите жени, кожата, скъпоценностите, прическите им, когато ги критикува с познание, което я отчайва.

— Шевът е изкуство — казва той — и добрият шивач е артист. Една рокля е една поема, едно видение на любимата жена. Платовете с тяхното разнообразие и безкрайните багри са материята, с която работи този артист. Скулпторът работи с камък, поетът — с думи, шивачът — с платове. За да стане хубава една рокля, той трябва да бъде влюбен в жената, която ще я облече, но непременно влюбен по

един... земен начин... като изпитва едновременно същата страстна, отвлечена, пламенна и ледена, лична и безлична любов, която изпитва един творец към своите герои.

И за да потвърди нагледно думите си, баронът взема примери от залата. Примери, сполучливо подбрани. Демонстрацията е убедителна! Оркестърът свири тихо! Тази музика действа силно върху нервите на Фредерика. Тя се измъчва. Има обаче нещо опияняващо в това състояние. Как се подиграва той! Тя слуша внимателно. Той говори преднамерено. Предизвиква я. Иска да я накара да страда. Тя няма да му позволи да види какво чувствава и мисли. Той се мами, ако разчита на такъв успех.

Ето ги най-сетне в Бодезер. Автомобилът изминава с голяма бързина километрите. Пристигнаха за по-малко от час и половина. Фредерика е напълно изтощена. Хубав огънгори в камината на хола. Пригответе са за изстудяване в една кофа бутилка шампанско. В една ваза е натопено клонче бял люляк, чието опияняващо ухание се носи из стаята. Тя го позна. Това бе люлякът, който той ѝ беше изпратил, за да се закичи, и който бе оставила в стаята си.

— Чаша шампанско — предлага баронът.

Фредерика прави знак, че не иска.

— Умирам за сън — казва тя. — Ще си легна. Лека нощ, господине.

— Не, Вие не умирате за сън, няма да си легнете, вие бягате.

— Бягам? — пита тя и неволно поруменява.

— Знаете много добре, че това е така... И за да ми докажете обратното, ще останете още няколко минути.

Той ѝ предлага едно кресло.

Баронът отваря бутилката шампанско, напълва две чаши, разноцветни мехурчета изплават на повърхността, пукат се и пръскат леко опиянение. Той взема чашата и ѝ я подава. Вдига своята и казва:

— За вашата победа!

— За каква победа? — пита Фредерика.

— Победата, която спечелихте тази вечер по време на една малка война на нерви, малката война на нерви между нас двамата. Беше много забавно — и като отмята главата си назад, той изпразва наведнъж чашата. Взема бутилката и наново я напълва.

— Вие не приехте роклята, която ви изпратих — казва той с неуловима усмивка... — Имах грижата обаче да я избира според принципите, които току-що ви изложих. Дотам стигнах, че накарах Сузана да вземе скришом една ваша дреха, за да имаме точните ви мерки... Лишихте ме от едно голямо удоволствие.

— О! — отвърща Фредерика, която бе чакала този миг цялата вечер и се бе отчаяла, че няма да дойде, — о, съжалявам много. Не желяех да служа като манекен на един човек, който иска да блесне пред хората с общественото си положение или с артистичния си вкус!

Но в момента, когато произнася това, една мисъл проблясва като мълния в съзнанието ѝ: това не е истинската причина, поради която тя бе отказала. Това е само предлог. Бе отказала, защото не можеше да приеме нещо от него, от него, шефа на петата колона във Франция.

— Щастлив съм — казва баронът, — че вие сте отказали не поради съблюдаване на някакви буржоазни условности.

Той стои пред нея с ръце на гърба, надвишава я с главата и раменете си и я гледа с блестящ поглед и нежна, подигравателна усмивка.

Фредерика диша бързо. Уханието на клончето бял люляк достига до нея на талази и тя чувства, че губи съзнание.

— И каква кокетка сте! — продължава баронът. — Поставихте ме не изпитание. Подобно на пепеляшка искате да се скриете под скъсани дрехи и същевременно с туптящо сърце чакате онзи, който сред равнодушната и сляпа тълпа ще се спре и ще ви разпознае въпреки дрехите и ще ви отнесе като най-скъпоценното нещо на земята!

Като я изглежда от горе до долу и от долу до горе с един пронизателен поглед, от който тя се чувства като върху нажежени въглени, той продължава да говори бавно, като се спира на всяка дума:

— Това палто... Тази баретка... Тези обувки... тези чорапи... и тези ръкавици преди всичко... са един шедьовър в случая, който аз имах цялата възможност да преценя... Истински находки... И какъв трогателен вид, нежен, който моли да бъде покровителствуй... Да, едно изтънчено кокетство, от което биха се изчервили ангелите, а дяволът би се възхитил. Много съм ви благодарен за удоволствието, което ми доставихте, много, много съм ви благодарен!

Остава няколко секунди с поглед, впит в нейните очи, и тези няколко секунди изглеждат цяла вечност; после, сякаш дошъл на себе си, той позвънява. Краген се явява с бавни и тържествени стъпки, отива до масата, взема свещника и почва да изкачва голямото стълбище.

Фредерика разбира, че трябва да се оттегли. Тя става. Баронът взема бялото люляково клонче, настига я в подножието на стълбата, хваща я за лакътя и се качва с нея, говорейки:

— Миналия ден ви поисках извинение. Отдавна исках да ви говоря, за да ви кажа мисълта си. Това беше един много обикновен барон фон Вайзефорт, който ви поиска извинение, един възпитан, учтив, културен барон фон Вайзефорт. Един друг барон фон Вайзефорт, или един от бароните фон Вайзефорт, истинският, не ви иска извинение. Той е щастлив, доволен от това, което ви е сторил...

Спира се. Стигнали са до вратата на Фредерика. Краген чака малко встрани, с невъзмутим вид.

Баронът обгръща Фредерика с поглед, който я изпълва с ужас. Подава ѝ бялото люляково клонче. Тя го взема и го мирише.

— Какъв аромат! — казва със захлас.

— Да, ако този люляк растеше в ада, не бих се поколебал да сляза и да го помириша.

— Адът, значи аз съм адът? — отговаря Фредерика.

— Ако сте ад, то тогава адът ще бъде рай. Изплашена от изражението му, Фредерика избързва да влезе в стаята си, затваря вратата и се обляга на нея, задъхвайки се.

Баронът не се опитва да я последва. Той остава за миг пред тази врата с вперени в нея очи. Краген го гледа, вцепенен и неподвижен. Олицетворение на самата преданост. Баронът се усмихва, прави едно небрежно движение с ръка на своя доверен човек и се отдалечава в галерията.

Фредерика съзерцава люляковото клонче, притиска го към бузата си и вдишва страстно аромата му.

Обича ме, мисли тя, обича ме... Да, той е ненавистен и прекрасен. Той не се страхува от нищо, дори и да се покаже пред хората с едно младо момиче, облечено като беднячка. Той е дързък. Не зачита нищо. Нищо не го спира, и особено общественото мнение.

Каквото и да прави, той никога няма да бъде дребнав. Винаги ще бъде голям.

Тя страстно се възхищава от него, обича го, обожава го.

Чува своята благодетелка да говори за мъжете от съвременната епоха и да ги сразява с презрението си. Липсва величие, казваше тя. Подлеци, донжуановци на дребно, суетни глупаци, в най-добрия случай, нищожни добри хорица, задоволяващи се с малко пари, малко власт и банални любовни приключения.

О, баронът е истински мъж! Госпожица Леополдина не би могла да отрече това. Тя би могла да го убие може би, но не би могла да отрече, че е истински мъж, наистина не би могла да стори това.

И като през страшната нощ, когато откри тайната на барона. Фредерика се чувства ту отмаляла, ту обхваната от силна възбуда, която ужасно разтърсва тялото ѝ.

На другия ден, влизайки в стаята ѝ, Сузана я намира заспала, с глава, отпусната върху ръката, облегната на пианото, допряла лицето си до люляковото клонче.

Тя я взема, съблича я и я поставя на леглото, Фредерика поклаща глава. Не се знае дали я порицава, дали я съжалева или завивжда. Люляковото клонче поставя в една ваза. Когато се връща, то е изчезнало. Фредерика го е затворила в едно сандъче, където е заключила и кърпичката на барона.

Отново Фредерика свири за барона в залата за музика, чиято врата е полуотворена. Навън е лунна нощ. Прозорците към терасата са отворени. Долавя се тихият шепот на водата във френската градина. Черешите почват да цъфтят. Скоро ще дойде ред на люляка. Паркът е изпълнен с някакъв копнеж.

Фредерика свири Бах... В съседната стая се чува скърцането на перо върху хартия, шумоленето на листове, които се обръщат. Кой е в тази стая, украсена с един безценен глобус, върху който всички столици са означени със скъпоценни камъни, а Берлин с диамант, защото трябва да стане столица на света? Дали е сам баронът, или неговият двойник — автоматът със стъклените очи, които си приличат като две капки вода?

Дали е излязъл по някоя тайнствена работа, която може да му причини неприятности, поради което е измислил това алиби? При тази мисъл тя неволно потръпва.

Да можеше да узнае, но как да узнае? Да отиде да види? Да установи това със собствените си очи? Не смее вече. Достатъчно го е дебнала. Внезапно ѝ хрумва нещо, което тя веднага прилага в действие.

Започва да свири малката прелюдия № 8, с която пропадна на конкурса на дружеството за старинна музика и която я беше довела в Бодезер. За пръв път оттогава се осмелява да го изсвири. Дързостта ѝ се струва безгранична. Сърцето ѝ бие силно. Тя разкрива чувствата си. Малкият прелюд не трае една минута. Каква кристална чистота, какво неизказано блаженство в тази минута, която граничи с вечността.

Когато повдига очи, баронът е там, прав пред вратата. Той е блед, лицето му е променено, напрегнато от някакво скрито вълнение. Той среща погледа на Фредерика, широко разтворените ѝ очи, блуждаещи, измъчени, възторжени. Тръгва към нея. Тя е станала от пианото и почва да се отдръпва, докато се удря в стената. Той е вече до нея. Тя трепери с цялото си същество, очите ѝ се пълнят със сълзи, които бликват и почват да текат по бузите ѝ неудържимо. Той я прегръща страстно, навежда лице към нейното и я съзерцава. Тя обвиня ръце около шията му и се притиска до него. Горещите устни на барона изсушават сълзите ѝ.

Фредерика излиза, връща се, свири, разхожда се, цялото ѝ същество е крайно възбудено. Тя е обладана всецяло от едно страстно чувство, нервите ѝ са само обтегнати, нищо не е в състояние да сломи енергията ѝ. За да не издаде тайната си, за да намери сили да мълчи, когато е в обятията на Карл-Стефан, тя мисли за поразителните открития през последните седмици и това ѝ дава сили, за да живее. Може всичко да избърши. Всичко да рискува, Всичко да предприема. Знае, че животът ѝ, който напомня прекалено изопната струна, може да бъде прекъснат всеки миг, знае, че нещо съвсем незначително може да доведе до катастрофа. Трябва само да внимава. Никакво нещастие няма да се случи. Трябва да се подготви за всичко и да пази хладнокръвие. Често се учудва как не се издава. Живее в един омагьосан кръг, в състояние на самнамбулизъм, сякаш сънува наяве и има халюцинации.

— Кой те е възпитал? — питаше баронът, наведен над нея. Тя отговаряше. — Възпитала те е точно за мен, за моето щастие —

казваше той. — Ако зависеше от мен, не бих желал да бъдеш друга. Обичам възпитателката ти. Бих се влюбил в нея.

Неуморно той разпитваше Фредерика за детството ѝ. Тя му разказваше, че е намерено дете. Обстоятелството, че е намерено дете, очароваше барона, защото, казваше той, въображението може да работи безспирно, като се старее да разбули тайната на произхода ѝ. Може би тя е принцеса или дъщеря на бедни хора. Колкото се отнася до него, той би предпочел да е родена от бедни хора, защото чудото, което представляваше с цялата си личност, добиваше още по-голям блясък. Тя му обясняваше защо госпожица Илзен я беше нарекла Фредерика и какви усилия трябваше да прави при пристигането си в Бодезер, за да не се разплаче, когато той беше обяснил на доктора защо французите могат да наричат дъщерите си така. И сълзите, които беше успяла да задържи тогава, сега се търкаляха по страните ѝ; баронът ги пресушаваше с целувките си.

Тя му разказваше всичко, упражненията, които госпожица Леополдина я караше да прави, за да развие самообладанието ѝ, как я учеше да се държи добре на масата с чинии и прибори от картон, направени саморъчно от нея, и как я притискаше в обятията си и я обсипваше с целувки, когато беше свирила добре.

И Карл-Стефан я вземаше на *сВou рег* в обятията си, обсипвайки я с целувки.

— Твоята възпитателка не е изскубвала бурените, защото някои от тях имат прекрасни цветове, макар и съвсем дребни; казвала е, че нищо грозно не бива да осквернява погледа, слуха и духа ти. Казвала е, че красотата и моралът не вървят непременно заедно. Съгласен съм с нея. Казвала е също, че в живота само музиката и цветята заслужават да бъдат обичани. Но е забравяла любовта. Какво би станало с теб, ако не ти беше хрумнало да присъствуваш на тозиконкурс?

Фредерика му казваше какво ужасно нещо било нейното пропадане. Той я бил спасил от самоубийство, повиквайки я в Бодезер. Странното му държане я било накарало да мисли дълго време, че той я бил поканил само от състрадание.

— Глупачка — казваше баронът, който не сваляше от нея пронизителните си зорки и замислени очи. — Душата си бих продал за тебе, за да те чуя да свириш.

При тези думи Фредерика изпитваше неизразима наслада. Тя обуздаваше възторга си. Да! той беше човекът, способен всичко да жертвува за нея, стига само тя да пожелаеше това.

— Защо дойдохте на конкурса? — попита любопитно тя.

— Видях обявата и имах предчувствие, че нещо ще се случи. Винаги съм обичал да присъствувам на подобни прояви и съм ревностен посетител на продукциите на консерваториите и музикалните училища. Влязох. Изслушах много от участващите. Всички бяха виртуози... Беше много добре. Отегчавах се. Щях да си тръгна, но ти се появи и засвири. Веднага реших, че трябва да дойдеш в Бодезер.

Той я целуваше нежно по устата и това ѝ се струваше прекрасно. Самодоволен, той гледаше сияещото ѝ лице.

— Мисля, че се влюбих в теб, влюбих се страстно, щом се появи на сцената. Малката прелюдия, начинът, по който я изсвири и който ми прониза сърцето, фактът, че ти свири, без да си даваш сметка какво правиш, твоята чистота, невинността ти, твоето непознаване на света ме възхитиха и ме накараха още повече да се влюбя в теб. Това отговаряше на очакванията ми, то потвърждаваше всичко, което бях доловил в теб на пръв поглед... И сега те виждам. Ти носеше черна рокля, съвсем скромна, каквито носят на изпит ученичките от консерваторията. Тя стигаше до коленете ти и беше с къси ръкави, така че ръцете ти бяха голи, хубавите ти коси бяха разпръснати по раменете. Ти имаше нещо толкова детско, толкова младежко, изглеждаше толкова плаха и смела едновременно, че ми се искаше даскоча от мястото си, да те сграбча в обятията си и да те отнеса далече от тези глупаци, които нищо не разбираха... Изпратих Краген да те чака при изхода и му заповядах да те проследи, за да види къде живееш и да научи името ти. Той не се усъмни нито за миг, че аз се бях влюбил. Краген е приятен... Приятно е да имаш около себе си подобни същества. Докато са при нас, не преценяваме достатъчно техните качества. Те създават равновесие и особено чувство на безопасност... Както виждаш, моралните качества могат да услужат на злото и да правят съществуването му възможно и приятно — прибави той с бегла усмивка.

Погледът му се впиваше в очите на Фредерика, разглеждаше всяка черта на лицето ѝ, виждаше го да се променя леко, целуваше го.

Той я караше да пребледнява. Това му се нравеше.

— Защо не изспири „Хроматичната фантазия“ на Бах?

— Не зная.

— Защото така било писано, защото трябваше да изспириш малката прелюдия №8, за да се влюбя в тебе. Това не е ли достатъчно обяснение?... Ако беше свирила Лист, Вагнер и дори Бетовен, както твоите съперници и съпернички, нямаше да те обикна, но ти сигурно щеше да вземеш наградата и щеше да станеш прочута в целия свят... Какво предпочиташ?

Той знаеше добре какво предпочита и тя потръпваше.

— А — отвръща той, наведен над нея със светещи очи, — може би грешиш! Ще съжаляваш един ден!

Той държи нежната китка на Фредерика между пръстите си, обръща я, за да разглежда ръката ѝ от всички страни, възхищава се, мечтае и с неясна усмивка проследява очертанието на всеки неин пръст с показалеца си. Достатъчно е това леко и нежно докосване, за да пламне и се пробуди чувството ѝ.

Или пък взема главата на Фредерика с двете си ръце, навежда се над лицето ѝ, впива поглед в очите ѝ, за да проследи плъзгащото се отражение на спокойната светлина в тези дълбоки, блестящи и тайнствени под дългите мигли очи.

Той не казваше нищо, но силата на усещанията му го караше да побледнява страшно.

Неочаквано Зигмунд Фриде и оркестърът се завръщат, графинята все още отсъства. Концертът ще се състои след една седмица. Ще бъде нощен концерт, концерт в полунощ, мода, създадена от барона, от която всички са във възторг. Каква очарователна, оригинална идея. Само барон фон Вайзефорт може да я измисли! Ще започне в единадесет и половина вечерта, за да свърши към два и половина, три часа. Ще бъде последван от прием в парка.

Животът е вихрушка. Репетициите почват заедно със закуските във фойето по време на паузите и след работата. Няма вече соарета. Баронът е много зает. Фредерика работи върху програмата, която ще трябва да свири. Баронът винаги намира време, за да дойде да я слуша. Когато са сами, за да ѝ докаже колко е доволен от работата ѝ, той я обсипва с целувки и ласки. Тя си е купила една нова рокля за концерта,

една бяла рокля, която Карл-Стефан искаше да ѝ подари, но тя упорито отказваше.

Музикантите са по-любопитни и по-бъбриви от всякога. Дали малката Илзен е любовница на барона? Не могат да отгатнат и се задоволяват с предположения. Зигмунд фриде не се е променил. Докторът е единственият, който проявява лошо настроение. Той се мръщи на барона. Сърди му се, че е „прелъстил“ Фредерика, както казва той. Станал е мълчалив. В неделя и четвъртък, дни, в които си дава отпуска, остава невидим. Това е признак на неодобрение и скандал. И колкото повече е сдържан, толкова повече баронът е любезен към него. Избягва Фредерика, бои се да я погледне в лицето, бяга от нея. Обаче, когато са случайно насаме, той не може да се сдържи и прояви състрадание към нея. Тогава Фредерика се въздържа с голямо усилие да не заплаче.

Фредерика забелязва, че Себастиан е изчезнал. Баронът дава уклончиви отговори по този въпрос. Себастиан е заминал. Той го е натоварил с деликатни и важни проучвания. Баронът ръководи без усилие една уморителна и разнообразна дейност; въпреки това той посвещава цялото си време на Фредерика. Иронична усмивка се появява на устните му, когато четете военните известия и бюлетините за съюзническите победи в Норвегия, и Фредерика отгатва по тази усмивка, че Англия и Франция ще бъдат победени. Тя трябва да му открие, че знае всичко, и да го запита. Това желание става всеки ден по-непреодолимо. Някакъв неясен инстинкт още я задържа. Тя знае какъв. Но това не може да продължава дълго време. Черни облаци се съгъстват все по-застрашително, бурята приближава, тя ще се разрази. Трябва да се действа преди това. Трябва да се намери благоприятният миг. Времето тече бързо. Ако Германия е готова? Ако нападне? При тези мисли Фредерика чувствава, че пропаст се разтваря пред краката ѝ.

Бурята се разразява съвсем неочаквано.

Това е в самия ден на концерта, към края на следобеда.

Фредерика е при барона.

Докторът се втурва в стаята, неописуемо възбуден, зачервен, с опулени очи, крещейки:

— Лъжи, все лъжи!

Баронът става и го измерва със студен поглед. Подобно държане от страна на барона би могло по-рано да накара наивния доктор да потъне в земята. Сега той се наежва.

— Какво има, докторе? — пита баронът.

Фроман се задушава. Той говори немски и Фредерика с мъка разбира. Но смисъла на спора улавя твърде добре. Тя следи сцената, сгушена в един ъгъл. Моментът е настъпил! Страшна мъка разкъсва сърцето ѝ.

— Да, лъжи, все лъжи, господин барон. Принуждавате ме, без да искам, да лъжа хора, които имат доверие в мен. Карате ме да играя отворителна роля. Кой ще ми повярва, когато кажа, че съм невинен? Безчестието ще ме убие. Всевишният знае, че единствената ми вина е тази, че съм бил прекалено доверчив и че прекалено много съм вярвал.

— Вие бълнувате, докторе. Вземете нещо успокоително и идете да си легнете — казва баронът. — Втресло ви е. Бъдете доволен, че съм достатъчно хладнокръвен, за да забележа това вместо вас.

Той сяда, взема перото и почва да пише с изморен вид.

— Аз! Бълнувам? — вика докторът, — ами това?

С трепереща ръка той изважда един лист от джоба си.

Баронът вдига очи. При вида на този лист лицето му се изкривява, от устата му се изплъзва ругатня. Скача и обикаля работната си маса.

— Къде намерихте това? — сопва се той.

— А-а! — вика докторът. — Това ви интересува. Значи не съм бълнувал. Къде го намерих? В поверителния доклад относно моите изследвания, който ви предадох, за да го изпратите на съюзническата главна квартира. Вие сте го изпратили в Берлин и непогрешимите офицери на германското главно командване, които са така точни, грижливи и безукорни, са забравили вътре това листче. Значи и тегрешат? Тези подробности могат да ги погубят... Няма значение! Ужасно е, че вие, барон фон Вайзефорт, сте един мошеник, лъжец и предател. Никога няма да се съвзема от този удар. Вие лъжете всички! О! Задушавам се! Вие нямате ни най-малка представа за чест, за вяност... Аз ще ви издам. Баронът е успял вече да се овладее. При вида на страшното му самообладание Фредерика чувства, че я полазват тръпки.

— Направете го — казва той. — Никой не ви пречи, господин докторе.

— Мислите ли, че няма да ми повярват?

— Точно така. Отгатнахте.

— Имам доказателства.

— Не — казва баронът и с бързо движение измъква от ръката листчето.

Докторът се опитва да се хвърли върху него. С едно движение баронът го спира.

— Недостойно е за вас и за мене да се бием като хамали, докторе... Пък и аз съм по-силният. Опитът ви да ми отнемете листчето е безполезен.

Фроман отново се задушава.

— Ако имахте малко повече ум, хер доктор — продължава баронът. — щяхте да пазите това листче като неоспоримо доказателство и за нищо на света не бихте ми открили онова, което знаете. Но вие вършите обратното. Непосредствено под влияние на вашето възмущение вие ми го показвате. Как! Да сте на такава възраст вече и да не можете да се владеете!

— Вие сте изобличен, загубен сте, барон фон Вайзефорт.

— Казах ви вече, идете да разкажете нашата малка история. Никой не ще ви вярва или по-скоро никой не ще желае да ви повярва. Така ще е по-удобно. Всичко е гнило тук. А сега имам работа. Излезте! Освободете ме от неприятната гледка на вашата дребнобуржоазна душа без въображение... Довиждане.

— Довиждане, господин барон. Поведението ви би накарало вашия славен дядо да се обърне в гроба.

Баронът се изправя с цялата си надменност.

— Не се тревожете за дядо ми. Познавам го по-добре от вас. Той обичаше родината си като мен и не вярвам да е недоволен от внука си.

Докторът гледа барона ужасен, после се хваща отчаян за главата и се втурва навън.

Баронът остава замислен един миг. Натиска едно копче, което се намира на бюрото му.

Почти веднага се чува гласът на Волф Грюн.

— Да, господин барон?...

— Ти Ли си Волф?

— Да господин барон.

— Докторът си отиде. Той не е добре... Има треска. Погрижи се за него, не го оставяй, докато не се успокои. Разбра ли ме?

— Да, господин барон. Днес, точно днес? Не можеше ли да почака още няколко часа?

— Направи каквото ти казах. Така е може би по-добре. Поне знае какво го очаква. Разчитам на теб.

— Добре. Слушам, господин барон.

Баронът натиска отново копчето. В този миг той забелязва Фредерика. Едва сдържа учудването си.

Прави, те се изглеждат един друг, двамата еднакво бледи и треперещи.

— Ти тук ли беше?... Бях те забравил.

Той се приближава и я прегръща. Надвесен над нея, впила поглед в очите ѝ. Какво е разбрала? Доколко е разбрала?

Фредерика не отклонява погледа си, този поглед, в който той се губи. Тя успява да се усмихне, както се усмихва призрак.

— Не се мъчи повече да отгатваш. Карл-Стефан, аз зная. Силно вълнение разтърсва тялото на барона.

— Знаеш? Какво знаеш?

— Зная ролята, която играеш във Франция.

— Каква роля?

— Ти сигурно си главният шеф на петата колона. Той е блед, но не повече от нея.

— Откога знаеш това?

— От онази нощ, когато те видях пред вратата на салона, отпуснат върху работната маса; помислих, че си убит, и изтичах да ти се притека на помощ... Видях, че това не беше ти, а един автомат. Лесно беше да разбере останалото. Това се случи няколко дни след заминаването на оркестъра.

Баронът е сразен не толкова от това разкритие, колкото от обстоятелството, че е имала силата да се прикрива по такъв удивителен начин. Той, който се гордее, че нищо не може да избегне от неговата наблюдателност, от свръхчовешката му проникателност, нищо не е отгатнал, нищо не е почувствувал. Той, който мислеше, че я познава!

— И ти не прояви нищо? Коя си ти? Или по-скоро кой съм аз, който нищо не подозирах?

— Дори и да не знаех за съществуването на автомата, мислиш ли, че нищо не бих отгатнала? Други неща щяха да ми отворят очите. Любовта не е сляпа, о, не!

— Защо не си ми казала нищо?

— Исках да те покоря, исках да ме обикнеш повече от своя собствен живот, повече от самия себе си, повече от собствената си дума.

— Обичам те безумно — каза той, притискайки я страстно към себе си.

— Не исках да ти говоря, преди да ми принадлежиш напълно, преди да ти стана необходима, за да мога да настоя пред теб да се откажеш от делото. Да, аз искам това. Аз искам да се откажеш от мечтата си, от плана си, от самия себе си.

Баронът е като гръмнат. Той не сънува! Той не бълнува!

— Какво казваш?

— Искам да се откажеш от дейността си. Изгори всичко, унищожи всичко, забрави всичко, бягай — казва Фредерика, треперейки цялата.

Баронът я отблъсва грубо. Тя залита и едва се задържа, за да не падне.

— Ти не знаеш какво приказваш — казва той троснато. — Защо да изоставя всичко?

Очите на Фредерика проникват като две ослепителни светлини чак в сърцето му. Той почти не може да ги понася. Те го изгарят, влудяват го.

— Защото ме обичаш и защото аз те моля за това.

За пръв път в живота си баронът мисли, че ще загуби ума си.

— Това е безумие — казва той, — ти си луда.

— Не, не съм луда, знаеш добре. Ако ме обичаш, откажисе.

— Ти си луда — повтаря той извън себе си, с разкривенолице.

— Не желаяш ли?

Той избухва в смях. При звука на този смях Фредерика чувствава, че умира.

— Никога! — казва той. — Не може да се поиска от един артист да пожертвува петото си действие.

Сълзи бликат в очите на Фредерика. Тя не може да се владее вече.

— Ако не го сториш, ти си подлец. Да изоставиш каузата си, значи сам да се погубиш, а ти се боиш да се погубиш. Подлец, страхливец, заешко сърце. Ето какво си! Боиш се от пропастта. Боиш се от бездната.

Всяка дума, която Фредерика произнася, удря върху гордостта на барона. Той я гледа със страшно лице. Дали ще я убие? Не, той се овладява, обръща се и се отправя към вратата.

Фредерика го гледа и изведнъж се спуска към него, успява да застане между него и вратата. Тя плаче с цялата си душа.

— Карл-Стефан, ако не ме обичаш вече, ще умра.

Той не може да устои. Грабва я отново в обятията си и я обсипва с целувки и ласки.

— Никога, никога няма да те оставя.

— Напразно се противиш — казва тя умолително. — Накрая ще бъдеш победен. По-добре е да се откажеш още сега. Защото по-късно и без това ще бъдеш принуден да го сториш и тогава ще бъде по-зле, отколкото сега.

— Мълчи, Фредерика — казва той. — Ще дойдеш ли тази вечер?

— Ще дойда.

— Ще свириш ли?

— Да, ще свиря.

— Добре тогава, върви, върви да се приготвиш.

Но той не може да я пусне да върви, целува я, притиска я до себе си, сякаш някакъв неясен инстинкт му казва, че това е за последен път, че ще я загуби завинаги!

Тази вечер Театърът на Бодезер е препълнен с най-отбрана публика. Няма нито едно свободно място. Виждат се много генерали, офицери от генералния щаб, министри, висши чиновници, индустриалци, най-видните представители на френската аристокрация, красиви знаменити жени. Местата, чиято цена представлява цяло богатство, бяха предварително ангажирани по личната покана на барон фон Вайзефорт. За да се сдобият с тях, хората прибягваха до унижение. Целият приход трябваше да бъде внесен в помощната каса на политическите емигранти от всички страни, завладени от Оста.

Париж присъствува, тласнат по-скоро от желанието да види и чуе Фредерика Илзен, отколкото поради патриотична солидарност. Тази непозната възбужда любопитство. Коя е? Осведомяват се. Една пианистка, която е пропаднала на конкурса на френското дружество за старинна музика, на който свирила някаква дреболия. Спомнят си сега. Мълвата твърди, че тя е последната победа на барон фон Вайзефорт, и това удвоява интереса. Той я чул на конкурса и въпреки шумното ѝ проваляне я ангажирал като пианистка в Бодезер; сега той ѝ доверява ролята на солистка един от своите концерти, в който вземат участие само първостепенни артисти. Баронът е известен с взискателния си вкус. Никога изборът му не е бил оспорван. Той се е наложил от само себе си. Дали благодарение на своя усет е можел да открие у безличното момиченце истинския гений, незабелязан от взискателния и обработен слух на журито, или пък силата на зараждащото се и неотразимо чувство го е правела нечувствителен към музиката? Мъчно би могло да се отговори на този въпрос.

Първите поканени пристигат в единадесет часа. Баронът ги приема в салоните на замъка, където са приготвени закуски. След дългия път с автомобил гостите са доволни, че могат да се подкрепят и освежат. Привлечени от очарователното държане и разговора на барона, хората не забелязват, че времето напредва. Фредерика Илзен е невидима: „Той не я показва, крие я“ — мислят гостите, сръчен е, умее да създава ефекти като добър режисьор.

Най-сетне се чува продължителен звън. Баронът кани гостите да го последват. Вратите на театъра се отварят. От всички страни се чуват възклицания на учудване и възхищение. Залата блести от светлини. Тя е осветена от свещи, окичена с бял люляк, момина сълза и черешови клончета, наредени с голям вкус. Ароматът, който лъха от

полуотворените чашки на цветовете, се носи из въздуха, остър, опияняващ.

Музикантите се събират и нареждат, както по времето на Бах и Моцарт. Настроиват инструментите си. Триножниците също така са осветени със свещи. Един голям роял заема предната част на сцената.

Всред шум от разговори и възклицания прислугата настанява поканените. Баронът сяда в средата на първия ред и веднага фафнер и Фазолт идват и лягат в краката му. „Както едно време, когато някой влюбен в музиката принц, всред кръга на своите придворни, в театъра на резиденцията си, слуша своите музиканти“, отбелязва в бележника си, много доволен от фразата си, един журналист в своя материал за концерта на другия ден.

— Бели цветя — шушука един изтънчен старец на прекрасна млада жена, която го придружава, — бели цветя! Една поема на барона в чест на дамата на сърцето му. Трябва ли да разберем, че невинността ѝ е останала непокътната?... Умирам от желание да я видя!

Зигмунд Фриде влиза. Посрещат го с овации. Той поздравява, качва се на подиума, взема палката си, издига я, държи я така известно време, за да привлече вниманието на музикантите. В залата, пълна с очакване, настъпва тишина; с едва уловимо движение той дава знак на оркестъра и първите тактове на Моцартовата „Симфония в сол миньор“ се разнасят из залата.

Тези, които по-късно си спомнят този концерт и можеха за миг да забравят ужасните събития, които го придружаваха, заявяваха, че е бил нещо нечувано. Никога не им се е струвало да са били по-близо до съвършеното.

Всичко беше така нагледно, като че ли баронът искаше да въздействува с непостижимо желание върху чувствителността на своите гости, сякаш те бяха за него някакъв инструмент.

Това беше едно истинско тържество! Някакво напрежение, някакъв неизразим трепет изпълваха цялата зала. Всеки беше зашеметен и не знаеше на какво да отдаде безумната радост, която го бе обхванала: дали на вида на залата, на светлината на свещите, на аромата на люляка, на момината сълза, на черешовите клончета, на музиката на Бах, Моцарт, на барона, на Зигмунд Фриде или на Фредерика Илзен. На всяко едно от тези неща и на всички заедно.

Симфонията в сол миньор се разгъва бурна, неспокойна, пълна с плам. Възторжена, страстна, затрогваща. Зигмунд фриде я бе поставил в програмата по желание на Фредерика, той нищо не ѝ отказваше и нищо не можеше да ѝ откаже, тя бе негова любимка.

— Виждам, че тази симфония има голямо значение за теб — казва баронът на Фредерика в един момент, когато са останали насаме, след една репетиция, — защо? Защо я обичаш до такава степен? Какво има между теб и нея?

Тя беше в прегръдките му и той не преставаше да я целува.

— Една тайна — отговори тя с усмивка, едновременно тъжна и дяволита, която той обожаваше.

— Каква тайна?

— Ако не можете да я отгатнете сам, господине, не сте достоен да я научите.

И тя се засмива леко.

— Наистина, само аз мога да зная тази тайна. Никой не може да я открие, ако не му я кажа, а аз няма никому да я кажа, дори и на теб... Трябва да се прибегне към помощта на някой магьосник, който е ясновидец, може би той ще отгатне.

Любопитството на барона е извънредно възбудено. Но нищо не издава. Той не може да знае, че симфонията хармонира чудно с това, което Фредерика чувствава, когато мисли за него, и че тя е, която я бе хвърлила, тъй да се каже, в прегръдките му. Той не можеше да знае, че за нея тази симфония е едно обяснение, едно оправдание, едно успокоение.

— Това е във връзка с някое от твоите изживявания, защото ти си била влюбена, преди да ме познаваш! — казватой.

— Може би да, господине, но вие никога не ще узнаете това. Ще ви го кажа може би, когато ме обикнете — отговаря тя със странно изражение.

Отново ли ще настоява тя, че той не я обича? Той чувствуваше, че преbledнява от яд, и едва се владееше.

— Какво трябва да се направи, какво трябва да се почувствува, за да признаеш най-сетне, да признаеш, че те обичам!

— Ти ще узнаеш един ден. Ще узнаеш и ще разбереш, ще видим тогава колко струва твоята любов!

Значи тази е причината! Той я знае сега! „Защото ме обичаш и защото аз те моля за това!“... Това бе, което тя искаше настойчиво, да се откаже той от себе си, от това, което беше животът му, целта на живота му! Никога! Тя е загубила ума си! Тя е луда, за връзване е!

Сцената, която бе имал с Фредерика няколко часа преди това, го беше разтърсила издъно. Музиката никога не бе му действувала с такава сила, както тази вечер. Тя караше да трепти всяка негова фибра. Той долавяше с остра пронизателност най-малките трептения в залата. Очакваше появяването на Фредерика с едно нетърпение, с едно буйно желание, почти непоносимо, толкова то бе болезнено...

Симфонията свършва. Публиката аплодира, луда от възторг. След като се покланя безбройно много пъти, Зигмунд фриде отива да доведе Фредерика. Той се появява наново след пет минути, държейки я за ръка.

От облекчението, което почувствува, баронът разбира, че се е съмнявал до този миг дали тя ще свири. Това облекчение не трае дълго. Скоро друго безпокойство го завладява и го измъчва страшно.

Той забелязва живия интерес на хората в залата. Петстотин чифта светещи очи, дръзки, любопитни, се отправят към тънкия бял силует. Нетърпеливи от очакване, от възторг, желание, завист или ревност, те се опитват да разбулят тайната на живота и на цялото й същество.

Фредерика се приближава и сядва сред буря от ръкопляскания. Тя вдига очи към Зигмунд Фриде и с кимване на глава му прави знак, че е готова и чака той да почне. Диригентът вдига палката и оркестърът започва първата част на Моцартовия концерт. Публиката, дошла с предубеждение и намерение да отрече изкуството на Фредерика, е завладяна и победена от самото начало.

Фредерика свири с чудна лекота, с нежност, чистота, тъга, които вълнуват и пронизват сърцето. След това идва редът на Бранденбургския концерт № 5. Големият монолог на каденцата се разгъва удивително.

Цялата зала слуша тази музика с притаен дъх. Сълзи се стичат по лицата.

Баронът се възхищава от Фредерика. Той я обожава. Обича я. Никой досега не е свирил като нея. „Тя ги завладява и те я следват

кротко, както лъвове и други диви зверове биха последвали едно дете“, мисли той.

Баронът, който знае да чете и да улавя най-малката промяна върху лицето ѝ и който би могъл със затворени очи да каже какво мисли и какво чувства тя, знае, че тази вечер Фредерика е овладяна от необикновена сила, която я кара да надмине себе си.

„Защото ме обичаш и защото аз те моля.“ Той я разбира, той вижда очите ѝ, впити в него, умоляващи. Свят му се завива. Той не ще устои на такива бурни преживявания. „Откажи се“, повтаряше тя. Не, той няма да се откаже. Тя е, която ще се подчини на волята му. В навечерието още той се наслаждаваше при мисълта колко учудена и възхитена ще бъде публиката от изкуството на Фредерика. Тя ще спечели сражението, с най-нищожно усилие, той беше убеден в това. Днес се води една друга борба, една борба, която той не бе предвидил и от която или единият, или другият ще излезе победител или победен. Но в случая той не знае още кое е победа и кое — поражение.

Една друга мисъл поразява внезапно барона като светкавица: „Обича ли ме тя, или се е подиграла с мен, за да получи това, което иска? Обича ли ме наистина, или играе някаква роля? Не, тя не ме обича. Няма да се откажа, няма да извърша тази лудост.“ „Ти си подъл, му бе казала тя, ти се страхуваш, защото знаеш добре, че ако изоставиш делото, ставаш човек без значение. Твоята мисия — с какво презрение бе произнесла тя тази дума — е тясно свързана с теб, това си самият ти, това не е някакъв отвлечен идеал — и ти се боиш, че ако го изгубиш, сам ще се погубиш като барон фон Вайзефорт.“

Тя е там, на сцената, сред музикантите. Той следи като омагьосан движенията на ръцете ѝ, движения леки, отмерени, чудно сръчни, удивително уверени. „Тя свири с цялата си душа, мисли той. Цялата е само чувство. В музиката ѝ няма нищо земно.“

Фредерика свършва. Залата се тресе от ръкоплясканията на една наелектризирана публика. Искат друго нещо. Тя сияе отново и изсвирва малката прелюдия № 8.

Баронът чувства нещо болезнено, остро и възвишено.

Когато свършва, възторгът стига крайния си предел. Цялата зала е на крак, ръкопляска бурно, вика, хвърля цветя, скъпоценности, кърпи, ръкавици, всичко, каквото ѝ попадне на ръка.

Баронът също става. Единствен той не ръкопляска. Донесят на Фредерика стрък люляк. Баронът ѝ го праща. Тя заравя лицето си в ароматните цветове и ги мирише, притискайки ги към устните си, захапва ги, без да снее погледа си от барона.

Публиката следи сцената с притаен дъх. Тя чувствава, че става нещо нечувано. Би казал човек, че хвърля успеха си в краката на барона, като стрък цвете, за да поласкае гордостта му. Никой не може да разбере какво става.

Баронът стои неподвижен, с разстроено лице. Той знае, че е вложила всичко в това свирене, за да го спечели. Тя надминава себе си. Фредерика разчита, че ако не самата тя, ако не нейната любов, то поне музиката — да, музиката единствено ще го накара да отстъпи.

„Тя не ме обича, си повтаря баронът. Аз няма да отстъпя.“

Той я настига в салона, който беше запазен за нея. Притиска я в прегръдките си до задушаване, прегръща я, обсипва я с целувки. Никога не е свирила като тази вечер. Тя надмина себе си. Надмина това, което човек може да си представи.

Тя го гледа. В очите ѝ има безкрайна молба. Той знае това, което тя иска, клати глава и прави знак, че е невъзможно. Тя гледа с блуждаещ поглед.

Но ето тълпата. Фредерика трябва да приеме поздравленията, да поблагодари.

Поканените се разпръсват из салоните и в градините. Опиянението, което се носи из въздуха от началото на вечерята, се удвоява. Вина се леят изобилно. Луната свети. Бяха изгасили светлините и отворили широко вратите към градините. Нощта е лека. В разцъфналата люлякова горичка славеите пеят до захлас.

Заобикалят Фредерика Илзен, поздравяват я. Учудват се, че я виждат тъй странно бледа; тя се движи като привидение, усмихва се, сякаш говори насън. Наблюдават я в обществото на барона. Удивляват се на способността им да се владеят.

Баронът успява за миг да отстрани Фредерика. Той ѝ шепне, че ще тръгнат след един час. Сузана ѝ е стегнала багажа. Тя трябва да се приготви. Определя ѝ среща в работния си кабинет. Задълженията му като домакин на къщата го отдалечават от нея.

Фредерика нищо не отговаря. Тя дори не го пита къде отиват. Какво значение има? Какво я интересува успехът, хвалбите,

ласкателствата! Всичко е загубено, планът ѝ пропадна. Надеждите ѝ се изпариха. Останаха само развалини.

Да си отиде, да бяга, да изчезне от лицето на земята! Да, Карл-Стефан ще я чака дълго време. Когато дойде да я търси, тя ще бъде вече далече. Той не ще я намери.

... Изведнъж Фредерика Илзен изчезва... После баронът... Не могат да си спомнят от колко време са изчезнали. Прислугата също е невидима. Странно чувство обхваща всички поканени. Гледат се в началото учудено, после тревожно. Какво значи всичко това? Връщат се в замъка. Звънят. Никой не отваря. Викат. Също мълчание. Всичко е пусто. Има вид на изоставено. Опитват се да телефонираат. Жиците са прерязани. Избързват към жилищата на прислугата, където са гаражите. Шофьорите на автомобилите, които доведоха гостите, са мъртвопияни, колите — извън употреба. От всеки мотор е извадена една съществена част, а кутиите, които съдържат инструментите и частите за сменяване, са празни.

Една група влиза в работния кабинет на барона.

Той е седнал пред масата. Една-единствена лампа с голям абажур свети само върху книгата, докато той остава в сянка.

С възклицания на облекчение групата влиза в стаята. Баронът продължава да пише, сякаш не е забелязал нахлуването. Поканените, обхванати от страх, се чувствуват неудобно. Един младеж, зашеметен от многобройните коктейли, се осмелява да потупа барона по рамото... Той остава с вдигната ръка и с ужасено лице. Другите го гледат учудено, после обръщат погледите си към барона и изведнъж разбират. Косите им настръхват. От автомата се чува къс смях, от който тръпки полазват по гърба. Жените почват да крещат...

В този миг един човек, облечен в костюм на мотоциклетист, пристига запъхтян в двора на Бодезер, където поканените, объркани, се движат.

Вече два часа, откак той напразно се мъчи да влезе във връзка с Бодезер. Телефонът и телеграфът не работят. Той пристигнал с мотоциклет и намерил вратата на парка херметически затворена; трябвало да остави мотоциклета си да проникне в парка, като прескочи стената. За да стигне до замъка, трябвало да върви пеш почти един час.

Той съобщава, че сто германски дивизии са преминали границата на Холандия, Белгия и Люксембург.

Между гостите настъпва страхотна бъркотия. Жени припадат или са обхванати от нервни кризи. Безредието е неописуемо. Министрите, генералите, офицерите от генералния щаб се опитват с всички възможни средства да се върнат в Париж. Мотоциклетистът е поел пеша, за да търси коли. Той не може да определи колко време ще му трябва за това. Когато пристига на края на имението, моторът му е изчезнал, някаква тайнствена ръка го е задигнала. Той трябва да продължи пътя си пеша.

Късно сутринта първите гости успяват да стигнат до Париж. Околността на замъка се е превърнала в пустиня. Чифлиците в околностите бяха празни, няколко надписа, поставени на видно място, бяха изменили посоките на движението на главното шосе. Тези, които можаха да намерят някаква кола, се бяха заблудили поради сменените преднамерено пътни знаци или бяха спрени от хвърлените във въздуха мостове. До Париж телефонът и телеграфът бяха развалени.

Един от гостите на барона тази вечер беше професор Шарл Корансе, който бе успял да премине по-късно в Англия, където се присъедини към генерал Де Гол. Той написа една малка книга със заглавие „Погромът“.

В тази книга могат да се прочетат имената на гостите на барона. В нея се твърди, че стотина от тях са заемали главни служби в държавната машина. Баронът, който бе изпратил лични покани, беше успял да подбере гостите снеобикновена сръчност.

Той бе постигнал целта си. Бе успял да попречи на управляващите да заемат постовете си в един момент, когато отсъствието им трябваше да има катастрофални последици за защитата на Франция.

Един от инспекторите, натоварен със следствието, решил да анализира питиетата и храната, които били поднесени тази вечер на гостите. Бил открит един познат химически състав, който, погълнат, действа върху способността да се разсъждава трезво, и предразполага погълнатите подобни храни и напитки към възприемане на най-малки внушения. С това се обяснява особената атмосфера на опиянение и повишеното настроение на гостите през тази нощ.

Замъкът беше претърсен основно. Откриха подземия и в тези подземия мощен радиопредавател, телефонни инсталации, свързани с всички главни политически, стопански, индустриални и военни линии, които даваха възможност да се улавят и най-тайните разговори, една печатница, където бяха печатани брошурите на тайната пропаганда, възхваляващи националсоциалистическата идеология. По този начин бил избягнат рискът да се препрачат през границата. Бяха открити също фотографски лаборатории и такива за полицейски издирвания, обширен гараж и едно летище, откъдето баронът и неговите приближени бяха излитали за Германия.

Претърсвайки околностите на Бодезер, намериха в гората едно припаднало младо момиче. Бялата ѝ рокля беше на парцали, обувките скъсани, краката ѝ — окървавени. Това беше Фредерика Илзен. Тя лежеше на земята, с лице върху стрък бял люляк, който с големи усилия можаха да ѝ изтръгнат.

Тя бе задържана като съучастница на барон фон Вайзефорт и отведена в болницата на затвора. След петнадесет дни, след като се бе съвзела, бе изпратена пред военния съд.

Не можаха да изтръгнат много нещо от нея.

Да, тя знаеше за дейността на барона във Франция. Защо не беше го издала? Фредерика мълчеше, отказваше да отговаря. Най-ловките въпроси не успяваха да изтръгнат от нея дума по този въпрос. Не, баронът никога не ѝ бе говорил за дейността си, нито я беше замесвал в тази дейност. Тя не знаеше, че германците трябвало да нападнат през нощта на 9 срещу 10 май. Едва по-късно разбра ролята, която бе играла на концерта.

Като мислеше, че отговаря според един грижливо и предварително обмислен с барона план, опитаха се да я смутят.

Искаха да заговори у нея чувството за чест, за правдивост, за патриотизъм и честност. Тя бе жертвата на барона. Отстъпила бе, защото е била заблудена, иначе нейното поведение би било необяснимо. Може да ѝ простят, ако разкриеше всичко, което знае.

— Аз казах всичко, което зная — отговаря тя. — Останалото засяга само мен и не представлява интерес за следствието.

Действуват на честолюбието ѝ...

На конкурса на Дружеството за старинна музика нейната стойност като пианистка е била преценена от сведущи хора.

Неописуемият възторг, който проявила публиката в Бодезер, не се е дължал на изкуството ѝ, но на един химически възбуждащ състав, който поканените били погълнали с виното и храната в бюфета. Баронът не искал и да знае за музикалната ѝ кариера! Той си бе послужил с нея като с примамка в една грижливо подготвена сцена. Веднага щом я чул на конкурса, тази комедия му дошла на ум. Тя имаше невинен изглед, свойствен да заблуждава хората. Бе много глупава, за да му бъде вярна — още повече, когато знаеше, както знаеха това всички. — той имаше безбройно много любовници и тя е била само една пионка в играта му.

При тези думи Фредерика се засмива иронично и упорствува в мълчанието си.

— Знаехте ли за съществуването на автомата?

— Да.

— Кога си дадохте сметка, че това не беше баронът, който ви слушаше, а един манекен, поставен на негово място, за да му служи за алиби?

Фредерика наново не отговаря нищо. Питат я за имената на тези, които баронът приемаше. При известни имена лицето на съдията става непроницаемо и той прекъсва разпита.

И Фредерика разбира при това държане, по-добре от всякога, че Франция е загубена, тъй като най-висшите съдии нямат повече смелост да поемат сами отговорности, да твърдят истината и безмилостно да раздават правосъдие, независимо от техните интереси и лични чувства, Фредерика очакваше да бъде разстреляна. Освободиха я. Това бе няколко дни преди влизането на германските войски в Париж. Погромът на Франция настъпваше. След рухването на позициите на канала Алберт и Мьоза, след капитулирането на Холандия, Белгия, отстъплението при Дюнкерк германците приближаваха столицата.

Фредерика не беше мислила, че погромът ще настъпи така бързо. Карл-Стефан знаеше какво прави. Да. Той беше работил добре. Ако човек можеше да разгледа въпроса обективно и независимо от последиците, би могъл да се възхити от него!

При излизането ѝ от затвора един човек с изискани обноски я помоли да го последва. Той има заповед от личност, която тя добре познава, да я отведе на едно място, приготвено за нея, и да бди нищо да не ѝ липсва. Фредерика не се съмнява, че тази тайнствена личност е

Карл-Стефан. Тя изтръпва. Значи той има още свои агенти и съучастници във Франция? Тя отказва да последва непознатия. Всичките му молби са напразни. Той трябва да изчезне. Тя е сигурна, че той не ще я изпусне от очи нито миг.

Фредерика успя да наеме една мизерна таванска стая.

Тя видя бежанци да нахлуват от север, чу ги да разказват за ужаси, които надминаваха всякакво въображение. Той бе виновен за всяко тяхно страдание, и тя чувствуваше как то отекуваше в душата ѝ. Струваше ѝ се, че от всичко това ще умре.

В деня в който германците влязоха в Париж, тя затвори капациите на прозорците и остана да лежи на мизерното канапе, което и служеше за легло, завита презглава с покривката. Градът поднасяше на победоносната войска пусти, безлюдни улици, потънали в гробно мълчание.

Надвечер по площадката се чуват стъпки и на вратата на Фредерика се тропа. Тя става от леглото си, изправя се, с ръце, кръстосани върху гърдите.

— Отворете — заповядва един глас, който тя би разпознала между хиляди гласове след години мълчание.

— Да, господин офицер — отговаря една жена, портиерката, с глас, треперещ от ужас.

Един ключ се завъртва в ключалката. Вратата се отваря. Вдигат капациите. Светлината прониква. Това е той. Тя очакваше това, тя знаеше, че той ще дойде.

Той е в генералска униформа. През полуотворената врата Фредерика забелязва войници с пушки на рамо, командувани от един поручик.

— Излезте — казва баронът на портиерката, — чакайте на площадката.

Жената бърза да се подчини. Вратата се затваря след нея. Ето ги сами лице срещу лице. Баронът разглежда бързо с очи стаята. Той забелязва бедността и безредието вътре. Стиска зъби. Тя — сред тази обстановка? С какъв възмутен и тъжен поглед я гледа!

Колко е преbledняла и отслабнала! Под очите ѝ има сини кръгове. Тя е само сянка от това, което беше. Гледа го с ужас, съвсем объркана.

— Фредерика — казва той с глух глас.

Той се доближава до нея и иска да я вземе в прегръдките си... С протегнати ръце тя го отблъсква. Той отстъпва.

— Дойдох да те взема — казва той.

— Не, не.

— Да, ти не можеш да останеш в Париж. Ела, облечи се.

— Не.

— Да. Ти си в опасност тук. Французите ще те заподозрят, защото си била в Бодезер, а германците — защото си избягала. Ела!

— Не.

— Ако не дойдеш доброволно, ще те принудя. Ще те принудя, въпреки желанието ти, за да те заведа на безопасно място... Защо избяга от Бодезер? Защо? Търсих те, доколкото ми бе възможно. Чаках те, колкото можах, с риск за живота си. Мислех, че ще умра, ако те изоставя. Агентите ми намериха следите ти едва когато ти беше задържана. За съжаление много късно, за да избегнеш затвора. Ела!

Тъй като тя не мърда, той отваря скрина и дърпа завесата, зад която се намира закачалката. Малко бельо, четка за зъби, един изоставен тренчкот, една баретка. За втори път той стиска зъби.

Донася ѝ баретката и палтото и ѝ заповядва още веднъж да се облече и да го следва. Тя настойчиво отказва.

— Ти си по-слабата. Ти ще бъдеш принудена да ми се подчиниш. Да или не?

— Не.

— Добре, сбогом. И той си отива.

След известно време влиза поручикът, който командува войниците. Той е много учтив. Заповядва на портиерката да свие в пакет дрехите на Фредерика. Тя напуска къщата, придружена от поручика. Със свито от страх сърце обитателите на квартала следят сцената зад капациите на прозорците.

Какво впрочем е направила малката госпожица? Дали яотвеждат, за да я разстрелят?

Фредерика е отведена на летището, където чака самолет. Поручикът я поверява на един висок, строен мъж с бели коси, който се представя като лекар: доктор франк.

Самолетът излита. Доктор Франк казва на Фредерика, че е натоварен да я заведе в Швейцария, по заповед на господин барон фон Вайзефорт, който я поверил на грижите му. Говорейки ѝ, той я нарича

госпожо. Дава ѝ да разбере, че тя не трябва да се противопоставя. Мъжът ѝ има върху нея законни права. Неговите думи поразяват Фредерика. Тя му изтръгва паспорта, който държи в ръцете си. Той е издаден на името Фредерика Илзен, съпруга на барон фон Вайзефорт.

Връща паспорта на доктора и почва да се смее по един ужасен начин. Като не може да я успокои с друго средство, той ѝ прави една инжекция. Тя изпада в тежка сънливост. Слага я на кушетката. Пристигат в Швейцария. Никакви пречки на митницата, чиновниците се показват дори любезни. Автомобилът, който трябва да ги отведе в Кристалина, ги чака. Докторът накарва Фредерика да се качи в колата. Тя не оказва съпротива. Пристигат във вила „Орел“. Същата нощ е обхваната от силни конвулсии, след които настъпва пълен упадък и безжизненост, които изглеждат неизлечими.

Същата вечер баронът присъства на интимно събрание в един парижки дворец, където всеки камък е история.

Това е събрание на посветените, светая светих на новата религия. Те са насядали около една кръгла маса. Всички са равни висши сановници, бъдещи господари на света, господарите на народа, който ще диктува.

Прозвучава някаква тържествена реч. Същата сутрин германците са влезли в Париж, Франция, изконният неприятел, е победен. Един малък удар — и тя се сгромоляса като проядена от червеи постройка. Още едно малко усилие и Англия ще бъде на колене, след нея и нейната империя. Още едно усилие и целият свят ще стане роб на райха.

Възхваляват генерал барон Карл-Стефан фон Вайзефорт.

Наричат го най-великия стратег, най-големия тактик в психологическата война, по-мъчна за водене, отколкото тази с войниците, танковете, топовете и самолетите. Защото има ли нещо по-сложно от човешката душа? Баронът е един новатор, един пионер. Той ръководи с гениален такт страстите, пороците, слабостите, страховете, глупостта на неприятеля. Победата се дължи на превъзходния начин, по който той е успял да минава терена. Достатъчно бяха няколко сполучливо нанесени удара, за да може съпротивата на неприятеля да се сгромоляса като картонен замък. Прояви издръжливост в работата, организационен гений, достойни за най-хубавата северна традиция, устрем, дръзновение, самообладание на роден водач, както и интуиция,

прозорливост, въображение, присъщи на артист. Успя да превърне в положителна наука емпиричното в германската политика; свидетели на това са няколко ученици, които е оставил. Утре, при една тържествена церемония, ще му бъде връчен железният кръст с диамантени мечове и дъбови листа.

При този поток от похвали баронът запазва невъзмутимия си вид. От време на време устните му се свиват неусетно.

Появяват се две млади момчета, които нямат още шестнадесет години, руси и красиви като пажове. Всяко едно от тях носи по един поднос. Върху първия поднос има кристални чаши. Върху втория — бутилки шампанско. Двамата юноши слагат подносите пред оратора и застават зад креслото му, откъдето го обгръщат с поглед, в който се четат уважение и възторг. Той им благодари с усмивка и ги погалва по русите коси, после взема една от бутилките с шампанско. Марката е една от най-прочутите. Бяха ги открили в избите на двореца. На етикета е написан грижливо с изрисувани букви надписът: „Предназначени за Негово височество Георг VI, крал на Англия“. Тази фраза е била задраскана и заменена с думите: „Предназначени за Oberkommando der Wehrmacht“. Чуват се смехове.

— Всеки от вас, господа, може да отнесе от тези етикети като спомен от деня на победата — провиква се един от присъстващите. — Вашите семейни архиви ще се обогатят по този начин с един оригинален исторически документ.

Кристалните чаши са пълни с искрящо вино. Русите юноши ги разнасят на сътрапезниците с усърдие, което засвидетелствува техния възторг и фанатична преданост.

Всички присъстващи стават.

— Пия за победата — казва ораторът. — пия за всички герои, които я направиха възможна. Пия за хегемонията на Германия, за надмощието на германския народ, който ще господства над останалите народи.

Барон фон Вайзефорт става заедно с другите! Чашата му е на масата.

— Вие не пиете, Вайзефорт — пита един от генералите, учуден и неспокоен.

Баронът поглежда равнодушно часовника на ръката си, размисля две секунди, сякаш пресмята нещо, взема чашата си, вдига я на

височината на лицето си и впива очи в събеседника си. Погледът му е толкова силен, че другият не може да го издържи, потръпва нервно и продължава да го гледа, той хвърля върху лъскавия паркет чашата си, която се пръска на хиляди парчета, и без да каже дума, тръгва към вратата и изчезва.

Някаква ледена вълна нахлува в стаята. Присъстващите остават като заковани на местата си, вдървени от изумление.

— Какво му е? Какво го прихвана? — пита някой.

— Навярно е нервен, преуморен — бърза да отговори един генерал, окичен с декорации.

Опитват се да смекчат атмосферата, да разсеят неприятното чувство, което е обхванало всички поради държането на барона. Но всички усилия остават безполезни. Празненството е осуетено.

... Баронът излиза на улицата. Часовите на вратата му отдават чест. Той отговаря разсеяно на поздрава. Връща колата и свитата, която му предлагат. Сигнал до тротоара, той се спира, за да запали цигара, и тръгва към хотела си. Обзет е от необикновена възбуда. Въпреки това никога не е изглеждал по-спокоен.

В момента, когато се говореше за победа, успех, за превъзходството на германската раса и го обсипваха с похвали, стори му се, че има халюцинация. Това трая само миг. Той видя да се изправя пред него живият образ на Фредерика, такава, каквато я бе видял същия следобед, бледа, безкръвна, сломена от нещастията на Франция, за които го смяташе отговорен.

Бе почувствувал, че пребледнява. Бе запазил достатъчно самообладание, за да не се издаде. Никой не бе забелязал нищо. Някакъв разрушителен бяс и желание да провали всичко, да направи скандал, го бяха обхванали. Случката с бутилките шампанско и с етикетите го бе изпълнила с отвращение. Можеше ли да се очаква друго от някогашни незначителни граждани и неуспели чиновници освен тази проява на простащина? „Бъдещите господари на света“ да пият с удоволствие виното, останало от английския крал! Да, те не бяха достойни за успеха си.

Това ли е победа? Това дребно и ниско задоволство, без всякакво величие? Чувство на презрение го беше обхванало и той не можа да устои на желанието да ги нагруби. Баронът бе развалил тържеството. Той беше доволен.

Случката ще бъде докладвана в Берлин. Те ще му отмъстят. Той беше уверен в това. Не беше се случвало никога дотогава да простят някому. Беше в опасност, но не непосредствена. Те имаха още нужда от него. Той им беше необходим, не могат да се лишат от неговата помощ. Биха си помислили добре, преди да се отърват от него. Имаше факти, които единствено той знаеше, и бе взел необходимите мерки. Бе запазил известни документи, които му даваха неограничена власт.

Когато бе погледнал часовника си, минаваше вече единадесет часа. Фредерика трябва да е преминала вече швейцарската граница. Всичко е минало добре. Но защо да не минедобре?

Бе се сдобил по незаконен начин с документи и паспорт на името на Фредерика, родена Илзен, съпруга на барон фон Вайзефорт...

Фредерика е в безопасност. Бе обмислил всичко. Самолетът казва вече на някое швейцарско летище и митничарите проверяват паспорта, този на Фредерика, родена Илзен, съпруга на барон Карл-Стефан фон Вайзефорт!

„Барон фон Вайзефорт!“ Фредерика, баронеса фон Вайзефорт! „Моята жена“, мисли баронът. Обзема го някакво мрачно и неудържимо чувство на задоволство.

Доктор Франк пише всеки ден на барона, изпълнявайки дадената заповед, за да го държи в течение на това, което става в Кристалина. Той му разказва най-малките подробности от живота на Фредерика. Трябва да прави точен доклад. Когато пропусне и най-дребното нещо, баронът му го напомня с писмо.

Фредерика е само сянка. Нейното състояние на пълен упадък продължава. Никакво подобрение не се отбелязва. Той трябва да отиде в Кристалина, трябва да я види! Ще намери средство да я излекува. Какво значение има за него пълното разгромяване на Франция, примирието, опиянението, което Германия изпитва от победите си над един обезоръжен и измамен неприятел! Друго нещо го влече неотразимо, друго нещо е станало център на живота му, смисъл на съществуването му.

Той напуска Париж. Заменя униформата с цивилни дрехи и се качва на самолета. На летището в Швейцария го чака колата, която е поръчал — една сива, мощна кола с Фафнер и Фазолт, които взема със себе си в Кристалина, за да им повери Фредерика, която се нуждае по-скоро от надзор, отколкото от закрила.

Той бе пристигнал. Бе я видял. Очакваше да я види така и все пак тази безжизненост го беше засегнала болезнено. Минутите, които беше прекарал до нея в градината, бяха толкова тежки, че можеха да се сравнят само с мъките на ада. Тя не бе отворила очи, не бе направила никакво движение, дишането ѝ бе все така бавно; едва беше успял да изтръгне от нея няколко думи. Тя дори не го мразеше вече.

Той се беше грижил за нея сякаш беше негово дете. Бе прекарал нощта на едно кресло край леглото ѝ. Не бе мигнал.

Външно Фредерика буди крайно състрадание. Тялото ѝ не тежи. Слабостта ѝ го кара да страда. Към чувството му се примесва някакво безпричинно отчаяние, някакво състрадание, което ласкае самолюбието му.

Фредерика не реагира. Тя е безчувствена, безчувствена като камъните, които той тъпче с краката си. Той би предпочел омразата. Омразата е все още любов.

Доктор Франк говори за морално сътресение. Той дава да се разбере, че ако знаеше причините, би могъл веднага да вземе ефикасни мерки. Баронът се преструва, че не разбира, и докторът не смее да настоява.

На следващия ден на селския площад баронът се запознава с Трауте. Той е очарован от невинния ѝ вид, от сините ѝ лазурни очи, розовите ѝ бузи с трапчинки, когато се засмее, от русите ѝ плитки, които ограждат лицето ѝ от двете страни, от сребристия ѝ глас.

Да! Той трябва да заведе малката при Фредерика: нейната веселост, наивност, доброта, този необикновен такт, който той долавя у това дете, може би ще пробудят у Фредерика любов и интерес към живота.

Очакванията му се оправдават. Както предполагаше, както се надяваше, чудото стана. Достатъчно бе Фредерика да види момиченцето, за да излезе от безжизнеността си.

Да! Трауте би могла да му поиска всичко, което пожелае. Би сложил света в краката ѝ. Той я обожава. Влюбен е в нея. Фредерика може да ревнува като съперница това малко момиченце. Той си въобразява, че измъчва Трауте. Тази мисъл му е непоносима. При това не беше ли измъчил Фредерика? По какво Фредерика се отличаваше от Трауте? Какво престъпление беше извършил, какво беше направил, за да я доведе до отчаяние?

Той беше дал на детето в портфейл със своя герб една сума, първата вноска за образуването на един малък капитал на нейно име. И беше принуден да замине...

Второто му идване в Кристалина беше друго пътуване до ада.

Докато Фредерика се разхожда върху скалите, които се издигат над долината, тя се подхлъзва и пада. Щеше да се убие, ако Фафнер не беше там, за да я улови и задържи за роклята. Баронът беше пристигнал точно навреме, за да я спаси от това опасно положение. Потреперваше всеки път, когато си спомняше сцената.

Той не знаеше още дали тя се бе хлъзнала неволно, или в пристъп на отчаяние бе поискала да се самоубие. Това съмнение го измъчваше като дълбаеща рана, която не можеше да се затвори.

Малката Трауте се бе хвърлила върху Фредерика и бе извикала това, което той самият искаше да извика:

— Не се убивайте! Какво бихме правили без вас! Господин свещеникът казва, че тези, които се самоубиват, отиват в ада. И ние ще се убием, за да дойдем с вас!

Чувайки това, бе стиснал ръката на Фредерика с такава сила, че тя простена от болка. Той трябваше да изпрати Трауте. Лудост беше от негова страна да я остави да присъствува на тази сцена.

Но този вик, който се беше изтръгнал от устата на детето, го привърза завинаги към него.

Бе молил Фредерика да му каже истината. Беше коленичил пред нея. Фафнер и Фазолт се въртяха около леглото също така развълнувани.

Фредерика го бе изгледала с тъжен, трагичен поглед, когато изведнъж, виждайки го в краката си, нещо проблесна в очите ѝ. Някогашната Фредерика, пълна с жар, с дяволитост, стеснителност, смелост и тайнственост беше възкръснала за миг... Тя бе отговорила, че не държи на живота, че това, което можеше да ѝ се случи сега, няма значение.

— Отговори — беше заповядал той. — Да или не! Искаше ли да се самоубиеш?

— Почвата беше хлъзгава.

— Да или не?

— Хлъзнах се и паднах.

— Желаше ли това?

— Казах ви, че се подхлъзнах и паднах.

— Да, ти искаш да ме накажеш, искаш да ме измъчваш, искаш да си отмъстиш!

— Да си отмъстя? Защо?

Той бе напуснал стаята, блъскайки силно вратата. Бе взел шапката, ръкавиците си, бе извадил колата. Малката Трауте го бе настигнала пред гаража.

— Заминавате ли?

— Както виждаш — и той се беше настанил пред кормилото, беше блъснал вратата на колата и запалил мотора.

— Не трябва да заминавате, трябва да останете, тя има нужда от вас.

Тези думи го изкараха вън от всякакво търпение.

— Хайде, отдръпни се оттук — бе извикал той ядосан и с риск да прегази момиченцето, излезе шумно. Като луд бе изминал пътя до фьорег и до околийския град.

В С... той бе срещнал музиканти от един джазов оркестър, които се разхождаха по перона на гарата в очакване на влака за Цюрих, където бяха наети да свирят. Той ги бе отвел в Кристалина. Искаше да предизвика Фредерика, да направи един опит.

В разгара на шума, смеховете, разговорите, песните и виковете тя бе влязла, бяла като привидение, така поразяваща, че в стаята бе настъпила мъртва тишина, и бе казала:

— Забавлявайте го, бъдете мили и нежни с него, госпожи. Сърцето му е болно.

И тя бе почнала да се смее с ужасен смях, който, съвсем тих в началото, постепенно се беше засилил или внезапно прекъснал. Тръпки полазиха по гърба на барона. Бе успял да я задържи в момента, когато, политайки назад, щеше да се удари в пода.

Той се бе успокоил веднага. Бе доволен, много доволен, повече от доволен, щастлив. Тя бе проявила нещо като интерес към чувствата му.

Бе изпъдил гостите, изпратил доктора, който му предлагаше услугите си, и занесъл Фредерика в стаята ѝ.

Тя имаше силен припадък, бе изпаднала в състояние, близко на каталепсия. Бе прекарал останалата част от нощта при нея, опитвайки

се да я свести. Целувките му, прегръдките му биха ли били достатъчно пламенни, за да вдъхнат живот в това безжизнено тяло?

На разсъмване тя бе дошла в съзнание. Бе изплакала всичките си сълзи. Ах, да можеше да пресуши тези сълзи, да ги изпие с целувките си!

Той трябваше да замине. Да остане, да остане! Защо трябваше да си отива?

Същата вечер, още в Страсбург, той получава телеграма от доктора. Чудното оздравяване на Фредерика! За пръв път от идването си в Кристалина тя свири на пиано, за пръв път от нощта на 9 срещу 10 май! Между редовете в телеграмата на доктора се долавя учудването на лекаря. Той нищо не разбира, нищо не знае! Глупак! Баронът е обзет от неизразим възторг.

Връща се в Париж. От победата на Германия живее сам. Той ръководи центъра на окупацията. Всяка мярка, всяко решение, които се вземат, трябва да получат неговото одобрение. Всички важни решения минават през него. Той е необходим, понеже познава страната и хората.

Както предполагаше, скандалът, който бе предизвикал вечерта при падането на Париж, беше останал без последствия. Обаче е заподозрян. Бе загубил доверието на висшата власт на партията. Знае, че го шпионират. Всяко негово движение, дума, всяка негова постъпка са отбелязвани веднага от хората, които непосредствено го заобикалят. Той не иска да знае. Кой знае колко доклада са написали против него.

Събира анекдотите, които се разказват в столицата по адрес на Германия, на германците и техните началници. Неговите агенти по негова заповед му донасят най-новите всяка сутрин. Това са най-приятните му часове през деня. Нещастие не уби духовитостта на французите; напротив, изостри я. След войната ще се появи цяла книга с тези анекдоти и светът ще примира от смях. Самият той изпитва удоволствие да разказва най-сполучливите и най-заядливите от тях! Забавлява се от изражението на слушателите си.

— Господа — казва той с усмивка, която много от тях считат обидна, — господа, макар и победени, французите ще запазят винаги превъзходството си над германците. Това превъзходство се дължи на страха у германците, че ще бъдат осмени от французите...

Окупационните войски задигаха елегантните стоки от магазините по рю Дьо ла Пе.

— Това е светотатство — казва една вечер баронът по време на вечерята в чест на някакъв колега, който заминава за друг гарнизон. — Ние покорихме Франция с едничката цел да ограбим копринените чорапи и прекрасните сутиени на очарователните францужойки, за да украсим едрите германски Венери. Имаше ли смисъл човек да се труди толкова за такова дребно нещо. Някаква колективна завист ни кара да се нахвърлим върху Франция. Една женска прищевка, ето причината на войната.

Той знае, че всички тези думи се записват грижливо, за да бъдат насочени един ден срещу него. Надсмива се обаче на това.

Баронът не се стеснява да покаже презрението си към предателите, които идват да искат награда за предателството си. Под външността на една безукорна учтивост той се отнася към тях така надменно и презрително, че мнозина отиват да се оплачат в Берлин. Правят му забележка. Поведението му не съответствува на военния правилник относно държането на победителя в окупирана територия. Тези хора са твърде полезни и човек не бива да ги дразни, за да ги настройва срещу себе си.

Той отговаря, че е уморен от това непрекъснато манипулиране с хора, които са изгубили честта си поради това, че са използвали глупостта им, невежеството, тесногърдието, жаждата за наслада, алчността за пари и властта. Да, французите, които са тръгнали по пътя на крайната съпротива и които са се прехвърлили в Англия, му допадат повече.

Той си представя какво мисли главният инспектор на тайната полиция, когато чете този отговор! Но това не го интересува. Само едно същество има значение за него: Фредерика.

Един ден в малко гранично село, което прекосява, партизанин убива командира на танкова колона. Арестуват го. Готвят се да го разстрелят, когато жена му идва, за да моли милост за мъжа си. Тя пада на колене, плаче, моли се. Комендантът остава непреклонен.

Лицето на жената прави впечатление на барон фон Вайзефорт. То прилича на едно друго лице. На кое? Но приликата е поразителна с това на Фредерика! Същите очи, същият израз! Не сваля поглед от жената.

Приближава се до нея. Тя се вкопчва в него, задъхана от надежда. Той я пита кротко, като я накарва да стане.

— Имате ли деца?

Тя има три, тоест само две. Най-голямото умряло. Сърцето на барона бие до пръсване.

— Не е ли изчезнало при една железопътна катастрофа? Жената го гледа смаяна.

— Не, господин офицер, умря от дифтерит.

— Но такава злополука не е ли имало в семейството ви с някоя ваша племенница, братовчедка, роднина?

— Не, господин офицер, не!

Баронът прекарва ръка по челото си. Полудял ли е!

Мислеше, че тази жена е майката на Фредерика.

Като се обръща към коменданта, той му заповядва да освободи човека. Без да възрази, изпълняващ заповед на по-висше началство, комендантът се подчинява.

Баронът извърши престъпление. Той прости, показва се великодушен, когато волята на победителя трябва да е неумолима и да се налага с терор.

Друг път, по време на една обиколка на демаркационната линия, му довеждат френски офицер, заловен с картечница в ръка, да брани преминаването на едно пехотно отделение в свободната зона. С него е свършено, той ще бъде разстрелян.

В това изпито, изгладняло същество, което носи следите от всички изпитания, които е претеглило при разгрома на своята страна, баронът познава поручик Фабрие дьо Сирти, блестящ и безгрижен светски човек, очарователен другар, с когото често бе гулял и когото уважаваше, защото знаеше, че е честен.

Фабрие дьо Сирти също го познава. Как, барон фон Вайзефорт е пред него с униформа на немски генерал? Не може да повярва на очите си... После изведнъж разбира. Шпионин. Петата колона!

Каква двойственост, какво лицемерие!

— Ех, да можех да ви накарам да платите скъпо за всичко това! Да можех да ви залепя плесница!... — вика французинът.

Той иска да приведе думите си в действие. Войниците се спускат към него с вдигнати приклади, за да му смажат главата.

— Оставете — казва сухо баронът. Войниците се подчиняват.

— Отведете го. Чакайте заповедта ми. Ако някой го докосне, ще отговаря пред мен — прибавя той, защото войниците са млади

фанатици, които, за да си отмъстят за обидата, нанесена на един германски офицер, са готови сами да се справят с поручика в негово отсъствие.

Фабрие дьо Сирти изчезва, заграден от ротата с вдигнати щикове.

Баронът се обръща към офицерите, които го гледат с недоумение.

— За мен, господа — казва той, — е голямо удоволствие и най-приятна изненада да срещна истински мъж. — И се разделя с тях, поздравявайки с безупречна учтивост, която те схващат като предумишлена обида.

Той помага на Фабрие да избяга, като го улеснява да премине демаркационната линия. По-късно бе научил, че поручикът се бил присъединил към генерал Де Гол в Лондон...

От този ден почвата се разклаща под краката му. Той трябва да избяга, преди да го повикат в Берлин. Не се бои от смъртта. Но иска преди това да види отново Фредерика.

Преди да замине, изгаря тайната си папка, която съдържа книгата, плановете, документите, списъка на агентите, списъци за безброй френски и европейски световни личности. Това са точни, подробни, извънредно богати документи, изпълнени с удивителни факти, събирани с любов и необикновена грижливост. Това е резултат на търпение, упорит труд в продължение на повече от двадесет години. Цяло съкровище. Нещо единствено по рода си. Той го изгаря лист по лист. Това му отнема цели часове. На негово място слага изпитните работи на едно поколение студенти, намерени в архивите на Парижкия университет.

Каква физиономия ще направи неговият заместник, когато намери някое есе за категоричния императив на Кант или за външната политика на Наполеон и континенталния блок вместо страницата, съдържаща всички желани сведения за Оскар Ришмон, фабричен работник, 55-годишен, с неговата снимка, подробно описание на външността, отпечатъци, биография, всички възможни сведения за работата му, приятелите, роднините и търговски връзки, банката, парите, мненията, дарбите, темперамента, вкусовете, предпочитанията, пороците и слабостите, любовниците му и какъв тип жена предпочита.

Тази папка е неговото лично дело, едно дело, в което е вложил всичко, себе си, пламенното си любопитство към всичко, което засяга

човека. Какво неизчерпаемо съкровище от факти и документи за писателя, психолога, историка, който ще поиска да опише човек в епохата между двете войни, за пропагандатора революционер и за самия него, ако някога пожелае да напише спомените си. Унищожаването на тази папка му струва много.

Всичко е изгорено, всичко е унищожено. Свършено е. Защо постъпи така? Защо е това ново душевно настроение? Не е ли то някаква тревога на съвестта? Не, той извърши това за свое удоволствие, за да ги предизвика, да ги дразни, да ги вбеси, да създаде паника, да ги изплаши, да разколебае тяхната увереност, задоволство, да внесе елемент на непоносимо безпокойство и на тревога. Защото, ако един барон фон Вайзефорт сложеше оръжие, кой не би капитулирал след него? Пръв да стори това значи много. Постъпката му е едно предвестие, последвано от прояви, които ще се умножават с развитието на борбата.

Той чува звуците на малката прелюдия № 8 от Бах. Тази малка прелюдия е причина за всичко. Тя го унищожил, разсипа го. Нима пет реда музика съдържат по-голяма сила от най-разрушителния експлозив? Каква е тази сила, която ви принуждава да обичате онова, което ще ви погуби? Защото той беше загубен, но още не знаеше как всичко това ще свърши. Невъзможно беше да го оставят на мира. Ще го премахнат съвсем неусетно. Гестапо имаше дълги ръце. Ще го намерят навсякъде. Никога няма да се разбере истината около смъртта му. Ще съобщят в печата на Райха, че барон фон Вайзефорт е починал вследствие преумора, причинена от непосилната му дейност в интерес на германския народ. Ще произнесат тържествени надгробни слова в негова чест, ще отрупат ковчегу му с цветя и знамена, ще му устроят величествено погребение под звуците на траурния марш на Зигфрид...

Но Фредерика е в Швейцария. Той има само едно желание — да отиде при нея, да я закриля в живота, да я покровителствува, да ѝ спести всички страдания.

Така той пристига в Кристалина за трети път. Не е предизвестил за идването си, фафнер и Фазолт се радват буйно. Трауте се смее и показва трапчинките на бузите си, докторът проявява истинско удоволствие, цялата къща е развълнувана и щастлива.

Само Фредерика не се показва. Той влиза в стаята и колкото повече се приближава към нея, толкова повече тя се отдръпва в най-

отдалечения ъгъл, докато се опира до стената; там тя застава като хванато в примка животно.

Те стоят и се гледат безкрайно, бледи и двамата, с разширени очи, разгуптяно сърце, той смутен, макар и привидно равнодушен, спокоен. Не посмява да я прегърне, не намира сили да ѝ проговори дума и излиза.

Защо Фредерика го посрещна така? Защото го обичаше или защото изпитваше ужас от него? Този въпрос трябваше бързо да се изясни. За това бяха необходими такт и безкрайна деликатност. Една дума, едно движение, една интонация можеше да погуби всичко. Но какво щеше да прави в Кристалина? С какво щеше да запълни дните си? Как да уталожи занаят това ненаситно желание за работа, това неудържимо пламенно желание, което го тласкаше непрекъснато да вижда колкото може повече мъже, жени, хора, движения, събития, факти, да живее във водовъртежа на живота, на удоволствията, на разкоша, да живее с впечатлението, че ръководи, твори и пресъздава живота, с впечатлението, че строи комбинации, проекти, създава нови положения, в които привлича хора и гледа да види дали те биха се проявили според очакванията му?

Да, какво да прави в Кристалина? Да си почива? Но той имаше нужда само от няколко часа сън. Да пише спомените си. Защо не! Той беше написал вече една книга, от която бе доволен. Спомените му биха предизвикали истинска буря, която ще помете управляващите класи във всички страни. По този начин би допринесъл нещо за световната революция. Тази идея му се усмихваше.

Ами жените? Той остана верен на Фредерика от онази нощ, когато тя се бе втурнала в осмоъгълния павилион, за да му попречи да хвърли на гостенките си перлите на огърлицата. Тази вечер любовта, която тя неволно беше издала към него, бе разпалила чувството и гордостта му. Да, той ѝ беше останал верен от онази нощ, когато, раздразнен, защото все повече и повече се увеличаваше по нея, обхванат от безумна ревност и при мисълта, че тя е принадлежала вече другиму — нещо, което знаеше, че не е вярно, — беше я запитал пред петдесет поканени по един оскърбителен начин колко любовници е имала в живота си. Да, той ѝ бе останал верен от този миг. Значи беше способен на постоянство? Обаче нямаше защо да се хвали, тъй като

бяха изминали три месеца и половина. Дали нямаше да се измори да играе ролята на предан рицар?

Не, решението му бе взето. Ще остане верен на Фредерика. Може би това решение беше един вид изкупителна жертва, за да склони съдбата да му я върне?...

С какво да запълни дните си в Кристалина? Ако Фредерика го обичаше? Чувствуваше се способен да живее седмици, месеци, години във възторга на любовта, да не мисли за нищо друго, да не желае нищо друго, освен да бъде в обятията ѝ, както преди раздялата в Бодезер.

Често той не можеше да понася планината сред ведрината на безоблачния ден. Това дразнеше мислите, чувствата му. Когато мъглата се издигаше по склоновете, когато се плъзгаше по назъбените върхове на боровете, които покриваха гребените на планината, когато еднообразен дъжд валеше непрестанно, тогава природата му допаднаше и успокоение настъпваше в душата му.

За да се брани от него, Фредерика се затваря в себе си. Тя става извънредно сдържана, бои се. Той не е човекът, който би ѝ досаждал или би я молил. Той е любезен, студен на вид. Излиза, връща се, прави дълги излети в планината, разхожда се из селото, слиза в долината. Не престава нито миг да мисли за нея.

Тя излиза на разходка, придружена от Трауте, фафнер и Фазолт. Той я следва спокойно на няколкостотин метра и си отдъхва едва когато тя се връща във вилата.

Когато времето е хубаво, тя носи блуза и пола, която едва стига до коленете ѝ. Обожава ги. Влюбен е в тях повече от всякога. Красивите ѝ коси се развяват върху раменете ѝ. Тя е гологлава. Боса е и очарователните ѝ крака, от които толкова се възхищава, са обути в сандали. Когато се изкачва по скалите, носи туристически обувки. В дъждовни дни навлича своята извехтяла мушама и баретка, каквато носят децата от сиропиталищата; Виждайки ги, баронът си спомня за Бодезер. Сърцето му се свива от мъка. Бодезер! Там беше щастието!

Той е научил кучетата да не я изпускат от поглед по време на разходките ѝ, за да не отива много далеч и да не наблиза в опасни места, защото страхът, че ще посегне на живота си, не го напуска. Когато тя прекрачва определените граници, едно от кучетата застава пред нея и ѝ пречи да продължи.

— Махни се — казва му тя. Кучето лае, сякаш иска да каже:

— Съжалявам, много бих желал, но не мога. Върни се!

И то успяваше винаги да я върне назад. Тя разбираше, че кучето е получило заповед от господаря си, и се подчиняваше.

Бе безполезно да упорствува. Един път седна край пътеката, за да види какво ще стане. Фафнер легна до нея, фазолт се втурна назад, за да намери барона, и го доведе, защото знаеше, че ги следва.

Той помоли Фредерика да се върне. Без да се противи, тя го послуша веднага и те се изкачиха до „Орел“. Тази покорност не му достави удоволствието, което се надяваше да изпита. Той бе изпълнен по-скоро с някакво мрачно предчувствие.

Жителите на селото ги гледат любопитно. За първипът ги виждат заедно извън вилата.

Баронът разбира много добре какво си мислят тези люде. Те са заинтригувани, блъскат си главата, за да разберат отношенията им. Жените са на негова страна. Той ги е покорил. Те го съжаляват. Знаят, че е мъж, който може всичко да пожертвува за тях.

Той ги поздравява и от погледа му те се смуцават и руменят. Усмивка се неволно, стига само да поиска... Ала не иска. Някои от тях са красиви и първобитни. Той им е признателен, че са красиви; тяхната красота му дава възможност да прецени съпротивителната си сила и чрез нея своето чисто и мощно чувство към Фредерика.

Всички вярваха, че Фредерика е негова жена. Никой не се съмняваше, че тя е баронеса фон Вайзефорт. И действително това беше така.

Той изпитваше силно удоволствие, някаква душевна ласка, когато чуеше да наричат Фредерика: Госпожо баронесо!

Той бе накарал да издадат този паспорт, за да спаси живота ѝ.

Той би намерил, ако искаше, други средства за това. Даваше си сметка защо бе избрал именно такова средство.

Нейната съпротива, бягството ѝ от Бодезер бяха засегнали самолюбието му; чрез тази самоизмама той се залъгваше, че тя е негова жена, че му принадлежи всецяло, че може да прави с нея каквото си иска, че той е неин господар, неин Бог.

Колко глупав беше! Това наименование, „баронеса Вайзефорт“, му напомняше в същото време, че измамата, това, че тя не му

принадлежеше, че никога не му е принадлежала може би, прибавяше към удоволствието му някаква непоносима горчивина.

... Той я слуша да свири Бах. Когато долавя тази мекота, отмереност, тази строга последователност в разработването на темата, това блаженство, примесено със скръб, и тази скръб, примесена с блаженство, тези свръхчовешки трепети, този Спиноза на музиката, тази геометрия в музиката, тази демонстрация за съществуването на Бога чрез музиката, той се чувства странно успокоен.

Какво бе тя всъщност? Нищо! Едно дете. Един поетичен лъх, една музика; нещо повече от едно обикновено лице, един израз, едно болезнено свиване на устните, един изтънчен и чист профил, прозрачно чело, очи, чиято дълбочина го измъчваше, и усмивка, която го караше да потръпва, когато я долавяше скришом. Защото тази усмивка — той я долавяше само скришом. Открадваше я, тъй да се каже. Защото тя не му се усмихваше. Никога не му се усмихваше. Усмихваше се на Трауте, на която приличаше на сестра, и то едва по-голяма от нея, на прислужниците, на селяните, на жените, на децата, на учителя, на свещеника, на полицая Декъор, който беше толкова важен в бюрото си. Баронът се усмихваше пренебрежително, когато мислеше за полицая Декъор. Много стар, много тежък, много пълен и с тъп мозък! Впрочем, Фредерика се усмихваше на полицая Декъор, но не за него. Ах, не, В негово присъствие тя ставаше сдържана; или пък ако се усмихнеше, то тази усмивка веднага изчезваше от лицето ѝ, сякаш си даваше сметка, че без да иска, се беше усмихнала нему. Боеше се от него.

Той бе достигнал дотам, че отдаваше голямо значение на обстоятелството дали Фредерика ще се яви на обед или не, единствената възможност, която имаше да я види.

Това не можеше никога да се предвиди. Когато след удрянето на звънеца тя не се явяваше, нетърпението му се засилваше и се превръщаше в непоносимо, нервно състояние.

Тогава се обличаше и слизаше в салона. Безполезно бе да чака Фредерика на площадката или във вестибюла, щом тя не идваше. Това значеше да ѝ засвидетелствува прекален интерес, да я изплаши, да я пропъди. Само едно привидно равнодушие, една обикновена любезност можеха да я успокоят.

Тогава той почваше да обикаля салона. След четвърт час изпращаше слугата да я повика; тя слизаше веднага, или пък казваше, че ще вечеря в стаята си. Тогава той даваше нареждане да се сервира и влизаше в трапезарията. Слугата се възхищаваше от него. Лицето му не издаваше нищо от онова, което чувствуваше. Човек не можеше да долови нетърпението, мъката, яда, които изпитваше поради отсъствието на Фредерика. Ядеше бързо, вгълбен в мислите си, без да обръща внимание на това какво му се поднася.

Колко е глупав, че се измъчва заради едно малко момиченце. Защо е тъй болезнено чувствителен? Всичко отеква в сърцето му: присъствието ѝ, отсъствието ѝ, погледът ѝ, който тя отвърща настрана, или пък свежда надолу. Мисълта, че тя се страхува от него, му е непоносима. Но най-непоносимо е, когато тя впива в него големите си, блестящи, дълбоки очи. Тогава го боли душата. Той полудява, буквално полудява. Мисълта му се губи. Страхува се от себе си. Косите му настръхват. Далеч от нея, той е нещастен, близо ли е, измъчва се. Той е влюбен в нея, влюбен като никога, влюбен до болка. Ненавижда себе си, отвращава се от себе си. Отстъпва. Пожертвува живота си заради нея. Защо? Тя не подозира нищо! Той предпочита да умре, отколкото да ѝ го каже или да ѝ го покаже. Ако тя самата не го открие, той ще я намрази. Но как би го открила? Това е невъзможно. Кой би могъл да го подозира? Тя продължава да го смята най-фанатичния привърженик на Третия райх. Може ли да отгатне, че е избягал, че присъдата му е подписана, че Гестапо ще го улови по един или друг начин, в часа, определен от съдбата? Не, тя не би могла да знае това, как може да мисли, че той носи сега друга маска, съвсем различна от първата? За нея той е в отпуската. Дали е поласкана от обстоятелството, че я прекарва с нея? Може би! Онова, което тя е чула от Себастиан и музикантите от оркестъра, навярно прави по-ценна привързаността, която той ѝ засвидетелствува, а това не може да не ласкае женската ѝ суетност...

Когато Фредерика благоволява да се храни с него, на барона се струва, че сърцето му ще се пръсне от щастие. Овладява се обаче и остава непроницаем. За нищо на света не иска да издаде чувствата си пред слугите. Сдържан, любезен, с очарователни обноски, той моли Фредерика да мине пред него и сяда срещу нея. След поднасянето на

ордьовъра изпраща слугите, като им казва, че ще ги повика, когато има нужда от тях.

Ето го сам с нея. Тя е седнала срещу него. Наблюдава я, старее се да проникне в нея, изучава я, разглежда всяка черта на лицето ѝ, държането ѝ, движенията ѝ, израза ѝ. Той влага в това цялата си пламенна страст. От тази загадка, която не успява да промени, зависят животът и смъртта му.

На какво прилича тя? Все с една и съща рокля е. Тя не сменя роклята си за вечеря. Не иска да облича роклите, с които е напълнил гардеробите ѝ. Но тя ще ги облече един ден! Ще видим! Има болезнен смирен вид, напомня някакво крехко цвете, пострадало от острия вятър; очите ѝ са прекалено големи, тялото много слабо, устните много червени, ръцете съвсем изтънчени.

„Моето разцъфнало черешово клонче след буря“, мисли той. Това трови сърцето му.

Той я наблюдава, изучава я. Има някаква тайна. Но тя излезе победителка. Бе чул или чел някъде, че човек не може да избегне от Бога дори и когато затъва все повече и повече в престъплението, той най-после неизбежно ще бъде принуден да тръгне по друг път. Бог? Бог? Кой е Бог? Очите на Бога са много чисти да виждат злото. Може ли да го отбегне човек? Но какво общо има Бог с тази работа? Зигмунд фриде бе казал, че музиката на Моцарт — това е нашият живот, изпълнен със стремежа да осъществим желанията си, докато Бог или Истината ни дебнат на всеки завой. Когато Фредерика свиреше Моцарт, струваше му се, че долавя аромата на душата ѝ.

Той леко потреперва...

Един ден се моли да бъде по-точна за ядене. Тя вдига очи към него, той се стресва; тя свежда поглед и продължава да мълчи.

— Отговори, впрочем — провиква се той, ядосан.

Тя трепва болезнено. Той се срамува от себе си. Тя се овладява и отговаря с един безразличен глас, че четвърт час по-рано или по-късно няма значение. За него може би не е така. В неговата страна наистина държат на точността, тя бе забравила това.

Баронът приема този намек. В очите му заиграват пламъчета. Той се овладява и в същото време забелязва Фредерика да пребледнява толкова много, че се страхува да не припадне.

„Тя страда от това, че ми причинява страдание“, мисли си той, съвсем успокоен. Щастлив е. „Тя ме обича още! Луд съм, че я предизвиквам. Тя рискува да се разболее отново.“

На следващия ден ѝ подарява малък часовник.

— За да знаеш колко е часът — казва той.

За да бъде по-сигурен, че ще го приеме, той избира нарочно по-скромен. Знае добре, че тя би отказала веднага, ако беше ѝ подарил един от чудните, украсени с диаманти часовници, от които се бе възхищавал при бижутера в околийския град.

Фредерика клати глава. Леко вълнение се изписва по лицето ѝ.

— Вземете го — казва тя. — Не стига, че ме карате да се чувствавам като затворница, да не мога да се движа както си искам, да разполагам свободно с времето си!

— Както искаш — отговаря той, като слага часовника на масата.

Баронът сдържа усмивката си. Отговорът и му харесва. После той отново става мрачен. Не иска да ѝ каже, че е имал непреодолимо желание да и подари часовник, за да се избягнат нейните закъснения, защото нетърпението и неизвестността го измъчват жестоко.

Няколко дни след това тя първа заговаря, като прави голямо усилие над себе си. На няколко пъти отваря уста и я затваря, без да произнесе нито дума. Той чака, непроницаем и треперещ от радост. Най-сетне тя се решава и пита:

— Мога ли да ви задам един въпрос?

— Разбира се — отвръща той.

— Какво стана с диригента Зигмунд фриде?

Значи Зигмунд Фриде я интересуваше. Няма значение. Важното е, че тя за пръв път му беше заговорила.

— В Америка е — отговаря той спокойно. Маестрото е жив и здрав! Каква нежност изразява лицето на Фредерика! Тази нежност причинява на барона кой знае защо остра болка, силна носталгия, безгранична мъка.

— Той знаеше ли? — пита Фредерика.

— Не.

— Но сетне, след 10 май, той разбра ролята, която го карахте да играе, и че половината от оркестъра беше съставен от ваши агенти.

— Без съмнение.

Тя го гледа. Той е напълно спокоен и продължава:

— И моите агенти музиканти бяха учили в школа за шпионаж, и при това бяха отлични музиканти, също както другите, ако не и по-добри. Правеше ми удоволствие да ги избирам винаги между най-добрите. Ето защо не бях съгласен с идеите на Зигмунд Фриде.

Говори с лека насмешка. Забавлява се. Пред това хладнокръвие Фредерика чувства неопишуема болка и страдание. Той ги вижда в лицето ѝ, в очите ѝ... Тя става, блъсва стола си и избягва. Следи я с пронизателен поглед, прекален, за да се обясни. Развълнуван е не по-малко от нея.

...Тя не е забравила също така и доктор Фроман. Пита за него по време на обед. Гласът ѝ е тих, развълнуван. Страхува се да не би да са се отнесли зле с него, за да си отмъстят.

Баронът бели един банан. Той продължава флегматично и вдига вежди.

— Докторът беше изпратен в Германия.

— Какво направихте с него? — провиква се тя. — Да не би да сте го изтезавали? Да не би да сте го изпратили в концентрационен лагер? Къде е той?

Ужас се изписва по лицето ѝ.

— О-о — казва баронът, — толкова ли много държиш за съдбата на бившия си обожател?

— Той беше честен човек?

— Глупак — мърмори баронът. — страдаше от прогресивно вдетиняване. За да проумее нещата, трябваше да почне да те ревнува от мен. Ако не беше ревнив, разочарован, ядосан, той никога нямаше да разбере значението на този забравен документ сред книгата на онзи доклад. Нямаше да се рови и би приел слепешката всички обяснения,

които бих му дал. Щом като влезе, видях, че е безполезно да го лъжа... Това са последиците от любовта. Както ти сама казваше, любовта невинаги заслепява. Силата на любовта е безкрайна и изненадваща, казват авторите на романи, подлистници, философите, учените, основателите на религии и поетите.

Той говори с ирония, със същата лекота, която проявяваше някога на масата в Бодезер.

— Кажете ми какво направихте с него — повтаря, задъхана, Фредерика. Тя не може да понася тази насмешка.

— Той е затворен в едно имение в Бавария. Има лаборатория, всичко, което желае, освен свобода, разбира се. Помолили са го да довърши изобретението си, започнато в Бодезер. Но досега... отказва... Мислеха да приложат срещу него твърде строги мерки, но по мое настояване го оставиха на мира. Няма да има удоволствието да бъде мъченик. Напълно безполезно е с характер като неговия да се прибягва към насилие. Той има душа на героичен юноша, въпреки че е един добре охранен и сантиментален буржоа, способен да се остави да го убият на място, отколкото да действа против съвестта си. Истински германец. Ти знаеш, че за германците, макар и да не изглежда така, верността е най-висшата добродетел, измяната — най-презряното, най-ужасното престъпление. Впрочем, госпожице, работата бе стигнала дотам: той беше отказал да работи и положението изглеждаше безизходно, когато една нова прислужница влезе в къщата. Но тя не приличаше на слугиня. Наричаше се Елена Мон. Тридесетгодишна. Красива. Висока, гъвкава, смела амазонка, със здраво тяло. Този тип жена имаше неотразимо въздействие върху доктора. Спомняш ли си възхищението му от графиня Рооне? Той прилича на герой под чехъл. Елена Мон бе жертва на режима. Поручикът, който изпълняваше там ролята на тъмничар, се отнасяше с нея като с робиня. Докторът, винаги внимателен и великодушен, я бе взел под свое покровителство. Тя му се доверяваше, бе отблъснала ухажванията на един високопоставен партиец и последният, за да си отмъсти, я бе изпратил на това място. Тя споделяше с доктора отвращението си от режима. При това бе химичка. Разпитвайки я, Фроман забелязва дори че тя е забележителна химичка. Завършила бе следването си в Цюрих.

Докторът беше луд от радост. Тя му стана сътрудничка. Той благодареше на providението, че бе срещнал сродна жена, другарка в страданието, а в работата — утеха. Тя го убеждава да избягат, да се прехвърлят в Швейцария. Ние изработихме плана за тяхното бягство. Всичко бе нагласено, за да ги улесни. Имаше само една малка тревога преди преминаването на границата, за да изглежда по-правдоподобно. Но всичко ще се нареди добре. Когато откритието на доктора бъде завършено. Елена Мон ще го занесе в Германия и ще изчезне... Мисля, че докторът ще ти запази винаги едно място в сърцето си. Уверен съм, че вече е говорил на Елена Мон за теб, като за едно нещастно младо момиче...

В този миг баронът среща погледа на Фредерика, един толкова тревожен поглед, че думите му замират на устните. Те остават един срещу друг, гледайки се мълчаливо; тласкан от своето неудържимо чувство, баронът се приближава до Фредерика, за да я вземе в обятията си, за да я помоли да му прости, но тя го отблъсква с ръце и избягва.

Той остава прикован на място, треперещ, блед. Увлякъл се е от дълбоката радост, която изпитва всеки път, когато вижда да се осъществява някаква негова комбинация, и то така, както сам е предвидил. Притежава удивителна опитност, необикновена способност да схваща веднага нещата и да разбира по безпогрешен начин дали предприетата работа ще успее или не.

Онова, което го тормози, не е съзнанието за извършеното. То е угризението за страданието, което ѝ причинява. Това не бива да става.

Какъв поглед му отпрати Фредерика! Очите на Фредерика! Като ги вижда, той изпитва желание да сложи ръцете си върху очите ѝ, за да скрие бездънната им дълбочина. И си спомня изведнъж, че селяните връзват очите на конете, които убиват. Дълго трепери.

Къде е тази Фредерика, която по цели часове обсипваше лицето му с целувки, на която той казваше, като се смееше, че ще му одере кожата? Би предпочел всичко друго, само и само тя да го целува.

Тогава му се струва, че никой не го бе обичал до такава степен.

Не, той не съжаляваше никак за това, което беше сторил, никак. Изпитваше даже остра наслада, мислейки за това. Никакво угризение, но една умора, отвращение, ужас при мисълта, че би могло да почне отново. Чувствува се жалък, че е вярвал, че има величие в собствената

му дейност, по-скоро търсеше себе си, удоволствието, остра безумна наслада, жестока наслада от своята власт над хората. Това заслужава да се изживее, както любовта и музиката.

Какво са доброто и злото? Банални, вулгарни понятия, родени от малки мозъци. Какво значение има онова, което става по земята? Той се чувствуваше от друг свят. Нищо не ще може да го накаже. Тяхното наказание не е наказание за него. Там, където е стигнал, законът на причинността не играе никаква роля. Може ли наказанието да го уязви в нещо? Има ли в какво? И ако има — в какво? Да, в една само точка! В това, че обича Фредерика, в любовта към Фредерика, в страданието за Фредерика.

При тази мисъл баронът е разтърсен от един удар, чиято сила е страшна. Той е смазан.

Себастиан беше предвидил добре. Опасението, което го беше обхванало, когато бе чул да се говори за Фредерика, тази невъздържана неприязън, която беше проявил, без да я познава, бяха като някакво предупреждение. Баронът беше поласкан от този страх и тази антипатия, защото те прибавяха към срещата му с Фредерика нещо неочаквано, нещо приятно, нещо пикантно и рисковано.

Да, Себастиан беше видял ясно, студеният, пресметлив Себастиан от новото поколение, поколение с ледена кръв, бездушно, безсърдечно, способно на долни и алчни страсти: Себастиан, когото позорно беше изпъдил само защото не се харесваше на любимата, Себастиан, ученикът му, дошъл при него, за да довърши образованието си на бъдещ началник, получено в Орденсбург от рицарите на новата вяра; негов последовател, негов почитател, сляпо подчинен, който сега навярно го мразеше. Себастиан беше видял ясно.

Баронът е очарован от това, че Себастиан беше предвидил всичко. И тъй, любовта му към Фредерика не бе някаква случайност, а действителност, наложена от висша сила, на която човек не може да се противи и която би ги свързала — нея и него — въпреки волята им. Ще дойде ден, когато тя пак ще бъде негова. Това ще стане без усилие от негова страна. Всичко само ще се нареди.

Баронът е обхванат от безкраен възторг.

Фредерика свири. Ето го в захлас пред всеки тон, жаден, признателен, обзет от болезнен екстаз. Неин роб, да, той бе роб!

Това е някаква тема от Бах. Тема от Бах! Седем ноти! Седем ноти, от които не можеше да се отърве. Имаше в тези седем ноти, в тяхната стойност, във връзката помежду им някакво скръбно величие, отекващо в безкрая, което бе много силно дори за него, много могъщо сега, когато носеше в душата си някаква скрита, невидима и смъртоносна рана; величието на тези ноти беше непоносимо за него, те не само отекваха в сърцето му, но го караха да обезумява. Трябваше да прогони тези седем ноти от съзнанието си. Не трябваше да мисли повече за тях от страх да не го завладеят отново.

Един път след вечеря Фредерика излиза на терасата и почва да се разхожда от единия ѝ край до другия. Останал в столовата, той я наблюдава. Тя го чака, поканва го да я последва. Той се забавя няколко минути и после отива при нея. Мълчаливо се разхождат един до друг.

С наведен поглед, с ръце, сложени отзад, Фредерика мачка нервно кърпичката си. До нея баронът пуши замислено. Най-сетне Фредерика му задава въпроса:

— Вярно ли е всичко, което пишете за Хитлер в книгата си? — Въпросът не е приятен на барона. Той обаче отговаря с най-голямо спокойствие, като че ли нищо не го изненадва.

— Да, всяка казана дума, всеки факт, намерение, приписани на фюрера и на ръководителите на националсоциалистите, са достоверни.

Фредерика се спира и го гледа с очи, разширени от изненада, мъка и някакво обаяние. Баронът се усмихва.

— Да, всичко беше вярно. Само моралът е лицемерен. Книгата трябваше да се украси, за да може да излезе и да ми даде вид на патриот, отчаян, че вижда страната си тласната към гибел, и обхванат от желанието да я спаси заедно с целия свят... Ти не разбираш, нали?

— Не се ли страхувате, че тази книга, отваряйки очите на обществото за намеренията на Германия, ще накара народите да се въоръжат, да се сплотят и да се съпротивяват със страшна сила?

— Не, съвсем не, и имах право. Стана обратното. Било ли е някога правителствата да се влияят от книги? Само нашето правителство им обръща внимание. Французите даже не послушаха Де Гол. Липса на въображение! Моментът на издаването беше грижливо избран. Твърде късно, за да даде възможност на противниците на Германия да се въоръжат и подготвят за съпротива и нападение, ако бяха схванали опасността, и твърде рано, за да внесат смут в духовете.

Това беше главната фаза от войната на нерви, последната инжекция с бацила на разложението, което трябваше да създаде във Франция паниката, да наложи убеждението, че Германия е способна на всичко. Това успя. Когато нашата армия се втурна да завладява. Франция се сгромоляса веднага... Книгата имаше и друга цел. Повече от всички други книги тя се насочваше тайно, невидимо към всеки мъж и жена, с болезнено развито чувство за власт, жадни за величие, обзети от желанието да действуват, хора без скрупули, за които думите чест и измяна нямат смисъл, когато се касае за власт. Да, тази книга беше идеологията на националсоциализма, тънко и ефикасно средство за пропаганда.

Фредерика си спомня онова, което беше почувствувала, когато четеше книгата. Пръстите ѝ мачкат още по-нервно кърпичката.

— Вие бяхте в съгласие с ръководителите на Германия?

— Военна хитрост, за да се затвърди положението ми на антифашист във Франция. Убийците ми действуваха с пълна увереност. Те не знаеха. Грижливо ги бяха подготвили и настървили против мен. Те ме нападаха, вярвайки, че служат на Германия и че премахват един предател. Тъй че когато ги хванаха, омразата, която изпитвах към мен, не беше престорена.

Ето че той каза пак повече, отколкото трябваше. Фредерика го напуца, безсилна да понася разкритията му. Когато тя е далече, той си представя как страда, съвсем сама. Той е извън себе си.

На другия ден тя продължава този вид разпит. Въпросите, които му задава, я измъчват. Трябваше да знае. Той го чувствуваше. Това беше жажда, която тя трябваше да утоли. На тази цена само можеше да си възвърне спокойствието. Нещо по-силно от нея я тласкаше.

Той не лъжеше, казваше истината. Измъчваше я. Но предпочиташе да я измъчва, вместо да я лъже. Защо? Не се боеше от угризенията на съвестта, както казваха водачите на нова Германия, или по-скоро той нямаше съвест. Може би говореше за действията си в миналото от гордост, като за някаква игра, която беше изиграл по-добре от всеки друг, със съвършенство, което никой още не беше достигнал. Може би искаше да покаже превъзходството си в своята област, тази на психологичната игра, на господството си над другите, като дяволски познавач на душата? Може би! А може би беше нещо, което приличаше на изповед, на смътно желание да се довери някому

— да сподели с някого, за да бъде простен, за да бъде обичан? Беше страшно, необикновено. Баронът мислеше често и дълго за това и тази мисъл имаше за него неотразим чар...

— Всичко, което се случи, вие значи сте го желали? — пита повторно Фредерика.

— Да кажем, че съм го желал.

— Откъде взехте всички тези идеи, които приложихте във вашата... кариера... искам да кажа, на вашия... пост?

Баронът се усмихва на затруднението, с което тя търси дума, подходяща да назове действията му във Франция.

— Кажи по-добре изкуството ми. Сам фюрерът в едно паметно събрание си беше послужил с този израз. Ще ти опиша някой ден сцената.

— Не — казва Фредерика мрачно.

— Да, и се кълна, че ще ти достави удоволствие. Поне така мисля. Питаш ме откъде съм взел всичките тези идеи? Бях усърден читател на полицейски, авантюристични и шпионски романи. Мога да кажа, че съм откърмен с тях. Любител съм на долноразредни писатели. Едва петнадесетгодишен, с неколцина приятели възпроизвеждах всички необикновени случки, които изобилствуваха в тези книги. Така прекарвахме дни, месеци, години. Ние проучвахме всичко, прилагаме го на практика. Всичко, което беше неосъществимо, ние го отхвърляхме. Това, което струваше, го запазвахме, написвахме на листчета. Основно изучих криминалните хроники, мемоарите и живота на мошениците, фалшификаторите, шпионите от всички страни и психологията им. И тази на жертвите им, също така важна. Това не трябва да се забравя. То е другата страна на въпроса. Независимо от това правехме дълбоки проучвания в различни области. Това ни помогна да изградим методи, каквито никому не бе хрумнало дотогава да употреби. Там, където положението изглеждаше обикновено, се явяваха нови комбинации, които го изменяха. Написал съм малко ръководство за шпионаж, на психологична база, което се счита като библия във всички школи по шпионаж на Третия райх. Правителствата са много неблагоразумни, като оставят да се ширят свободно полицейските, авантюристични и шпионски романи... В тях има безброй практични методи, които биха могли да се използват от противниците на режима...

Фредерика слуша с дълбоко внимание, захласната от думите на барона, мъчейки се да скрие пламенното си, възбудено до крайност любопитство; едно леко задъхване, изразът на очите ѝ, отправени към него въпреки желанието ѝ и които тя отвърща веднага щом срещне неговия поглед, я издават. Той разбира, че старата привлекателна сила, която е упражнявал винаги върху нея, още съществува. Привлича я като магнит. Тя иска да разбере напълно на какво е бил способен той. Може би към ужаса, който изпитва от него, се прибавя и някаква трагична радост, едно мрачно възхищение? Кой знае?

Трябваше ли, можеше ли да разкрие всичко, което беше направил по време на пребиваването си във Франция? Можеше ли тя да вникне, да отгатне, да разбере, да прецени значението, дълбочината на делото му?

Ако французите не бяха достатъчно добре осведомени за всичко, което ставаше тогава, причината за това бе, че барон фон Вайзефорт беше способствувал много за създаването на оптимизма, който цареше през този период, за силата на френската армия и нейните изгледи за победа. Много хора имаха интерес да попречат на народа да мисли, мнозина ги беше страх да го видят, че разсъждава. Този страх, който той често бе виждал да се превръща в паника и в безразсъден гняв само при споменаване на думата комунизъм, беше негов най-сигурен съучастник и съюзник в играта. Баронът съумя ловко да използва заслепението на управляващите класи, които предпочитаха една победена Франция, сателит на фашистка Германия, пред една Франция, победителка и революционна. Ако истината беше разкрита три месеца по-рано. Франция нямаше да бъде унищожена. Само едно малко число родолюбци бяха разбрали какво става и се бяха присъединили към англичаните, под командването на генерал Де Гол, за да продължат борбата. Той знаеше каква тревога и какъв яд изпитваха в Берлин заради тази съпротива.

Трябваше ли да открие на Фредерика всички подмолни действия, да ѝ открие смисъла на сцената, която беше видяла случайно през прозореца в Бодезер вечерта, когато графиня фон Рооне се бе завърнала от една мисия в неутралните страни, извършена под уметото прикритие на бляскава музикална обиколка?

Младите хора, които Фредерика беше видяла, бяха водачите на ядрата, разпръснати из цяла Франция, които баронът наричаше цвета

не на „петата“ си, а на „шестата колона“. Всички — млади вълци с остри зъби, готови да разкъсат света.

Пред тази трептяща, ентузиазизирана, фанатична аудитория, която те образуваха, изпълнена с уважение и възторг, той бе изложил в главни черти плана на нападението срещу Франция, което трябваше да се извърши през месец май.

Фредерика нищо не беше разбрала. Тя беше почувствувала чудно облекчение, защото той не беше сам с графинята, защото не остана сам с нея вечерта при завръщането ѝ.

Но за да бъде на чисто, той бе изпратил при Фредерика Лоран Вилие, свой човек, който в случая се беше представил като инспектор на обществената безопасност. Лоран Вилие я беше разпитал ловко. Той можа да се увери, че тя нищо не знае. Но преди баронът да получи доклада му, Фредерика се беше явила пред него спонтанно, за да го предупреди да внимава, защото го подозират и следят. Нейната наивност го беше очаровала невъобразимо. Бе трогнат, много трогнат. И колко се беше възхитил от силния и несъзнателен интерес, който тя проявяваше към него, колко се беше трогнал и от страха ѝ, че той може да стане жертва на Гестапо. Каква радост изпитваше, когато я караше да издава чувствата си! Не, тя нищо не беше отгатнала. Той не искаше тя да отгатне. Обичаше я прекалено много. Както бе казал Себастиан, когото беше изгонил от Бодезер, неговото чувство ще го накара да се отрече от себе си и да изневери на делото!... Едва по-късно тя беше узнала, една вечер, когато той бе принуден да замине набързо с някаква мисия; тази вечер го заместваше неговият двойник, залог за възможното алиби, който се беше развалил тогава за пръв път.

— Щяха да ме разстрелят — каза Фредерика, вървейки до него. — Пуснаха ме неочаквано. Вие ли ме освободихте от затвора? Как успяхте?

— В съда имаше един съдия, който беше за мен нещо повече от обикновен познат.

— С други думи, изиграли сте го!

— Не съм го изиграл. Изтръгнах те от смъртта. От какво се оплакваш? — каза сухо той.

И продължава, усмихвайки се.

— Открих те чрез моите агенти и те освободих. Това е всичко. Послужих си със средствата, с които разполагах. Бързах да те срещна и

да те изтръгна от мизерното съществуване, което водеше! Яд ме беше, че те оставих да се изплъзнеш. Бях отчаян. Всъщност по-добре беше да си далеч от мен. Струва ми се, че самото ми присъствие би те убило тогава.

Той казва истината. Не се лъже. Той знае.

Хвърляйки пронизателен поглед към нея, за да не изгуби нищо от израза на нейното тъй кротко и все пак непреклонно лице, добавя:

— Бяха те намерили в горичката на Бодезер със стрък бял люляк, притиснат до лицето. Истина ли е това?

— Не зная — казва тя, потръпвайки, — бях в безсъзнание.

— Но ти избяга с цветята, които ти бях дал?

— Да — отвърща тя тихо.

Един ден Фредерика го беше попитала:

— Зная, че бихте ме изоставили, ако някоя друга, по-полезна от мен, се беше явила и ако беше необходимо да яухажвате. Не е ли истина?

— Не — отговори той небрежно. — отдавна поверявам тези приятни задължения на други, на младежите от моята шеста колона, на учениците си. Те са красиви, умни, знаят да подражават. Заместват ме отлично... Винаги когато се касае за любов, запазвам си свободата да ухажвам и обичам не по задължение, а в зависимост от прищевките ми, вкуса ми, любопитството ми, в зависимост от самата любов.

Тези думи, казани в отговор на Фредерика, биха могли да облекчат мъката му. Той си ги повтаряше, анализираше ги с часове, опияняваше се от тях. Но дали те бяха продиктувани от любовта?

Баронът купуваше рози, които донасяше в Кристалина. Съзерцаваше ги дълго. Рози, вместо Фредерика! Никога Фредерика не му се виждаше по-близка и по-далечна. Изпитваше страшна носталгия, защото не можеше да притежава розите, тяхната красота, аромат, защото не можеше да ги вземе, тъй като естеството на розите е различно от това на хората.

„Усмивката на Бога“? Розите са усмивката на Бога! Кой бе казал това? Не си спомняше. Бог дебне навсякъде. Фредерика беше примката, която Господ му беше изпратил, за да го погуби.

„Защото ме обичаш и защото аз те моля.“ Тази фраза непрекъснато се въртеше в съзнанието му. Тя го мъчеше, торможеше.

Беше глупаво, но свършено логично. Самият факт, че бе изрекла тази фраза, го бе смазал.

... Дните минават. Той е в Кристалина повече от три седмици, цяла вечност. При това те се изнизват със светкавична бързина. Свечерява се по-рано. Септември е вече. От терасата на „Орел“ той съзерцава долината, планините. Сенките са станали меки, морави, нежни. Първите летни минзухари цъфтят по ливадите. Тъга притиска сърцето на барона.

Надвечер е. Фредерика свири. Той влиза в салона и се обляга на пианото срещу нея. Тя вдига за миг очи, после наново ги свежда. Продължава да свири. С влизането си той не нарушава чудната равномерност на свиренето ѝ.

Един настойчив въпрос се явява на устните му.

— Защо ме укоряваш, защо ме осъждаш?

— Не ви съдя, не ви осъждам — отговаря тя тихо. Той я пронизва с поглед.

— Защо страдаш от това, което направих? В името на какво? С какво право? Нима си отговорна за делата ми? Те не те засягат!

Говори развълнувано.

— Защо си присвояваш правото да осъждаш кое е добро и кое е зло? Що е зло?... Има французи, които разглеждат погрома не като погром, а като небесно наказание, защото френският народ не посещавал вече черквите, не искал да има деца, отказвал да работи повече от седем часа на ден в полза на другите. За тях ние сме изпълнители на правосъдието. Те се бият по гърдите и изпитват наслада от това смирение.

Навежда се по-близо до нея:

— Един въпрос. Мислиш ли, че съм ти открил истинската причина, поради която те доведох в Бодезер?

— Не — провиква се Фредерика, обхваната от трескаво вълнение при мисълта, че ще научи може би истината. — Кажете ми я, днес вие няма да лъжете!

— Никога не съм те лъгал — отговаря сухо. — Само че не съм ти казвал цялата истина.

— Защо?

— Ти не беше достатъчно силна, за да я чуеш, и аз не исках да те загубя, нито да те унищожа. Не исках също така да знаеш какво

върша... Исках само да свириш Бах, нали?

— Да!

— Докато работех, нали?

— Да.

— Всеки път, когато ти свиреше за мен Бах, Бог ми прощаваше онова, което вършех. Ти и Бах ми правехте живота сносен и поносим, помагахте ми да понасям демоничното в себе си. Без теб и без Бах, без музиката не бих могъл да живея. Бах ме кара да предвкувам задгробния живот. Бах — това е силата, която крада от небето... Спомняш ли си, когато свиреше вечер за мен в Бодезер? Когато търсех разрешението на някакъв мъчен проблем и ти бе в съседната стая и свиреше, в тази музика имаше някаква сила, която изостряше до крайна степен моята мисъл и моето ясновидство. Аз виждах делото в неговата общност и в най-малките му подробности. Виждах какво ще се случи, как ще се развият събитията с една непогрешима сигурност. Нови комбинации се раждаха във въображението ми. Ако бях затруднен, някаква възможност, за която по-рано не бях дори и помислял, изпъкваше изведнъж съвсем просто. Тази простота беше доказателство за нейната точност и за нейната целесъобразност и ми позволяваше да нанесе сигурния удар. Ти свиреше както никой, както аз исках, както аз разбирах. Аз те обичах, влюбен бях в теб, това не можеше да бъде другояче и то бе нещо възвишено. Ти ме караше да се докосвам до вечността и при този допир моята мисъл обгръщаше настоящето, миналото и бъдещето. Пред нищо не се спирах. Действувах с математическа увереност. Когато те чух на конкурса, разбрах това. Накарах те да дойдеш. Бях те търсил цял живот. Тези три такта бяха достатъчни, за да ми станеш по-необходима от въздуха, който дишам, и за да се почувствувам безкрайно щастлив. Дори сега мисълта, че ти би могла да живееш другаде, а не в Бодезер, при мен, че би могла да принадлежиш другиму, тази мисъл, споменът за тази мисъл е достатъчен, за да направи съществуването ми невъзможно... Колко смешни ми се виждат тези души, които, събрани в някоя църква, слушат Бах, като стадо блеещи овце и трогнати, благодарят Богу за тази музика, която ги облекчава и възвисява. Да, те ми се виждат смешни. От музиката на Бах аз черпя сила, свръхчовешка, демонична сила... и никога не съм я чувствувал така, както когато ти свиреше. Не мога без теб. Ето тайната... Искаш ли или не, ти си моя съучастница...

Моя съучастница, чуваш ли?... Разбираш ли значението на тези думи: моя съучастница... Какво мислиш ти, която приличаш на черешово клонче в сред буря?

И той почва отривисто да се смее. Фредерика го гледаше с разширени очи.

— Боя се, че ти си осъдена да отидеш в ада с мен... — казва той със саркастична усмивка. — Защото бездруго ще отида в ада, аз съм прокълнат. Освен ако представата ми за Бога е по-вярна от тази на свещениците и на фанатиците, които твърдят, че познават и най-скритите му мисли. Бог не преценява доброто и злото според дребнобуржоазните разбирания. Той им се надсмива и не вижда какво става на земята. Той не търгува... Какво мислиш ти за това? Страх ли те е? Аз съм прокълнат, ще дойдеш ли с мен в ада? Ако ти трябва да бъдеш разделена от мен и ако трябва да чакам много време, за да ме откупиш, за да дойда с тебе в рая, ще умра от нетърпение: не ме карай да чакам дълго, извърши престъпление!... Това престъпление всъщност ти го вършиш, ти си на път да го извършиш, ти го вършиш всеки ден. Ти ме подлудяваш, ти ме убиваш чрез мълчанието си, чрез държанието си.

Той остава за миг, вторачил поглед във Фредерика, която, треперееща, развълнувано го гледа с блуждаещ поглед. Без да чака отговор, той излиза, блъскайки вратата. Слиза в градината и се отправя към прохода „Пролет“. Полудял е, за да говори така.

Когато се връща, забелязва Трауте на вратата на градината. Тя сякаш го чака. Като го вижда, момиченцето се затичва насреща му.

— Елате — вика, — елате бързо!

— Какво има? — пита той, мъчейки се да прикрие тревогата си.

— Тя плаче, плаче толкова силно, че страх ме обзема. Той се чувства чудно облекчен.

— Утешете я, успокойте я — казва момиченцето, като го хваща за ръка и я стиска много силно; то вдига към него очи, пълни с доверие, каквото децата изпитват към възрастните, когато са уверени, че са всемогъщи.

Той е развълнуван.

— Иди си в къщи и бъди спокойна — казва ѝ нежно. — Скоро тя няма вече да плаче, обещавам ти.

Нежно погалва русата глава на детето. Успокоена, Трауте слиза към селото; тя подскача на един крак и пее с ясният си и нежен глас някаква мелодия от Бахова фуга, която научила наизуст, слушайки Фредерика да свири. Баронът я слуша, обхванат от тъга и носталгия.

Влиза бързо във вилата и почва да търси Фредерика. Тя е в стаята си, легнала на леглото си, с лице, пъхнато във възглавниците; тя плаче и неподвижното ѝ тяло е разтърсвано от време на време от силно изхлипване. Сълзите ѝ не спират. Тя плаче отчаяно, неудържимо, сякаш иска да изплаче цялата си душа. Не забелязва дори влизането на барона.

Баронът я гледа замислено. Той много добре отгатва какво става с нея. Но се чувства безсилен пред тази скръб. Въздиша. Излиза и отива да търси някакво успокоително лекарство, от което налива няколко капки, примесени с вода, връща се и я кара да пие. Той остава при нея, държейки я в обятията си. Тя заспива. Сълзите продължават да текат по бледите ѝ като на смъртник бузи и под влажните ѝ мигли, които хвърлят нежна сянка върху страните ѝ. Той пресушава сълзите ѝ с целувки. Тя е измръзнала. Ех, да я съживи, да я стопли с целувки, с ласки. Той прекарва нощта край нея.

Когато я напуска сутринта, тя е все още в безсъзнание.

Сега той се чувства като пиян. Мисли прекосяват съзнанието му, подобно на плъзгащи се по небето мъгли. Обхванат е от силното желание да са самоубие.

— Сега или никога, сега или никога... Аз вкусих от върховното щастие. От щастиято, което убива. Но трябва да се живее. Не мога да я изоставя. Да я убия заедно със себе си! Да, да я убия със себе си, ето разрешението.

Той се гледа в огледалото... Наблюдава се продължително. Изражението на лицето му е като на обезумял. „Аз съм човек, изгонен от рая, мисли той. Този рай е тук, аз съм го откраднал, влязъл съм в него като крадец. Господ не може да отхвърли от рая прокълнатия, който е влязъл насила. Не мога да живея извън този рай. Всичко бе свършено тази нощ, нещастиято, мъката, угризенията, раздялата, всичко потъна в небитие, отмора, смърт, наслада, безумна любов...“

Той поисква кафе, но хвърля върху паркета чашата, която слугата е донесъл. Да му направят истинско кафе, черно и горещо. Когато му донасят такова, каквото иска, той изпива една след друга няколко

чаши. Уплашен, слугата го гледа с учудване, примесено с безпокойство.

Излиза. Изтяга се под един бор. Небето е ясно и яркото слънце облива с топлината си. Чувствува се смъртноуморен. Ивнурен е. Сърцето му бие до спукване; мислите му, натрапчиво обезпокоителни, се въртят в главата, без да може да ги овладее. Той ще припадне, ще умре от спомена за предишната нощ. За миг наистина губи съзнание. После се съвзема и се пита колко ли време е прекарал в това състояние. Няколко секунди? Или часове? Не би могъл да каже! Слънцето е огряло над него върха над един боров клон, чиито игли блестят. Свежо благоухание изпълва гърдите му като някаква ласка, някакъв любовен полъх. Това дърво е добро, милостиво е към него. Една горчива сълза, една-единствена, се показва изпод затворените му клепачи. От гърдите му се изтръгва късо ридание. Откога барон фон Вайзефорт не е плакал? Той се чувствува вътрешно разтърсен. Някаква буря минава над него, която помита всичко. Сетне настъпва пустота, небитие...

„Трябва още днес да говоря с Фредерика, мисли той. Трябва да ѝ върна свободата, да ѝ обясня всичко, но как, как? Ще ѝ кажа, че се отвращавам, че се отричам от себе си. Ще се хвърля в краката ѝ, ще ѝ искам извинение. И после ще се върна в Берлин. Ще се предам. Това ще бъде краят. Това ще бъде наказанието. Те ще смятат, че наказват моето поражение, всъщност те ще отмъстят за моите жертви. Но Фредерика, как ще живее тя далеч от мен, как ще може да живее без мен? Не би могла, както не бих могъл и аз без нея! Ако умре, ще се убия. Не ще я преживея нито с половин час. Не ще бъде нужно да сложа край на живота си. Животът ми ще прекъсне от само себе си, заедно с нейния“.

Баронът тръгва сам. Той обхожда планината. Скита цял ден. Връща се късно, сменя дрехите си и слиза в салона. Фредерика е там, чака го за пръв път. Бледа е и мълчалива, прилича на лунатичка. Баронът е още по-блед от нея, по-изморен и по-изтощен.

Те минават в трапезарията. Въпреки че нищо не бе ял през деня, баронът не може да преглътне нито зальк. Колкото до Фредерика, тя едва се докосва до чинията си. След десерта баронът заповядва на слугата да раздигне бързо масата, да донесе шампанско и да се

прибере. Той не иска никого в къщата, заповедта му трябва да се изпълни веднага. Слугите се подчиняват мълчаливо.

Баронът и Фредерика остават сами, един срещу друг.

Той напълва две чаши с шампанско. Поднася една на Фредерика, изпива своята, налива си втора, после трета. Фредерика пие с необичайна жадност и слага чашата на масата с въздишка.

Баронът я гледа втренчено. „Никога не е била по-хубава, по-трогателна, по-крехка, по-очарователна, мисли той. Никога не съм я обичал повече. Какво безумие да скитам цял ден из планината, разделен от нея, далеч от нея, когато можех да остана при нея, да се опиянявам от присъствието ѝ, да съзерцавам всяка черта на лицето ѝ. Дали съм ѝ липсвал? Забравих, че тя не ме обича. Безразличен съм ѝ. Аз я съсипах. Тя не е вече живо същество, тя е мъртва, мъртва, тя е труп и аз съм нейният убиец“.

Той избухва в смях.

Изплашена, Фредерика вдига очи.

— Какво ви става? — пита тя.

Той се приближава към нея. Застанал до креслото ѝ, с ръце на гърба, изправен с високия си ръст, той продължава да се смее и смехът му е толкова странен, че Фредерика се сгущва уплашена в креслото си. Изведнъж, тъй внезапно, както бе започнал, той престава да се смее; обгръща я с жаден поглед, ехидна усмивка на задоволство играе на устните му... „Ах, мисли си той, ти ми принадлежа цялата нощ!“

И казва грубо на висок глас:

— Какво сънува тази нощ?

Тя се смущава и отвърща поглед. Той се наслаждава на руменината ѝ.

— Какво сънува тази нощ — повтаря той грубо, без да може да се сдържи. — Хайде, отговори.

— Оставете ме — казва Фредерика.

— Ах, ах, не искаш да кажеш, страх те е да кажеш, срамуваш се да ми кажеш.

— Не, не — провиква се тя.

— Кажи ми какво си сънувала! Хайде, признай.

Той я хваща за раменете и я повдига от креслото. Видът на лицето ѝ го кара да я остави.

— Аха, ти си свенлива, чиста и аз много се радвам. Прилича на баронеса фон Вайзефорт да бъде свенлива. Поздравявам те за това... Но като ти кажа, че не си сънувала? Не, ти не си сънувала. Тази нощ ти беше моя, как бих могъл да устоя на твоята слабост и на моето чувство?

Фредерика пита с почти неуловим глас:

— Не твърдите ли вие, че някои, които познават тайната мисъл на Бога, казват, че Господ разделя тези, които се обичат?

Какво иска да каже тя?

— Това е едно страшно наказание — казва той.

— Тогава няма да отида с вас в ада. Ах, не искам да отида в рая, ако не съм с вас! Съучастниците споделят същата съдба. Ние не ще бъдем разделени.

И тя се хвърля на врата му, като го прегръща с всички сили...

... В това време един млад турист, рус, със сини очи, с телосложение на атлет навлиза в боровата гора, намираща се на изток от вилата „Орел“. След няколко мига светлините на вилата изгасват, освен в стаята, чиито прозорци гледат към терасата. Слугите се прибират в жилището си, разговаряйки.

Туристът прескача каменната стена, която обгражда имението, изсвирва тихо и продължително и прошепва:

— Фафнер, Фазолт!

Чуват се заглушени, бързите стъпки по тревата на двете големи животни. Познават го. Почват да лаят от радост. Той ги кара да млъкнат. Вади от джоба си кесия, пълна със сладкиши. Върху които кучетата се нахвърлят. Отровата действа. Тръпки полазват по телата им, те лягат и след няколко гърчения издъхват. Младият човек се усмихва. Справил се е с единствената пречка, която се издига между него и барона.

На пръсти, с ръка в джоба, където крие пистолета си, той се промушва в градината, изкачва стъпалата на терасата и стига до една от стъклените врати. Нощният ветрец движи завесите. Той поглежда в салона.

Щастието на барона и Фредерика го изпълва с ярост. С неудържим порив той се втурва в стаята.

Шумът кара барона и Фредерика да се обърнат.

— Себастиан! — извиква Фредерика, хващайки се за барона.

Един поглед и баронът разбира всичко.

— Добър вечер, Себастиан — казва той спокойно.

— Не мърдайте или ще стрелям — извиква младият човек със стиснати зъби.

Баронът вдига рамене, усмихвайки се.

— Не съм въоръжен — казва той с очарователен вид.

Себастиан застрашително се приближава към него. Фредерика стиска силно китката на барона, а той вдига ръката ѝ до устните си и я целува. Себастиан забравя за миг опасността и се смее злобно. Това негово нехайство е фатално. Съвсем неочаквано баронът го ритва в крака. Себастиан надава вик от болка, губи равновесие и изпуска пистолета си, който баронът взема.

Себастиан се изправя, блед от ярост. Усмихвайки се, баронът обгръща раменете на Фредерика с ръка и сяда с нея на стола пред пианото. Небрежно, той подхвърля пистолета в ръката си.

— Остани там, където си — заповядва той на Себастиан, който иска да се приближи и се спира изведнъж, треперейки.

— Карл-Стефан, не разбирам — казва объркана Фредерика.

— Един миг само и ще разбереш — отвърща той нежно. Сетне, обръщайки се към Себастиан:

— Е, влизането ти беше много сполучливо. Поздравявам те. Истинско кино. Какво искаш?

— Да ви убия.

— Да ме убиеш! Това е ясно като бял ден. Кажи ми защо искаш да ме убиеш? Отгатвам какво ще ми кажеш, но все пак бих предпочел още веднъж да го чуя. Ще ми направиш удоволствие.

— Да — провиква се Себастиан побеснял. — зная какво искате, да ви говоря за тази жена. Баронът го прекъсва.

— Никога не можах да те науча на добри обноски. Грешката е моя... Бих искал да умра доволен, че съм направил от теб учтив, приятен, цивилизован млад човек.

Този сарказъм вбесява младежа.

— Тя е причина за всичко — извиква той, сочейки Фредерика, която го гледа объркана, разстроена, без да разбира, прегърнала барона, като че ли иска да го защити с тялото си...

— Тя... Да... Тя... Предупредих ви, молих ви да я изпратите, смирено ви молих. Трябваше да падна на колене! Вие се смеехте,

казвахте, че би било забавно да видите как една жена, едно малко момиче ще ви погуби, че заслужава да се изложите на тази опасност за удоволствието да присъствувате на това необикновено и забавно зрелище.

Чертите на барона леко се променят.

— Спомням си — каза той след известно мълчание.

— Вие сте страдали, барон фон Вайзефорт — казва Себастиан с горчивина.

Баронът го поглежда и се усмихва. Гордостта му не позволява да признае подобно нещо. Фредерика се вкопчва в него.

— Карл-Стефан, не разбирам, обясни ми. И двамата сте полудели.

— Не, ние сме напълно трезви.

— Знаех още от самото начало, че тя ще причини нещастieto ви — прекъсва Себастиан, обезумял от ревност, долавяйки погледа, който баронът отправя към Фредерика.

— Да — казва баронът. — Когато тя пристигна в Бодезер, гарванът изграчи; гарваните в древните северни предания имат дарбата да предвещават. Същата вечер струната на страдивариуса се скъса, венецианското огледало в белия салон се спуска от горе до долу. Бях предупреден, но както всички предупреждения — и тези не послужиха за нищо.

Той притиска Фредерика до себе си и я гледа с възхищение. Себастиан се измъчва.

— Предчувствието ми беше вярно — провиква се той.

— Вярно беше — повтаря баронът, — но обожавам причината на моята гибел.

— Вие си загубихте ума, барон фон Вайзефорт. Смъртта ви дебне. Осъден сте. Ние ви осъдихме на смърт. Ако смъртта не дойде от ръката ми, други ще посегнат на вас, не съм единственият, който ви търси.

— Какво ме интересува!

— Карл-Стефан, обясни, кажи ми защо, защо — вика Фредерика, вкопчена в него, трепереща от предчувствие до такава степен, че не може да се овладее.

— Чакай, ще научиш всичко — отвърща той.

— Тя свиреше, а вие се пренасяхте в друг свят, където не можех повече да ви следвам — продължава Себастиан. — Тя ви гледаше. Вие побледнявахте и бяхте готов на всичко, за да ѝ харесате. Защо не ме послушахте? Всичко това нямаше да се случи.

— Наистина нямаше да се случи. Не можах да се откажа от едно рядко цвете, то трябваше да е мое. Щях да умра, ако не можех да го откъсна.

Фредерика разбира. Истината ѝ се натрапва с неудържима, стихийна сила. Чувство на ужас я обзема, тя схваща смъртната опасност, която застрашава барона. Малко ли е слушала за силата на Гестапо, за неговата безпощадност — още малко и тя ще припадне, но ето че гласът на барона я свестява.

— Фредерика — вика той с настойчив, повелителен глас, — Фредерика, ела на себе си!

— Прости ми — извиква тя слисано, — прости ми, не ме мрази! Не ми се сърди, защото поисках да се откажеш от себе си!

Остра болка променя барона. Той гледа Фредерика с такъв странен поглед, че тя се свива. Ще я удари, ще я убие. Няколко страшни мига — и той се съвзема. Чертите му се отпускат. Баронът се усмихва.

— Не, Фредерика, не — казва той, — не ти се сърдя, не те мразя. Прощавам ти. Ти не можеше да постъпиш иначе и ти никога не си искала това.

— Защо скри всичко от мен? Защо не ми каза нищо?

— Чаках да отгатнеш — казва той с предишната нежност, с предишната ирония и впива очи в нейните. Този поглед е нежна ласка, която възстановява Фредерика, очарована и удивително спокойна, към живот. Тя също се усмихва.

— Трябваше ти доста време, за да разбереш — продължава той. — Кога е било това, мое дете, генералите от германската войска да имат по време на война повече от четири седмици отпуск?

Фредерика се смее.

— Но вие знаете добре, господине, че не разбирам нищо от военни наредби.

С глупав вид Себастиан наблюдава сцената.

— Как — провиква се той, — тя не знаеше нищо, вие нищо не сте ѝ казали?

Баронът повдига рамене.

Фредерика отговаря. Тя се изскубва от ръцете на барона и се изправя, трепереща, пред младия човек. За пръв път тя му показва цялото отвращение, което той винаги ѝ е вдъхвал.

— Не, господин секретар — казва тя, — това вие не можете да разберете. Как! Вие мислехте, че един мъж като него ще отиде да търси награда за понесените жертви? За какъв го смятате впрочем?

Баронът я хваща и притегля към себе си.

— Благодаря — казва той, усмихвайки се, — благодаря. Себастиан ще ти разкаже при какви обстоятелства фюрерът нарече дейността ми „изкуство“. Нали искаш да го изслушаш. Казах ти преди няколко дни, че това ще те интересува. Хайде, Себастиан, разправяй. Мисля, че не си забравил нито един от греховете ми. Познаваш списъка им по-добре от Бога или дявола. Тя трябва да го знае, тя иска това, тя трябва да го знае. Заповядвам ти, разказвай.

Безсилен да се противи на волята на своя бивш началник, Себастиан се подчинява.

Когато сбърква някаква подробност, баронът го поправя немилостиво. Фредерика не вярва на ушите си. Бегла усмивка играе по лицето ѝ.

— Много добре — казва баронът, когато Себастиан, развълнуван от разказа, стига до окончателното бягство в Кристалина, — много добре. Когато войната свърши, стига само да си жив, ще можеш да използваш свободното си време за написване на една героична епопея на националсоциализма.

— Вие избягахте, вие дезертирахте, вие изменихте, вие, вие, барон фон Вайзефорт — отвръща Себастиан със силно задавен от вълнение глас. — вие, нашият идол, вие, който ни служехте за пример, вие, нашият учител, вие, за когото ние бяхме готови да жертвуваме живота си, вие, който ни преподавахте морала на господарите германци и презрение към буржоазните блага... Какво мислите, че може да чувства ученикът, когато учителят изменя на делото, на което го е обрекъл фанатично? Вие сте едно петно загерманската чест. Вие трябва да изчезнете!

— Аз съм на четиридесет и една години. Себастиан — отвръща баронът с непоносим, ироничен вид. — Принадлежа към последното поколение. Не можах да свикна, не можах да се приспособя към новата

епоха. Не бях като другите, закърмен с идеалите на новата германска младеж и с мисълта за някаква нова, чистокръвна расова аристокрация... Изглежда, че не съм имал необходимите данни, за да издържа докрай... Но ти, Себастиан, ти си един непоковарен герой, човек на дълга. Други ще дойдат след теб да ме заличат от лицето на земята. Безполезно е да се чака дотогава. Не искам да ти попреча да играеш ролята на съдия. Дръж! Хвани, убий ме, убий я.

Изричайки тези думи, той му подхвърля пистолета. Себастиан го улавя във въздуха. Този жест го обърква съвсем. Готов е да заплаче, да се хвърли в краката на барона, да моли за прошка.

Баронът чете мислите му като в отворена книга. Той го обгръща със спокоен, твърд поглед, който прониква до най-скритите гънки на душата му.

— Да, ти си човек на дълга. Себастиан — казва той с непроницаемата си усмивка, ти си трагично предан на делото. Нямах обаче смелостта да отмъстиш, да довършиш един предател. Ти трепериш! Страх те е. Сега, когато ти върнах пистолета, използвай го, иначе ще мисля, че си подлец и че съм сгрешил, като съм те избрал за ученик между петстотинте твои другари.

И отричайки се завинаги от него, той се обръща към Фредерика, навежда се към нея.

— Прости ми, не мисли, че съм те забравил — казва баронът. Той я съзерцава. Впива очи в нейните блестящи, дълбоки, тайнствени очи. Някакво чудо, приятно усещане замъгля разсъдъка му; той поглъща с очи всяка от чертите на лицето ѝ, усмивката ѝ, погледа ѝ, който е станал най-после доверчив, спокоен, щастлив.

— Не те ли е страх? — промълвя той.

— Не.

— Успях най-сетне да сторя това, което ти искаше от мен, въпреки волята си. Много късно, уви! Защото те обичах и защото ти поиска това. Вчера не довърших мисълта си. Бог ме дебне в музиката ти, в усмивката ти, в очите ти и опивайки се от тях, изневерих на ръководното начало на моето дело и това ме погуби.

Пот облива челото на Себастиан, оръжието трепери в ръката му.

Колко щастлив е баронът! Равнодушен към насочения пистолет, безучастен към смъртта, безразличен към него, към Себастиан! Той го

изоставя без всякакво угризение на съвестта. Той не съществува вече за него. Отново го е изгонил, както се изпъжда слуга.

Той вдига пистолета.

Първият куршум засяга барона в гърба, вторият пронизва Фредерика точно в сърцето. Убива я на място. Баронът се залюлява, кръв потича от устата му.

Той притиска Фредерика по-силно в обятията си, не иска тя да падне, не иска скъпата глава да се удари в паркета. С нечовешки усилия я повдига, прави няколко крачки, слага я в едно кресло и пада в краката ѝ.

Със свиреп замах Себастиан изважда ножа си, върху който е издълбан лозунгът: „Blut und Ehre“ („Кръв и чест!“) и го забива в гърба на барона. Баронът трепва, изправя се, после пада с глава върху коленете на Фредерика.

Себастиан изважда ножа и има смелостта да го забиے във Фредерика. После стремително излиза на терасата и оттам в градината. Прескача каменната ограда и отива в боровата горичка, за да вземе раницата си, която е скрил там, и поема по пътеката за прохода „Пролет“.

Върви приблизително час и стига до мястото, където пътеката се губи. Опасно е да продължава по-нататък през нощта. За да дочака зората, скрива се в едно предварително приготвено скривалище. Щом се разсъмне, ще се прехвърли през границата в Италия, където ще бъде в безопасност.

Затваря очи, но не може да се отърве от образа на убитите. Последният поглед на барона го преследва, поглед, замъглен вече от тържествуващата смърт.

„Съществува ли смъртта? — мисли той. Мъртви ли са те или живи? Ако са живи, те са в един свят, където ще се съберат. Те не са разделени, те са заедно. Щастливи, те се обичат... Полудял съм. Овладеян съм от безумни мисли... Да погледнем фактите, голата действителност. Те са мъртви. Отмъстих за Германия. Унищожих един предател и съучастницата му!“

Себастиан напразно се успокоява. Той не е господар на мислите си.

— Аз ги събрах, аз... Ах! Може би ми е признателен. Едва в този миг истината блясва пред него. Болката етолкова силна, че той

простенва.

— Не съм аз убиецът... Не съм убил нито него, нито нея. Те умряха, защото той пожела това. Те си послужиха с моята ръка, за да се самоубият, да, с моята ръка. Той знаеше, че е загубен, че наказанието ще го стигне рано или късно. Нямахме за него кът на земята, където би могъл да намери убежище. Не беше от тези, които се крият, преследвани като дивеч от свирепи кучета. Той поиска да умре. И завърши така, както сам желаше. Още веднъж ме изигра, още веднъж се подигра с мене като с дете. Отправи ми тъкмо тези думи, които трябваше да ме накарат да стрелям. Ако беше пожелал, той щеше да бъде още жив, тя — също. Още веднъж бях само играчка в ръцете му... Последен път!

Непоносима мъка разкъсва сърцето на Себастиан. Последен път!

Той простенва. Става, плаче. Срам го е, че плаче, той, Себастиан Винде, избран и възпитан, за да стане господар на света.

Несъзнателно, той тръгва в нощта. Не вижда бездната, която зее в краката му. Плъзга се върху един камък, залюлява се и пада в пропастта...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.